

Handelingen

1-2-3-4

VLAAMSE RAAD

ZITTING
1984-1985

Vergaderingen van oktober 1984

OPENING ZITTING 1984 - 1985

BENOEMING BUREAU

HUISVESTINGSPROBLEMEN RIJKSMUZIEKACADEMIE ANTWERPEN

VERLENEN VAN VOORRANG IN COMMISSIE

BELEID EXECUTIEVE

GEMEENTELIJKEVERHAALBELASTINGVERORDENINGEN

VERANTWOORDELIJKHEID EXECUTIEVE KS

BIJDRAGE ONDERNEMINGEN WERKINGSKOSTEN WATERZUIVERINGS-
MAATSCHAPPIJEN

THEATERBELEID BEDREIGDE THEATERS

MILIEUHINDER VETSMELTERIJ COVERELLA TE LEBBEKE

GEMEENTELIJKE BEPLANTINGSVERORDENING

KOSTENVERDELING BESCHERMDE MONUMENTEN ERKENDE EREDIENST,
SEMINARIEËN, PASTORIEËN

DIJKDOORBRAAK BOS VAN AA TE ZEMST

ECOLOGISCHE ASPECTEN AANLEG A-24

WIJZIGING EN AANVULLING HUISVESTINGSCODE

COMMERCIEËLE VESTIGINGEN IN HET BUITENLAND

Inhoud

Nr. 1 16 oktober 1984

Berichten van verhindering, blz. 1

Opening van de zitting 1984-1985, blz. 1

Rouwhulde, blz. 1

Boodschappen, blz. 1

Onderzoek naar de taalgroep, blz. 1

Benoeming van het Vast Bureau, blz. 2

Toespraak van de Voorzitter, blz. 2

Motie van orde

Regeling van de werkzaamheden, blz. 4
Spreker : de heer J. Van Elewycck

Ontwerpen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 5

Voorstellen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 5

Voorstellen van resolutie

Indiening en verwijzing, blz. 5

Verslag

Indiening, blz. 6

Advies van de Raad van State

Indiening en verwijzing, blz. 6

Jaarverslagen

Indiening, blz. 6

Schriftelijke vragen (R.v.O. art. 65)

Indiening, blz. 6

Moties van orde

Voorstellen tot het verlenen van voorrang in commissie, blz. 6

Sprekers : de heren P. Van Grembergen, J. Van Elewycck, G. Verhaegen

Samenstelling van commissies

Wijzigingen onder de vaste en de plaatsvervangende leden, blz. 7

Dringende vraag (R.v.O. art. 66, 5)

Dringende vraag van de heer E. Beysen tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Waterbeleid en Onderwijs, over de huisvestingsproblemen van de Rijksmuziekacademie Antwerpen en de gevolgen voor de leerlingen, blz. 8

Vragen (R.v.O. art. 66)

Vraag van de heer M. Olivier tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de BRT-berichtgeving in verband met de viering te Kortrijk van de zaligverklaring van Broeder Isidoor, blz. 9

Regeling van de werkzaamheden, blz. 9

Vragen (R.v.O. art. 66) (Voortzetting)

Vraag van de heer F. Geyselings tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Waterbeleid en Onder-

wijs, over de giftige lading van een in het Kempens Kanaal te Lommel gemeerd rivierverschip, blz. 9

Moties tot besluit van de interpellatie van de heer E. Beysen tot de heer K. Poma, Vice-voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de TV-berichtgeving en de objectiviteit van de BRT

Hoofdlijke stemming, blz. 10

Sprekers : de heren L. Van den Bossche, G. Verhaegen

Voorstel van resolutie van de heer M. Capoen C.S. betreffende de herziening van het gewestplan Ieper-Poperinge ter schrapping van het tracé van de autoweg Pecq-Armentières - 268 (1983-1984) - Nr. 1

Voorstel tot het verlenen van voorrang in commissie en stemming, blz. 11

Spreker : de heer M. Capoen

Voorstel van resolutie van de heren J. Van Elewycck en L. Van den Bossche betreffende een mediaconventie - 280 (1983-1984) - Nr. 1

Voorstel tot het verlenen van voorrang in commissie en stemming, blz. 12

Spreker : de heer A. De Beul

Samenstelling van een commissie

Oprichting, blz. 12

Sprekers : de heren A. De Beul, G. Verhaegen

Interpellatie (R.v.O. art. 67)

Interpellatie van de heer J. Van Elewycck tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, over het algemeen beleid van de Vlaamse Executieve, blz. 13

Sprekers : de heren J. Van Elewycck, E. Beysen, P. Van Grembergen, J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Waterbeleid en Onderwijs, G. Verhaegen, G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid

Indiening van moties, blz. 27

Regeling van de werkzaamheden, blz. 27

Interpellaties (R.v.O. art. 67) (Voortzetting)

Interpellatie van de heer D. Vervaeet tot de heer M. Galle, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden, over het ondernemerschaps, sociaal en achterhaald systeem van de gemeentelijke verhaalbelastingverordeningen, blz. 27

Sprekers : de heren D. Vervaeet, V. Vanderheyden, M. Galle, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden

Dringende vragen (R.v.O. art. 66,5)

Indiening, blz. 31

Regeling van de werkzaamheden, blz. 31

Rechtzetting, blz. 3 1

Nr. 2

18 oktober 1984

Berichten van verhindering, blz. 33

Boodschappen, blz. 33

Samenstelling van een commissie

Wijziging onder de vaste leden, blz. 33

Dringende vragen (R.v.O. art. 66,5)

Dringende vraag van de heer I. Van Belle tot de heer R. De Wulf, Gemeenschapsminister van gezondheidsbeleid, over de mogelijke sluiting van een ziekenhuis te Eeklo, blz. 33

Dringende vraag van mevrouw C. Smitt tot de heer R. De Wulf, Gemeenschapsminister van gezondheidsbeleid, over de criteria die werden gehanteerd voor de toekenning van een scanner aan het nieuwe ziekenhuis te Tongeren, blz. 34

Interpellaties (R.v.O. art. 67)

Interpellatie van de heer L. Vanvelthoven tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, en de heer H. Schiltz, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over de verantwoordelijkheid en de actiemogelijkheden van de Vlaamse Executieve betreffende de Kempense Steenkoolmijnen, blz. 35

Sprekers : de heer L. Vanvelthoven, mevrouw M. Van den Poel-Welkenhuysen, de heren R. Vandekerckhove, L. Dhoore, G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, de heren W. Claes, J. Gabriëls, H. Schiltz, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting

Interpellatie van de heer T. Kelchtermans tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Waterbeleid en Onderwijs, over de bijdrage van de ondernemingen in de werkingskosten van de waterzuiveringsmaatschappijen

Interpellatie van de heer A. Denys tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Waterbeleid en Onderwijs, over de toepassing van de verplichte bijdragen die opgelegd worden aan de bedrijven ter financiering van de zuivering van de oppervlaktewateren en de gevolgen hiervan op de tewerkstelling, blz. 47

Sprekers : de heren T. Kelchtermans, A. Denys, J. Caudron, J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Waterbeleid en Onderwijs

Indiening van moties, blz. 57

Interpellatie van de heer F. Van Steenkis-

te tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Cultuur, over het theaterbeleid en meer bepaald de aan een aantal bedreigde theaters gerichte brief, blz. 58

Sprekers : de heren F. Van Steenkiste, K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Cultuur, W. Desaeeyere

Interpellatie van de heer J. De Mol tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Waterbeleid en Onderwijs, over de door de vetsmelterij Coverla te Lebbeke begane lozingsvertredingen en de door dat bedrijf veroorzaakte lawaai- en reukhinder, blz. 64

Sprekers : de heren J. De Mol, J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Waterbeleid en Onderwijs

Interpellatie van de heer J. De Mol tot de heer P. Akkermans, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Natuurbehoud, over de gemeentelijke bouwverordening en inzonderheid de beplantingsverordening, blz. 68

Sprekers : de heren J. De Mol, P. Akkermans, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Natuurbehoud

Interpellatie (R.v.O. art. 67)

Indiening, blz. 71

Begroting

Indiening en verwijzing, blz. 71

Regeling van de werkzaamheden, blz. 72

Nr. 3 30 oktober 1984 Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 73

Begroting

Indiening en verwijzing, blz. 73

Voorstellen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 73

Verslag

Indiening, blz. 73

Beraadslaging van de Vlaamse Executieve

Indiening, blz. 73

Interpellaties (R.v.O. art. 67)

Indiening, blz. 74

Schriftelijke vragen (R.v.O. art. 65)

Indiening, blz. 74

Mededelingen van de Voorzitter

Wijziging in een verwijzing naar commissie, blz. 74

Belangenconflict, blz. 74

Samenstelling van een commissie

Wijziging onder de vaste en plaatsvervangende leden, blz. 74

Vraag (R.v.O. art. 66)

Vraag van de heer A. De Beul tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de door het Bestuur voor Sociaal-Cultureel werk toegepaste subsidie-reglementering betreffende door organisaties voor vormingswerk in verenigingsverband in Nederland georganiseerde activiteiten, blz. 74

Regeling van de werkzaamheden, blz. 76

Interpellatie (R.v.O. art. 67)

Interpellatie van de heer P. Van Grembergen tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, over de dringende noodzakelijkheid van een krachtig beleid inzake werklozenbegeleiding, blz. 76

Sprekers : de heren P. Van Grembergen, J. Ansoms, Minister G. Geens

Ontwerp van decreet houdende wijziging en aanvulling van de Huisvestingscode - 259 (1983-1984) - Nrs. 1 tot 6

Algemene bespreking, blz. 82

Sprekers : de heren E. Flamant, verslaggever, J. Van Elewycyk

Regeling van de werkzaamheden, blz. 87

Nr. 4 30 oktober 1984 Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 89

Ontwerp van decreet houdende wijziging en aanvulling van de Huisvestingscode - 259 (1983-1984) - Nrs. 1 tot 6

Algemene bespreking (Voortzetting), blz. 89

Sprekers : de heren A. Coppieters, J. De Mol, W. Taelman, L. Van den Bossche, Minister Buchmann

Artikelsgewijze bespreking, blz. 101

Sprekers : de heer J. Van Elewycyk, Minister Buchmann

Ontwerp van decreet houdende de bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Executieve van 4 juli 1984 tot bepaling voor het Nederlandse taalgebied van de verdeling der kosten voor werken aan beschermde monumenten bestemd voor een erkende eredienst, seminaries en pastorieën - 271 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking, blz. 104

Spreker : de heer O. Van den Broeck, verslaggever

Artikelsgewijze bespreking, blz. 104

Dringende vraag (R.v.O. art. 66,5)

Dringende vraag van de heer D. Vervaeke tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, over de verantwoordelijkheid en de maatregelen in verband met de overstromingen ten gevolge van een dijkdoorbraak in het bos van Aa te Zemst, blz. 104

Interpellaties (R.v.O. art. 67) (Voortzetting)

Interpellatie van de heer J. Gabriels tot de heer P. Akkermans, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening, Landinrichting en Natuurbehoud, over de ecologisch-ruimtelijke aspecten bij het aanleggen van de A 24, blz. 105

Sprekers : de heren J. Gabriels, T. Kelchtermans, Minister P. Akkermans

Ontwerp van decreet houdende wijziging en aanvulling van de Huisvestingscode - 259 (1983-1984) - Nrs. 1 tot 6

Hoofdelijke stemming, blz. 111

Spreker : de heer L. Van den Bossche

Ontwerp van decreet houdende de bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Executieve van 4 juli 1984 tot bepaling voor het Nederlandse taalgebied van de verdeling der kosten voor werken aan beschermde monumenten bestemd voor een erkende eredienst, seminaries en pastorieën - 271 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming, blz. 112

Spreker : de heer W. Seeuws

Moties tot besluit van de interpellatie van de heer J. Van Elewycyk tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, over het algemeen beleid van de Vlaamse Executieve

Hoofdelijke stemming, blz. 113

Moties tot besluit van de interpellatie van de heer T. Kelchtermans tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Waterbeleid en Onderwijs, over de bijdrage van de ondernemingen in de werkingskosten van de waterzuiveringsmaatschappijen en van de interpellatie van de heer A. Denys tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Waterbeleid en Onderwijs, over de toepassing van de verplichte bijdragen die opgelegd worden aan de bedrijven ter financiering van de zuivering van de oppervlaktewateren en de gevolgen hiervan op de tewerkstelling

Hoofdelijke stemming, blz. 114

Sprekers : de heren A. Denys, J. Van Elewycyk

Interpellaties (R.v.O. art. 67) (Voortzetting)

Interpellatie van de heer N. De Batselier tot de heer G. Geens, Voorzitter van de

Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, over het algemeen economisch beleid van de meerderheid van de Vlaamse Executieve, blz. 116

Sprekers : de heren N. De Batselier, M. Olivier, A. Denys, Minister G. Geens

Indiening van moties, blz. 127

Interpellatie van de heer P. Van Grembergen tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, over het aangekondigd initiatief om Vlaamse commerciële vestigingen in het buitenland op te richten, blz. 127

Sprekers : de heren P. Van Grembergen, E. Beysen, J. Valkeniers, Minister

G. Geens

Voorstel van resolutie

Indiening en verwijzing, blz. 133

Regeling van de werkzaamheden, blz. 133

2e vergadering

Donderdag 18 oktober 1984

VOORZITTER : de heer J. Pede

— *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*

— *De vergadering wordt geopend om 14.00 uur.*

De Voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

A. Coppieters, J. De Bremaeker, K. Dillen, P. Matthys, J. Sleenckx, M. Tyberghien-Vandenbussche, R. Van-nieuwenhuyze ; gezondheidsredenen.

G. Cardoen, E. Cooreman, F. Debusseré, M. Smet ; buitenslands.

M. Heughebaert, J. Leclercq, G. Marmenout ; ambtsverplichtingen.

BOODSCHAPPEN

De Voorzitter : Bij brief van 16 oktober 1984 deelt de Voorzitter van de Conseil de la Communauté française mee dat voornoemde Raad zich ter vergadering van die dag heeft geconstitueerd.

Bij brief van 17 oktober 1984 deelt de Voorzitter van de Conseil régional wallon mee dat voornoemde Raad zich ter vergadering van die dag heeft

geconstitueerd.

SAMENSTELLING VAN EEN COMMISSIE

Wijziging onder de vaste leden

De Voorzitter : Dames en heren, door de CVP-fractie wordt voorgesteld :

— in de Commissie voor Culturele Aangelegenheden en Pedagogische en Didactische Vorming mevrouw De Backer-Van Ocken als vast lid te vervangen door de heer Deleecq.

Geen bezwaar ? (*Instemming*)

Aldus is besloten.

DRINGENDE VRAGEN (R.v.O. art. 66,5)

Dringende vraag van de heer 1. Van Belle tot de heer R. De Wulf, Gemeenschapsminister van Gezondheidsbeleid, over de mogelijke sluiting van een ziekenhuis te Eeklo

De Voorzitter : Aan de orde is de dringende vraag van de heer Van Belle tot de heer De Wulf, Gemeenschapsminister van Gezondheidsbeleid, over de mogelijke sluiting van een ziekenhuis te Eeklo.

De heer Van Belle heeft het woord.

De heer 1. Van Belle (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, dames en heren, zoals u wellicht bekend, wordt de Dokter Coppens-kliniek te Eeklo, Boelare, met sluiting bedreigd. Zulks heeft kwaad bloed gezet bij de directie, het personeel en de patiënten van bedoelde instelling.

Voornoemd ziekenhuis zou, volgens een inspectieverslag opgemaakt door de administratie gezondheidszorg van de Vlaamse Gemeenschap, niet voldoen aan een reeks technische en organisatorische eisen.

De directie en de vakbonden menen evenwel dat voormeld rapport niet aan de realiteit beantwoordt.

De Dokter Coppens-kliniek is een volwaardig streekziekenhuis. De laatste jaren werden miljoenen investeringen gedaan teneinde te voorzien in moderne apparatuur en de nodige aanpassingswerken te laten uitvoeren.

De ligdagprijs ligt merkkelijk lager dan in andere ziekenhuizen.

Deze instelling verschaft daarenboven werkgelegenheid aan een vijftigtal personen, zonder daarbij te gewagen van de talrijke toeleveringsbedrijven.

Daar sommigen, zoals zoëven gezegd, beweren dat de sluiting het gevolg zou kunnen zijn van een verkeerd opgesteld inspectieverslag, vernam ik graag van de geachte Gemeenschapsminister of, zoals gesuggereerd door vakbonden en directie, bedoeld verslag niet aan de realiteit ter plaatse

Van Belle

zou kunnen worden getoetst en er geen nieuw onderzoek zou kunnen plaatshebben.

De Voorzitter : Minister De Wulf heeft het woord.

Minister R. De Wulf (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, de kliniek Dokter Coppens in Eeklo is door mij erkend tot 31 december 1984 onder de kenletters C, 18 bedden, en D, 18 bedden.

De Vlaamse Commissie voor Ziekenhuisprogrammering was al in 1983 van oordeel dat de instelling maatregelen moest treffen voor een omschakeling naar een intramurale voorziening voor meer chronisch gerichte verzorging. De Commissie heeft deze aanbeveling nogmaals herhaald op 20 september 1984.

Overigens heeft mijn voorganger in 1981 het voortbestaan van de kliniek eveneens in vraag gesteld, omdat de verzorging die er werd verstrekt niet in overeenstemming was met de bestemming van de erkende bedden van acute verpleging.

Het dossier berust thans voor advies bij de Vlaamse Commissie voor Ziekenhuisprogrammering, die de bezwaren kent die u in uw vraag hebt aangevoerd. Haar advies wordt eerst-dags ingewacht, samen met het inspectieverslag van de bevoegde dienst van de Vlaamse Administratie. Op grond van dit dossier zal dan een beslissing genomen worden waarbij rekening zal gehouden worden met alle elementen van het dossier en niet in het minst met de werkgelegenheid.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

Dringende vraag van mevrouw C. Smitt tot de heer R. De Wulf, Gemeenschapsminister van Gezondheidsbeleid, over de criteria die werden gehanteerd voor de toekenning van een scanner aan het nieuwe ziekenhuis te Tongeren

De Voorzitter : Aan de orde is de dringende vraag van mevrouw Smitt tot de heer De Wulf, **Gemeenschapsminister van Gezondheidsbeleid**, over de criteria die werden gehanteerd voor de toekenning van een scanner aan het nieuwe ziekenhuis te Tongeren.

Mevrouw Smitt heeft het woord.

Mevrouw C. Smitt (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, waarde collega's, welke waren de criteria, mijnheer de Minister, die u hebt gehanteerd om de transversale axiale tomograaf, scanner genoemd, toe te wijzen aan een klein, plaatselijk Tongers ziekenhuis met slechts 175 bedden en zonder een dienst voor kobalttherapie ?

En niet aan het Virga Jesse Ziekenhuis van het OCMW van Hasselt, dat een zeer grote belangrijkheid heeft op provinciaal vlak, met een aantal van niet minder dan 604 bedden én een efficiënte dienst voor kobalttherapie waar gemiddeld een 500 patiënten per jaar behandeld worden ? Voor dit jaar zijn er al ruim 473 patiënten ingeschreven.

De Voorzitter : Minister De Wulf heeft het woord.

Minister R. De Wulf (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, mijn beslissing om aan de OCMW-kliniek Sint-Jacobus in Tongeren de in de algemene programma-tie opgenomen tweede Limburgse scanner toe te wijzen, is ingegeven door volgende overwegingen.

1. Geen enkel van de vier aanvragende ziekenhuizen (Virga Jesse, Hasselt ; Salvator, Hasselt ; Sint-Franciscus, Heusden-Zolder ; Sint-Jacobus, Tongeren) beantwoordt aan de gestelde criteria. Tot die bevinding is ook de Vlaamse Programmeringscommissie in haar zitting van 21 juli 1984 gekomen. De Programmeringscommissie is evenwel van oordeel dat de tweede Limburgse scanner, gelet op de behoeften, toch moest worden toegewezen. Tot zover heb ik het advies van de Programmeringscommissie gevolgd.

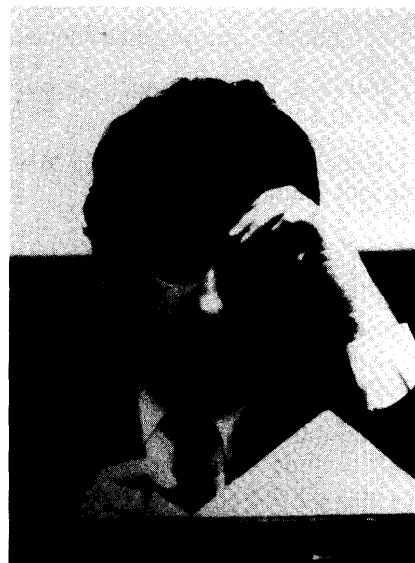
2. Ik ben niet ingegaan op het advies van de Programmeringscommissie om de scanner toe te wijzen aan de

Salvatorkliniek in Hasselt. De toewijzing aan een Hasselts ziekenhuis zou hebben meegebracht dat de twee Limburgse scanners op nauwelijks 12 km afstand van elkaar zouden zijn ingeplant. De eerste, reeds in gebruik zijnde scanner, bevindt zich immers in het OCMW-ziekenhuis Sint Jan in Genk.

De toewijzing aan de Sint-Jacobuskliniek in Tongeren zorgt voor een verantwoorde geografische spreiding, omdat op die wijze Zuid-Oost-Limburg wordt bediend.

3. Overigens werd op 10 november 1978, in het raam van een taakverdeling tussen verscheidene Limburgse ziekenhuizen binnen het Limburgs Universitair Centrum, in een protocol bepaald dat het Virga Jesseziekenhuis in Hasselt af zou zien van de aankoop van een scanner en van de inrichting van een dienst voor neurochirurgie ten voordele van het Sint-Jan-ziekenhuis in Genk.

4. Ten slotte wens ik er de aandacht op te vestigen dat de Sint-Jacobuskliniek in Tongeren **samenwerkingsakkoorden** heeft gesloten met het Sint-Jozef-

De heer F. van Steenkiste (VU), die Minister K. Poma (PVV) over het theaterbeleid interpelleerde

---

De Wulf

ziekenhuis in Maaseik, het **Sint-Martinus** ziekenhuis in **Bilzen**, het Burgerlijk Gasthuis in Sint-Truiden en de Kliniek Vilain XIII in **Maasmechelen**.

Als gevolg van deze samenwerking ontwikkelt zich sinds enkele maanden een intense neuro-chirurgische activiteit in de Sint-Jacobuskliniek in Tongeren.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

INTERPELLATIES (R.v.O. art. 67)

Interpellatie van de heer L. Vanvelthoven tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, en de heer H. Schiltz, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over de verantwoordelijkheid en de actiemogelijkheden van de Vlaamse Executieve betreffende de Kempense Steenkoolmijnen

De Voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Vanvelthoven tot de heer Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, en de heer Schiltz, Gemeenschapsminister van financiën en begroting, over de verantwoordelijkheid en de actiemogelijkheden van de Vlaamse Executieve betreffende de Kempense Steenkoolmijnen.

De heer Vanvelthoven heeft het woord.

De heer L. Vanvelthoven (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, er is in Limburg heel wat beroering ontstaan naar aanleiding van de uitgelekte saneringsmaatregelen van de **KS-directie**.

Dit plan heeft de bedoeling om de productie te doen dalen van 6 miljoen ton tot 5 miljoen ton. Om deze vermindering te bereiken zou de mijn van Winterslag dicht moeten. Ook

zouden in Waterschei de pijlers van 6 naar 5 worden afgebouwd en in Zolder van 11 naar 10. In het **sanerings** voorstel zou ook niet langer voorzien worden in de bouw van een nieuwe schacht die te duur zou uitvallen.

Dit afbouwprogramma zou een verlies meebrengen van 3.000 arbeidsplaatsen die wel door natuurlijke afvloeiing worden geschrapt. In de nevenbedrijven zouden ook nog eens 1.000 arbeidsplaatsen verloren gaan. Limburg dat de hoogste werkloosheid van het land kent, zou in de mijnen dus nog eens 4.000 arbeidsplaatsen zien verloren gaan.

Dit ter discussie staande plan heeft heel wat vragen opgeroepen inzake de beleidsbevoegdheid en de **financiering** van de nationale sectoren, inzonderheid van de **KS** en vooral over de verantwoordelijkheid en de **actiemogelijkheden** van de Vlaamse Executieve.

De Ministerraad van 26 juli 1983 heeft het financieringsmechanisme van de nationale sectoren bepaald.

In de nationale sectoren waar de enveloppes, die door de Regering werden vastgelegd worden overschreden, zal het volgende mechanisme worden toegepast :

- de lasten van het verleden vallen ten laste van de nationale begroting ;
- de nieuwe financiële behoeften zullen worden gefinancierd door het overschot van de successierechten dat overblijft na dekking van de lasten van het verleden en na aanzuivering van de thesaurieoverschrijdingen ;
- deze principes kunnen **desgevallend** worden toegepast op andere gelegenheden die tot de nationale bevoegdheid behoren.

De leningen uitgegeven door het Vlaams Fonds voor de Herstructurering van de Nationale Sectoren zullen worden gewaarborgd door de affectatie van het overschot van de successierechten en door de overdracht van **betaling**skredieten van de nationale begroting wegens schrapping van investeringen in Vlaanderen.

De Vlaamse Executieve heeft meer-

derheid tegen minderheid over de regeling van 26 juli 1983 een gunstig advies **uitgebracht**. Het zou ons te ver voeren de achtereenvolgende adviezen van de Raad van State op het wetsontwerp 834 betreffende de saldi en de lasten van het verleden van de Gemeenschappen en de Gewesten en de nationale economische sectoren uitvoerig te bespreken, maar één zaak is zeker : de beslissingsmacht over de nationale sectoren blijft nationaal ; de financiering blijft nationaal en het eventueel saldo van de financiering blijft nationaal.

Het financieringsmechanisme eenmaal bekend, is het mogelijk hierop een aantal cijfers te plakken.

Ten eerste, uit de parlementaire stukken van de wet van 5 maart 1984 blijkt dat voor het Vlaamse Gewest het **supersaldo** van de successierechten na aftrek van de lasten van het verleden nul is voor de jaren 1983, 1984 en 1985. In 1986 is er een saldo van 2813,7 miljoen, in 1987 van 4181 miljoen, in 1988 van 4673 miljoen en in 1989 van 4628 miljoen.

Ten tweede, de enveloppe voor het steenkoolbeleid in Vlaanderen is bepaald op 3 1,9 miljard voor de **exploitatieverliezen** en 2,5 miljard voor de investeringen. Luidens een beslissing van de Regering van 1983 zijn de 3 1,9 miljard van de exploitatieverliezen niet meer geïndexeerd. Dit werd trouwens door de Regering aan het Parlement medegedeeld.

Bovendien is niet duidelijk of een bedrag van 2,2 miljard voor de financiering van de stocks eveneens door de Regering in de enveloppe van de verliezen genomen wordt. Daarover kan straks duidelijkheid worden geschapen.

Ik voeg hieraan enkele gegevens toe. Het Directiecomité van **KS** geeft toe dat het niet indexeren van de 3 1,9 miljard — courante franken 1982 — tot gevolg heeft dat in 1986 de werking niet verzekerd is. Alleszins is zeker dat door de wet van 5 maart 1984 het **supersaldo** van de successierechten onvoldoende is om de voorzienbare verliezen van een jaarlijkse productie van 6 miljoen ton vanaf 1987 te **financieren**. In de gunstige hypothese zal

Vanvelthoven

het exploitatieverlies in 1988 immers schommelen rond de 10 miljard per jaar.

Het koninklijk besluit van 31 maart 1984 betreffende de financieringsmaatschappijen voor de herstructurering van de nationale sectoren bepaalt dat het Vlaams Fonds voor 40 miljard mag ontlenen. Voor deze leningen dienen het supersaldo van de successierechten alsook de geschrapte betalingskredieten van de investeringen in Vlaanderen de financiële dienst te verzekeren. Met andere woorden, KS heeft behoefte aan 40 miljard gedurende de jaren 1986, 1987, 1988 en 1989 en daarvoor zouden gedurende 20 jaar de successierechten moeten worden aangewend.

Limburg is uiteraard bezorgd. Het voorziene financieringsmechanisme, de terbeschikkingstaande middelen en de behoeften van KS doen reeds nu de onvermijdelijke vragen rijzen.

Ten eerste, met welke middelen zullen de andere sectoren in Vlaanderen zoals textiel, scheepsbouw, scheeps-herstelling en holglas, eventueel worden gefinancierd ?

Ten tweede, met welke middelen zullen de **KS-behoeften** worden gedekt na 1990 ?

Ten derde, wat vindt de meerderheid van de Vlaamse Executieve thans van de beslissing van de Ministerraad van 2 maart 1984 waarbij 10 miljard staatswaarborg voor de **LNG-Terminal** wordt geaffecteerd op het supersaldo van de Vlaamse successierechten ?

Ten vierde, welke maatregelen kan en heeft de Vlaamse Executieve reeds getroffen en welke beleidslijnen kunnen en werden reeds uitgestippeld om de continuïteit van de financiering van KS in de zeer nabije toekomst te waarborgen ?

Een aantal conclusies liggen voor de hand.

Graag vernam ik of u ermee kan instemmen. Ten eerste, bij de wet van 5 maart 1983 werden noch het beleid noch de financiering van KS **geregio-**

naliseerd.

Deze wet bepaalt enkel dat na uitputting van de vastgelegde enveloppes de financiering van de nationale sectoren regionaal zal worden aangerekend op de opbrengst van de successierechten. Binnen de bestaande wettelijke regeling is het de nationale Regering die, ook na uitputting van de enveloppes, bevoegd blijft over de nationale sectoren, zowel voor het beleid als voor de financiering.

Het Vlaamse Gewest kan bijgevolg geen actieve rol spelen in **KS-financiering**, zij kan hoogstens adviezen geven.

Ten tweede, de financiële behoeften van KS en het tempo van uitputting van deze enveloppe worden enerzijds bepaald door de beleidsmaatregelen getroffen door de directie van de KS en door de centrale overheid, die ter zake bevoegd is, en anderzijds door de internationale evolutie van de energieprijzen.

Hieruit vloeit een derde besluit voort.

Hoewel met Vlaams geld gefinancierd, gelet op de regionale aanrekenbaarheid, speelt het Vlaamse Gewest geen enkele rol inzake beleid en financiering. Met andere woorden, met Vlaams geld wordt betaald, zonder dat bepaalde nationale of **KS-beslissingen** door de Vlaamse Executieve kunnen worden beïnvloed. Ik denk hierbij aan de contracten die vorige maand door de directie van KS werden ondertekend zowel met de staalindustrie als met de elektriciteitsproducenten, de zogenaamde pool. Met de **staalnijverheid** is een 3-jaarcontract gesloten voor ongeveer 3 miljoen ton per jaar.

In concrete cijfers betekent dit dat Cockerill-Sambre jaarlijks 50 miljoen Belgische frank minder betaalt dan onder de vorige jaarlijkse contracten. Sidmar betaalt aldus 60 miljoen frank minder dan de toepassing van de vorige prijsformules.

Met de pool wordt een contract van 4 jaar afgesloten maar alleen voor 1984 en 1985 wordt de prijs van de ingevoerde kolen verhoogd met een **meerprijs** van 956 miljoen frank. Ik denk hierbij eveneens aan de interne af-

schrijvingsmaatregel, die door Economische Zaken werd goedgekeurd.

De afschrijvingsperiode voor ondergronds mijnmateriaal wordt van 24 op 12 maanden teruggebracht.

De hoger vermelde centrale beleidsbeslissingen hebben hogere kostprijzen en lagere opbrengsten tot gevolg. De bedrijfsverliezen worden erdoor opgedreven : zij worden voor 1984 geraamd op 7,8 miljard frank. Door de afschrijvingsmaatregelen zal het verlies echter 8,8 miljard frank bedragen.

Ik herhaal dat dergelijke beleidsbeslissingen van de nationale overheid of van de KS-directie, zonder enige daadwerkelijke tussenkomst van de Vlaamse Executieve genomen, de financiering ernstig beïnvloeden.

De vraag is of de regionale aanrekenbaarheid in deze omstandigheden verteerbaar blijft voor het Vlaamse Gewest wanneer men beseft dat het Vlaamse Gewest verder eveneens geen beslissingsmacht heeft inzake :

- de bepaling van de energieprijs ;
- het uitrustingsplan elektriciteit ;
- de steenkoolinvoer ;
- het Europees steenkolenbeleid ;
- de normen inzake leefmilieu ;
- de indexering van de enveloppe, enzovoort.

Al deze materies behoren tot het bevoegdheidsterrein van de centrale overheid. Alle hebben zij een ernstige weerslag op de aanwending van de Vlaamse successierechten.

Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, collega's, men kan zich afvragen welke de zin is van de pas opgerichte Technische Studiecommissie voor de Steenkoolnijverheid in Vlaanderen.

De oprichting van deze Commissie, half juni 1984, enkele dagen voor de Europese verkiezingen, heeft de indruk gewekt dat de Vlaamse Regering inzake de steenkoolproblematiek toch een vinger in de pap had.

Graag vernam ik welke adviezen deze Technische Commissie, waaruit voor zover mij bekend de SP zorgvuldig werd geweerd, reeds heeft verstrekt.

Of laat mij liever enkele concrete vra-

Vanvelthoven

gen stellen :

1. Is deze Commissie het eens met de conclusies van de directie van KS dat het produktierendement alleen kan verbeterd worden door de vermindering in „blokken” die overeenkomen met de capaciteit van 1 zetel ?

2. Is deze Commissie het eens met de directie van KS dat bij een capaciteitsvermindering in één blok eerst de capaciteit van Winterslag moet afgebouwd worden ?

3. Is deze Commissie het eens met de directie van KS dat de nieuwe schacht van Waterschei in het gedrang komt ?

4. Nu blijkt dat de groei van de elektriciteitsvraag de ramingen van de elektriciteitsproducenten overtreft ontstaat er ruimte voor steenkoolcentrales in Limburg.

Ik wens hierbij uitdrukkelijk te herinneren aan het standpunt van deze Raad in verband met het energiedebat dat in juni 1982 werd gehouden.

De Vlaamse Raad heeft aangedrongen „op de bouw van elektriciteitscentrales voor het gebruik van Kempense steenkool, waar mogelijk van het gecombineerde type in de daartoe geschikte industriële en stedelijke zones, en waarbij tot zeshonderd megawatt voor Limburg wordt voorbehouden. Deze elektriciteitscentrales dienen binnen het kader van de NV KS te worden opgericht”. Is de Commissie het eens met dit standpunt van de Vlaamse Raad ?

5. De Vlaamse Raad beschouwde de „steenkolenmijnen in het energiedebat als een strategische bevoorradingsbron en vroeg dat de nodige schikkingen zouden worden getroffen voor de investeringen op korte termijn en het behoud van het personeelsbestand om dit doel te bereiken”. Is de Technische Commissie het eens met deze stelling ?

De cruciale vraag in verband met de adviezen van de Technische Commissie is op welke concrete wijze de Vlaamse Executieve deze adviezen op het nationale vlak denkt te kunnen doordrukken.

Graag vernam ik uw mening over de uitspraken van twee eminente leden van de CVP.

— Een citaat van de heer Eyskens van 9 november 1983 : „De Vlaamse Regering zal hoe dan ook geplaatst worden voor de keuze in de aanwending van schaarse middelen. Ik spreek mij niet uit over de toekomst van Belgische steenkoolmijnen, maar zeker is dat men niet tegelijkertijd oude industrieën kan blijven subsidiëren en tevens de industriële reconversie financieren”.

Is deze uitspraak, in het licht van de nationale bevoegdheid inzake beleid en financiering, niet verwarrend ? Want is het niet het Vlaamse Ministercomité in de nationale Regering dat eigenlijk de keuze moet maken ? Graag kreeg ik hierop een antwoord.

— Een tweede uitspraak geldt deze van fractieleider Luc Van Den Brande. Hij zegt op 17 september, nauwelijks een week later : „Net zoals voor het staal zijn de Gewesten bevoegd en verantwoordelijk voor de kolenmijnen. Maar in het geval van de Kempense Steenkolenmijnen zal de nationale Regering ook een rol blijven spelen. Steenkool heeft immers een dubbele functie : er is het produkt en de energiedrager”.

Het is volgens Van Den Brande dus uitgesloten, dat de kolen op dezelfde manier behandeld worden als het staal. Er kan ook geen sprake zijn van de sluiting van een mijn of van afdanking. Vice-premier Gol en de Minister van Economische Zaken hebben dit standpunt onmiddellijk van de hand gewezen.

Het zou mij verheugen de mening van de Voorzitter van de Vlaamse Executieve en deze van de Gemeenschapsminister voor financiën en begroting omtrent deze stelling te vernemen.

Zo kom ik tot mijn besluit. Ik herhaal dat het steenkolenbeleid nationaal blijft en dat de financiering ervan wel regionaal zal worden aangerekend maar eveneens nationaal blijft.

Ik heb de stellige indruk dat de meerderheid van de Vlaamse Raad, door gunstig advies te geven over de wet

van 5 maart, de Kempense Steenkoolmijnen en de Vlaamse belangen een zeer slechte dienst heeft bewezen. De Limburgse mijnindustrie met 20.000 arbeidsplaatsen werd geofferd op het altaar van het Waalse staal. Als een provincie 25 procent werklozen telt, wordt ze in de diepste ellende gedompeld. Wat hebben de Limburgers aan Flanders' Technology als hun klassieke en enige industrie wordt bedreigd ?

Graag had ik even dieper ingegaan op de kosten-batenanalyse van de sluiting van de Kempense Steenkoolmijnen, zoals die door de Dienst voor Nijverheidsbevordering werd opgemaakt die tot volgende besluiten komt : „Als de Kempense Steenkoolmijnen gesloten worden, dan betekent dit voor de overheid een minderuitgave van 7,93 miljard frank voor 1983 : 6,97 miljard frank aan rechtstreekse en 0,96 miljard frank aan onrechtstreekse subsidies. De kosten daarentegen zouden 18,47 miljard frank bedragen : 4,68 miljard frank minder ontvangsten aan directe belastingen, 5,8 miljard frank werklozensteun, 5,5 miljard frank kosten van indirecte werkloosheid. Kortom, volgens de analyse bespaart men 10,5 miljard frank indien men de Kempense Steenkoolmijnen niet sluit.” Deze analyse moet ernstig in overweging worden genomen.

Heren Ministers, de Limburgse bevolking ligt misschien minder wakker van de vraag wie daarvoor bevoegd is ; Limburg wil een efficiënt steenkolenbeleid. Alle geleidingen van de Limburgse samenleving vormen één front ter zake. Als verantwoordelijke politici durven wij te hopen dat Limburg in de toekomst zal kunnen rekenen op de voltallige Vlaamse Executieve, niet alleen om de toekomst van de Kempense Steenkolenmijnen te verzekeren, vooral ook om Limburg uit zijn dramatische sociaal-economische situatie te halen. In dit verband wensen wij te vernemen op welke wijze de Vlaamse Executieve uit de huidige dubbelzinnige situatie denkt te geraken, ofwel door een werkelijke regionalisering van de nationale sectoren, ofwel door de klok terug te draaien. Er moet duidelijkheid komen. Graag zouden wij eveneens vernemen welke acties, op welke terreinen en met welke middelen de Vlaamse Executieve

Vanvelthoven

sinds 1981 heeft gevoerd voor Limburg. (**Algemeen applaus**)

De Voonitter : Mevrouw Van den Poel heeft het woord.

Mevrouw M. Van den Poel-Welkenhuysen (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, het probleem van de steenkoolmijnen in Limburg tot maximale economische en sociale tevredenheid van alle belanghebbende partijen oplossen, is uitgesloten.

Wie daar niet van uitgaat is naïef, irrealist en ziende blind. Ik neem aan dat niemand onder ons zich die eigenschappen wil toemeten. Toch is het gevaar niet denkbeeldig dat binnenkort op electoraal vlak het gezond inzicht enigszins vertroebelt en sommigen zich aan overdreven eisen schuldig maken. De stemmingmakerij die er dan uit resulteert, komt het opbouwende klimaat beslist niet ten goede.

Ieder deelargument kan dan worden ontmanteld. Ieder pro heeft dan zijn contra.

Hier brengt enkel het met elkaar verbonden zijn en verbonden voelen een mogelijke oplossing : financieel bijdragen, tot reconversie tastbare resultaten aflevert en alles in het werk stellen om deze reconversie, indien dit de enige uitkomst zou blijken, niet op voorhand door sociale onrust te hypothekeren.

Dat hier dan ook iedereen bij betrokken wordt, moet, neem ik aan, er zelfs niet aan worden toegevoegd. Als zoveelste spreker over het probleem van de Limburgse mijnen, zou ik naar analogie met mijn Limburgse collega's uitvoerig kunnen handelen over de verschillende technische oplossingen die alle, indien ze realiseerbaar waren, op een of andere manier de leefbaarheid van de mijnindustrie zullen ten goede komen.

Ik twijfel er niet aan, mijnheer de Voorzitter, dat de overgrote meerderheid van de hier aanwezigen ervan overtuigd is dat, hoe meer troeven men aanbrengt, hoe meer men de hulpmiddelen diversifieert, des te groter de kans wordt, dat de omvang van het probleem gereduceerd wordt.

Alle mogelijk denkbare factoren ten goede, werden wellicht reeds naar voren gebracht, zij het nu niet tijdens deze recente zitting, dan toch reeds vroeger.

Bepaalde middelen ter ondersteuning bestonden reeds vroeger of werden in een recent verleden gecreëerd, doch schieten nog tekort aan effectiviteit.

Andere, welke slechts als voorstel werden geformuleerd, konden nog niet worden doorgevoerd bij gebrek aan definitieve behandeling en/of voldoende consensus.

Ik zou al deze nuttige maatregelen voorstellen en suggesties kunnen opsommen, toelichten en helpen verdedigen en zo mijn betoog van op deze tribune stofferen. Het zou een zoveelste herhaling zijn van alles wat reeds voordien werd gedacht, gezegd, geschreven. Nieuwe bruikbare ideeën kunnen hoogstens van specialisten worden verwacht. Wat stellen wij vast ?

Ieder bekijkt het probleem hoofdzakelijk vanuit zijn gezichtshoek.

— Economisten zien de kosten en de baten en zoeken ook vooral op dat vlak naar mogelijke oplossingen. We moeten ons echter weinig illusies maken : de ontginningskost elders, zelfs verhoogd met de grotere transportkost, blijft gevoelig onder onze kostprijs. De economen moeten noodgedwongen niet-economische motieven aanhoren ofwel hun economie verruimen tot het sociale, het menselijke.

— De sociale groepen bezien het probleem vooreerst vanuit de gezichtshoek van de gezinsinkomens en de tewerkstelling en ook daar zoekt men oplossingen die er terecht op gericht zijn in elk geval het huidig personeelsbestand te handhaven.

— Blijft ten slotte de groep die de financiële tekorten moet opvangen. Vandaag is dat de nationale solidariteit gewild of ongewild, maar toch doorgevoerd door haar huidige gezagdragers. Morgen is het de Vlaamse Gemeenschap die een Vlaamse eensgezindheid zal moeten laten blijken.

Alle economische hulpmiddelen ten spijt, en die zijn er beslist, zal toch de

hulp van eenieder nodig zijn, willen we de tewerkstelling in de Kempische Steenkoolmijnen handhaven. Niet alleen voor puur economische beweegredenen, niet enkel omwille van strategische overwegingen, niet alleen om Limburg sociaal rustig te houden en dus aantrekkelijk voor de investeerders van morgen, niet alleen omdat deze Provincie zo ontzettend veel jongeren met nutteloze handen en hersenen moet werkloos achterlaten. Maar wel, om al die redenen tegelijk.

Vlaanderen moet vooral zijn imago in de ons omringende landen hoog houden en kan zich niet gelijktijdig enerzijds met een hoog technologisch aureool tooien en anderzijds een economisch kerkhof creëren in zijn oosthoek.

Ik sta dan als Limburgse ook volledig achter het Limburgse politiek front, niet om Limburg nog verder te isoleren, maar wel om het bewijs te leveren dat het mogelijk moet zijn over de partijgrenzen en alle sociale geleidingen heen een samenhangende op te bouwen, die als voorbeeld mag dienstig zijn voor een solidair België vandaag en voor een solidair Vlaanderen van morgen. (**Applaus bij de PVV en de CVP**)

De Voorzitter : De heer Vandekerckhove heeft het woord.

De heer R. Vandekerckhove (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, ik wil mij graag aansluiten bij de voortreffelijke uiteenzetting van de heer Vanvelthoven over de vragen die momenteel in Limburg leven. In het kort tijdsbestek dat mij is toegemeten zal het mij uiteraard niet mogelijk zijn dieper in te gaan op cijfergegevens en dies meer, maar zal ik mij moeten beperken tot de essentiële dingen.

Bij de bespreking van de regeringsbeslissing van 26 juli 1983 werd vanwege de Volksunie in de Senaat zeer duidelijk gesteld dat er voor de toekomstige noden van de Kempische Steenkoolmijnen geen geld zou zijn. De centrale Regering heeft toen ook geen afdoend antwoord kunnen geven.

Vandaag wil ik essentieel een antwoord krijgen op twee vragen. Eerste vraag. Wat kan de Vlaamse Regering

Vandekerckhove

voor de steenkoolsector doen : wat zijn de wettelijke mogelijkheden, wat zijn de juridische mogelijkheden ? De tweede vraag is ongeveer dezelfde. Wat vermag de Vlaamse Regering ? Welke middelen kan de Vlaamse Regering aanwenden ? Het antwoord op **deze twee** vragen is waarschijnlijk vrij negatief of nihil. Het antwoord is uitermate belangrijk, omdat ik de indruk heb dat doelbewust verwarring wordt gezaaid, dat bij de mensen de indruk wordt gewekt als zou de **Vlaamse Regering** in belangrijke mate kunnen bijdragen tot een oplossing. Later wanneer de verantwoordelijkheden moeten worden bepaald zou, men dan van deze verwarring gebruik kunnen maken. Daarom dring ik vandaag aan op een klaar en duidelijk antwoord op deze twee essentiële vragen.

Dan is er nog een antwoord op een derde vraag, die weliswaar bij de intellectuele Spielereien thuishoort. Deze vraag luidt : wat zou de Vlaamse Regering kunnen doen indien zij de middelen zou hebben ? Het antwoord kan interessant zijn om te aanhoren, maar wij zijn ons er wel van bewust dat het bij de vrome wensen thuishoort.

Dan is er nog een ander antwoord waarvan ik niet wil weten en dat men Limburg en Vlaanderen nogal eens voorschotelt, namelijk dat men voor de toekomst zal moeten kiezen ofwel voor de toekomstgerichte sectoren, zoals dat zo mooi heet, ofwel voor de steenkolen. Dit is een vals dilemma, naar mijn oordeel. Het gaat hier niet over het of/of, maar over het én/én. Limburg kan niet zonder het behoud van de tewerkstelling in de kolennijverheid. Om het probleem te situeren hoeven wij maar het trieste beeld van Limburg als Europees noodgebied op te roepen, de werkloosheidscijfers en de jeugdwerkloosheidscijfers. Als de tewerkstelling nog in belangrijke mate daalt, dan is het mijn overtuiging dat wij met deze sociale puinhoop niet meer kunnen komen tot een voldoende reconversie en een voldoende parallelle industrialisering. Ten slotte hebben wij daar recht op, want bij dat onzalige regeringsakkoord van 26 juli 1983 is het voor Cockerill-Sambre ook niet of/of geweest, maar én/én. De

tientallen miljarden voor Cockerill-Sambre kunnen wij ook niet meer op één hand tellen. Zijn het er 50, 60 of 70 geweest ? Eén zaak is klaar. De heer Gandois heeft vanaf het begin duidelijk gesteld dat er voldoende overlevingstijd moest zijn voor Cockerill-Sambre om de reconversie van de streek van Luik mogelijk te maken.

Welnu, ik geloof dat wij in Limburg, met onze hoge werkloosheidscijfers, met onze grote moeilijkheden, een Provincie met de grootste bevolkingsaan groei van het ganse land, daar ook recht op hebben en dat wij dat recht dan ook vragen. Wij moeten de verantwoordelijkheid leggen daar waar ze ligt. Wij moeten niet verwijzen naar de Waalse Ministers, die hebben hun eigen zaken verdedigd. Wij moeten verwijzen naar de Vlaamse Ministers die veel te toegeeflijk zijn geweest en Limburg daardoor duidelijk in een onmogelijke positie hebben gebracht. **(Applaus bij de W en de SP)**

Dan wil ik nog over iets handelen dat ik niet graag zeg en ik heb er lang over nagedacht of ik het wel zou doen, omdat het aan de ene kant paniekerig kan klinken en aan de andere kant dreigend. Het is echter geen van beide.

Ik zou aan de Vlaamse Regering en over haar hoofd heen aan de centrale Regering willen vragen de toestand in Limburg in godsnaam niet te onderschatten. **(Applaus bij de W en de SP)**

De heer L. Vanvelthoven : Zeer juist !

De heer R. Vandekerckhove : Ik vraag dat met aandrang, voor we misschien voor gebeurtenissen staan die niemand van ons wil, maar die misschien niemand van ons kan vermijden. **(Applaus)**

De Voorzitter : De heer Dhoore heeft het woord.

De heer L. Dhoore (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, u hoort vandaag — en dat is niet de eerste keer — de stem vanuit Limburg, een stem die meer en meer eenduidig zal zijn en meer en meer uit één mond zou kunnen gaan spreken.

Wat mijzelf betreft — en ik denk dat ik dat ook in naam van mijn collega's

kan zeggen — sluit ik mij graag aan bij de bezorgdheid die vanop deze tribune werd uitgedrukt.

Ik zou mij willen beperken tot drie zaken.

In de eerste plaats, zoals de heer Vandekerckhove zopas reeds insinueerde, is het goed aan de Vlaamse Gemeenschap nogmaals te zeggen dat wij in Limburg 7 procent meer werkloosheid kennen dan het gemiddelde van het land. In klare cijfers uitgedrukt betekent dit ongeveer 14.000 werklozen meer.

Met andere woorden, wanneer men in de **en-of-situatie** zou staan — waar men terecht zegt dat dit **en-en** zou moeten worden voor bijkomende tewerkstelling — heb ik de indruk dat iedereen meer en meer gaat aanvaarden dat men slechts kan denken aan moeilijke beslissingen wanneer men in een vergelijkbare situatie zit. Dit is spijtig genoeg voor de eerstkomende jaren niet het geval, gezien wij in Limburg 14.000 werklozen méér hebben.

Wij stellen vast dat de situatie in Limburg het laatste jaar gelukkig niet meer op dezelfde ongunstige wijze is geëvolueerd als de vorige jaren. Waar wij jaar na jaar een aangroei kenden van bijna 5.000 werklozen, was er het laatste jaar geen aangroei meer en was er zelfs een lichte daling, dank zij de inspanningen onder meer vanuit de Vlaamse Gemeenschap en ook vanuit de nationale Regering.

In de tweede plaats moeten wij er ons rekenschap van geven dat wij een dossier verdedigen dat verdedigbaar is, ook omwille van de positieve elementen die wij de laatste maanden meemaken.

Wij moeten hier toch ook nog eens zeggen dat het verlies van KS gevoelig gedaald is, dat wij van een verlies van 11 miljard frank in 1980 gekomen zijn naar grosso modo 6,5 miljard frank verleden jaar.

Gelukkig zullen wij dit jaar eveneens kunnen vaststellen dat de ongunstige cijfers die wij op een bepaald ogenblik vanop deze tribune moesten lanceren, met name een verlies van 10 en zelfs 11 miljard frank voor 1984, wellicht

Dhoore

zullen kunnen herleid worden tot iets minder dan 8 miljard frank. Op dit ogenblik krijgen de vooruitzichten voor 1985 stilaan vorm, omdat men de verkoopprijzen van de kolen meer en meer gaat kennen, onder meer in functie van de hoge dollarkoers. Ook daar stellen wij vast dat er wellicht slechts een verlies van 8 miljard frank zal zijn en men binnen de financiële termen blijft van de vastgelegde enveloppe mocht men daar loyaal uitvoeren wat men had vooropgesteld, met name het uit te drukken in geldwaarden van 1982.

Het is het fameuse probleem van het indexeren van de enveloppe, waarover ik reeds duidelijk genoeg aan de nationale Regering mijn mening heb gezegd. Ik hoef ze hier niet te herhalen. Wij blijven eisen dat dit zou gebeuren.

Nog een positief element is de gewaarborgde afzet van de kolen. Op langere termijn zijn er inzake de kwantiteit gunstige vooruitzichten. Op het probleem van de prijzen kom ik dadelijk nog terug. Belangrijk is ook om vast te stellen dat voor de negen eerste maanden van dit jaar er een rendementsverbetering valt waar te nemen van meer dan 6 procent. Voor de voorbije drie jaar is er een rendementsstijging geweest van 16,5 procent. Ik ben benieuwd of de Minister bedrijven in België kan noemen die dergelijk resultaat hebben geboekt.

Er is echter een derde zaak waarover ik hier slechts enkele vragen ga stellen aan de Vlaamse Executieve.

Ik zou niet graag vertrekken van de thesissen dat de huidige stand van onze wetgeving op het stuk van staatsstructuur, in welke formule ook, onwrikbaar zou zijn. Ik herinner mij de oproep die hier eergisteren werd gedaan door meerdere fractievoorzitters, **ondermeer** de fractievoorzitter van de Christelijke Volkspartij. Zij hebben aan de verantwoordelijken op alle banken van deze vergadering gevraagd of het mogelijk is nu reeds rustig onder mekaar na te gaan in welke richting onze structuren met alle gevolgen **vandien**, zouden kunnen evolueren. Ik wil mij niet beperken tot

het vaststellen van een situatie die eventueel tot de onmogelijke instandhouding van de KS zou kunnen leiden.

Er is een tweede zaak. Zelfs in de hypothese van de zogenaamde regionalisering van de nationale sectoren — u zult begrijpen dat ik daarover zeer vrijmoedig kan spreken gezien de thesissen die ik zowel hier als in het nationale Parlement altijd heb verdedigd — meen ik dat wij kunnen gaan voorbereiden hoe het zou moeten na 1986 op het ogenblik dat de financiële verantwoordelijkheid krachtens deze wetten bij de Vlaamse Gemeenschap zou liggen. Het lijkt mij ondenkbaar dat men zou vertrekken van de overweging dat de beslissingsbevoegdheid op het nationale vlak ligt en de financiële verantwoordelijkheid op een ander.

Hoe het ook zij, mocht men zelfs niet komen tot een wijziging van de wet dan zou men een formule moeten vinden waar de facto, ook al is het formeel niet het geval, een overlegorgaan tussen de instanties wordt gecreëerd derwijze dat ook inhoudelijk beslissingen kunnen worden voorbereid en genomen door degenen die verantwoordelijkheid dragen op het stuk van de financiering.

Mijn laatste bedenking is de volgende. Wij moeten pogen te komen tot het beperken van het verlies van KS derwijze dat de betalingen geen onoverkomelijke problemen doen rijzen of deze nu door de nationale, dan wel door de Vlaamse Gemeenschap zouden moeten gebeuren.

Het beperken van het verlies betekent, ondermeer, dat het rendement goed moet zijn en dat men een dynamisch beheer moet voeren. Daar wordt voor gepleit op alle banken. Dat betekent ook dat de **verkoopcontracten** gunstig moeten zijn niet alleen op stuk van kwantiteit maar ook op dit van de prijzen. Hier denk ik onwillekeurig terug aan bepaalde contracten — niet alleen met de staalnijverheid — maar ook met de **elektriciteitsproducten**.

Vandaag is er in het Staatsblad een ministerieel besluit verschenen waarbij wordt gezegd dat de prijs voor laagspanning wordt verminderd met 0,05

frank per Kw/u.

Ik ken niet de verhouding tussen laagspanning en hoogspanning ; ik weet dat in dit land in totaal ongeveer 50 miljard Kwh wordt verkocht, hoogspanning en laagspanning samen. Mocht met andere woorden, collega's, deze prijsaanpassing, deze 5 centiemmen, ten goede komen aan de verkoopprijs van de kolen, aan de pool van de calorieën, dan zou dit 2,5 miljard frank betekenen. Het is voor mij werkelijk een uitgangspunt dat deze 8 miljard, die men dit jaar en ook volgend jaar als verlies vaststelt — en waarvan wij hopen dat dit verlies niet meer zal moeten aangroeien ; men spreekt over 10 miljard frank, maar ik hoop dat het gunstiger zal evolueren — zou verminderd worden bij voorbeeld met 2,5 miljard frank waarover daarnet sprake ; dit zou een gans ander beeld geven, of het nu door Vlaanderen of door België zou worden gedragen.

Mijnheer de Voorzitter, waarde collega's, ik hoop dat de oproep vanuit de verschillende partijen uit Limburg onder meer vandaag als betekenis kan hebben ; collega's uit andere provincies, heb in godsnaam oog voor de reële problemen in Limburg. Laten wij hopen dat wij in de allereerste plaats kunnen komen, zoals mijn collega's ook hebben gevraagd, tot een verantwoorde solidariteit van Vlaanderen. Mochten wij tot die opstelling komen naar onderhandelingen voor een volgende nationale Regering toe, maar ook naar de Vlaamse Executieve toe, dan meen ik dat wij u vanuit Limburg dankbaar zouden zijn en dat wij hoopvol aan de kolensector een toekomst zouden kunnen beloven. (**Algemeen applaus**)

De Voorzitter : Minister Geens heeft het woord.

Minister G. Geens (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, geachte vergadering, de bezorgdheid die tot uiting wordt gebracht door de vertegenwoordigers van de vier grote Limburgse partijen is niet alleen hun bezorgdheid, maar is neem ik aan deze van de hele Vlaamse Raad en in ieder geval wordt zij in sterke mate door de Vlaamse Executieve gedeeld.

In mijn antwoord wil ik ingaan op de

Geens

verschillende vragen die werden gesteld, op de allereerste plaats de vragen die verband houden met de financiering van de Kempense steenkoolmijnen.

Wat in dit verband hier over de huidige regeling wordt gezegd is juist. Toch is het misschien goed even eraan te herinneren. De bestaande enveloppe die werd vastgelegd in juli 1983 bedraagt 31,9 miljard frank voor de exploitatieverliezen en 2,5 miljard frank voor de investeringen. Dit werd trouwens vastgelegd in het beheerscontract en in het lopende vijfjarenplan 1982-1987. Mijnheer Vanvelthoven, de Vlaamse Executieve heeft daarover een positief advies uitgebracht, mede omwille van het feit dat voor de eerste keer over een langere periode een dergelijke financiering in het vooruitzicht werd gesteld. Inderdaad, tot dan toe gebeurde dit op jaarbasis naar aanleiding van begrotingsbesprekingen en was bijgevolg de garantie over een langer lopende regeling vanzelfsprekend niet voorhanden.

De heer W. Claes : Dit was een moorddadig advies. U wist wel dat er een enveloppe werd vastgelegd maar dat daarna geen frank meer zou volgen.

Minister G. Geens : Het is — en ik trek daarvan geen woord terug — de allereerste keer dat een financiering over een langere periode werd vastgesteld, op basis van de toen bestaande gegevens. Rekening houdend met de exploitatieverliezen was dit voor deze periode duidelijk een voldoende financieringsbasis.

De heer W. Claes : Mijnheer Geens, u wist dat er nadien nationaal geen frank meer zou komen en dat de successierechten niet voldoende zouden zijn.

Minister G. Geens : Ik kom straks terug op de vraag : quid indien de enveloppe wordt overschreden ?

Van die enveloppe van 3 1,9 miljard frank was per einde juni nog 18 miljard frank beschikbaar, terwijl deze voor de investeringen nog integraal beschikbaar is.

Ik stel trouwens de vraag over de aan-

wending van deze enveloppe, meer bepaald welke investeringen daarmee moeten worden gefinancierd.

Thans kom ik tot de vraag : quid indien de enveloppe wordt overschreden ? Ter zake wens ik een paar rechtzettingen te doen.

De wet van 5 maart 1984 geeft daarover uitsluitel : in artikel 10 wordt gezegd dat twee filialen van de Nationale Maatschappij voor de nationale sectoren worden opgericht voor de financiering van projecten van herstructurering of investering van ondernemingen in nationale sectoren. Ook deze wet is voor advies aan de Executieve voorgelegd ; ook daar hebben wij een positief advies uitgebracht, evenwel mits een aantal preciseringen die ik nader zal toelichten.

In uitvoering van deze wet is een koninklijk besluit getroffen waarbij deze filialen herstructurings- of investeringsprojecten in ondernemingen van de nationale sectoren moeten financieren, wanneer de financieringsbehoeften de bestaande enveloppe overschrijden.

Artikel 16 zegt dat de Staat aan de filialen de nodige fondsen verschaft, die nodig zijn uit hoofde van een correcte uitvoering van hun opdrachten.

De uitgaven die verband houden met deze financieringsmechanismen worden aangerekend op de middelen die daartoe zijn geaffecteerd op de subsectie van artikel 60.03A — het zogenaamde solidariteitsfonds — op de begroting van het Ministerie van Economische Zaken.

Het gaat hier enerzijds om de saldi die voortspruiten uit de wet van 5 maart 1984, in haar artikel 7, meer bepaald de saldi van de successierechten en anderzijds om ordonnanceringskredieten, voortkomende uit de schrapping van vastleggingskredieten, bestemd voor nationale investeringen in het betrokken Gewest.

Het is dus niet juist dat men de mogelijke financiering moet beperken tot alleen de successierechten, want er is voor de nationale sectoren in Vlaanderen, zoals voor de nationale sectoren in Wallonië, in de mogelijkheid voorzien dat eveneens andere middelen kunnen worden aangewend.

Het is dus niet juist dat men de mogelijke financiering moet beperken tot alleen de successierechten, want er is voor de nationale sectoren in Vlaanderen, zoals voor de nationale sectoren in Wallonië, de mogelijkheid voorzien dat eveneens andere middelen kunnen worden aangewend.

Thans kom ik tot de vraag van de verantwoordelijkheid, want ik wens dat zij juist wordt gelegd.

De toekomstige financiering is, in de huidige stand van de wetgeving, ten laste van de nationale begroting. Ik weet wel dat het hier gaat om middelen die regionaal aanwijsbaar zijn of die van regionale herkomst zijn, maar het zijn vooralsnog nationale middelen.

Bijgevolg is het niet de Vlaamse Executieve die daarop een directe impact heeft of die daarvoor de verantwoordelijkheid moet opnemen. Dat wil echter niet zeggen — en daar zou ik willen reageren op wat de heer Vanvelthoven onder meer heeft gezegd — dat wij op dit stuk, vanuit de Vlaamse Executieve, zonder enige bevoegdheid zijn. Dat wens ik duidelijk te onderstrepen.

Het is trouwens precies in het kader daarvan en met het oog daarop dat de Technische Commissie voor de Steenkoolnijverheid in Vlaanderen werd opgericht.

Deze Commissie heeft een opdracht gekregen die niet limitatief is bepaald, maar die onder meer het volgende bevat : ten eerste, de wijze waarop het produktierendement van KS kan worden verbeterd, een advies daaromtrent ; ten tweede, de valorisatie van de steenkool in de elektriciteitsproductie door omschakeling van de bestaande centrales naar steenkool en de bouw van een technisch goed bestudeerde kolencentrale in Limburg ; ten derde, de afzet op langere termijn in de staalnijverheid ; ten vierde, de ontwikkeling in de mijntechnologie, de mogelijke diversificatieprojecten en de realisatie daarvan.

Over die punten en nog andere — want er wordt uitdrukkelijk gezegd dat aan de Commissie andere opdrachten kunnen worden toegewezen, — brengt

Geens

zij een advies uit ten behoeve van de Vlaamse Executieve omdat het mechanisme, dat in de wet van 5 maart is voorzien, onder meer impliceert dat wij ten opzichte van het Nationaal-Vlaams Ministercomité een adviseerende bevoegdheid uitoefenen.

In het koninklijk besluit dat deze regeling inhoudt, is trouwens zeer duidelijk bepaald dat de beslissingsbevoegdheid nationaal blijft, weliswaar na beraadslaging in het Ministercomité voor de nationale sectoren in het Vlaamse Gewest en na het advies van de Executieven. Artikel 5 van het koninklijk besluit van 31 maart bepaalt dat dit Ministercomité elke overheid kan betrekken bij de beraadslaging over de nationale sectoren.

De heer J. Gabriels : Geldt dat ook voor het Arbitragehof ?

Minister G. Geens : Er was dus duidelijk vooropgesteld dat de adviesbevoegdheid van de Executieven, die in de wet van 8 augustus 1980 is ingeschreven voor deze sectoren, in feite kan worden verruimd.

De heer Dhoore heeft aangedrongen op feitelijk overleg, verwijzend naar de realiteit met name dat de bevoegdheden op dat stuk duidelijk zijn afgescheiden. De mogelijkheden voor dit feitelijk overleg zijn aangegeven. Ik moet u wel zeggen dat de voorwaarden waarin deze feitelijke samenspraak tot stand komt, nog niet zijn vastgelegd.

Wij hebben in ons advies gesteld dat wij, betreffende de aanwending van de middelen, met name deze voortspruitend zowel uit de successierechten als uit de schrapping van de kredieten, een duidelijk inzicht moeten hebben en bijgevolg direct medezeggenschap zouden opeisen, zowel in de politieke besluitvorming – daarover heb ik al gesproken – als in het kader van de Vlaamse filiale van de NMNS. Deze is intussen opgericht op 21 mei van dit jaar. Als Vlaams Gewest zijn wij betrokken bij het beheer, aangezien twee beheerders door de Executieve werden aangeduid.

Deze raad van beheer heeft inmiddels

reeds vergaderd en heeft een aantal reglementen voor zijn werking vastgesteld. Bijgevolg kan hij zijn opdracht, die er onder meer in bestaat deze projecten van reconversie en industrialisering op gang te brengen, uitvoeren.

Het is dus niet vanuit onze huidige bij de wet bepaalde bevoegdheid die formeel zeer duidelijk bij de nationale Regering ligt ook wat de financiering betreft, maar met het oog op een verdergaande adviesbevoegdheid – die trouwens in het koninklijk besluit op de „nationale-regionale ministercomités” is voorzien – alsook met het oog op onze verantwoordelijkheid in de NMNS dat de technische Commissie is opgericht.

U hebt mij gevraagd of deze Commissie reeds een verslag heeft uitgebracht over de vragen die haar werden gesteld. De Commissie is, zoals u weet, geïnstalleerd in de maand juni. Ze heeft inmiddels 5 vergaderingen gehad. Ik heb trouwens, na afspraak in de Executieve, gevraagd dat haar werkzaamheden zouden worden geactiveerd. Ze zal tegen eind oktober een eerste interimrapport neerleggen. Inmiddels heeft ze contact gehad met een groot aantal instanties die tot nog toe hun aandacht aan deze problematiek hebben gewijd. Ik verwacht dus dat in dit eerste rapport een aantal indicaties zullen voorkomen, onder meer ook betreffende de verdere werkzaamheden van deze Commissie zelf.

– Mevrouw G. Devos, Eerste Ondervoorzitter, treedt als Voorzitter op.

Er zijn niet alleen door de heer Vanvelthoven, maar ook door mevrouw Van den Poel, de heer Dhoore en de heer Vandekerckhove vragen gesteld in een ruimer verband, namelijk wat de Vlaamse Executieve doet in de domeinen waar zij wel duidelijk bevoegd is voor de toestand in Limburg, ten einde daar bepaalde projecten op gang te brengen.

In de eerste plaats wil ik herinneren aan het feit dat, bij de aanduiding van de ontwikkelingsgewesten, wij altijd hebben vooropgesteld dat Limburg een duidelijke prioriteit is. Dit is in onze adviezen geformuleerd en door de Europese Gemeenschap bekrach-

tigd. Trouwens, Limburg is in Vlaanderen het enige ontwikkelingsgebied van categorie 1, dit wil zeggen met maximum van steunintensiteit, en dit in afwijking van wat in andere ontwikkelingsgebieden is voorzien. Ik heb aan de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij voor Limburg gevraagd een dossier samen te stellen op basis waarvan bij de Europese Commissie de verlenging van het huidig statuut van ontwikkelingszone niveau 1 zal worden bepleit. Dit statuut vervalt immers volgend jaar. De Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij voor Limburg heeft intussen een dossier dienaangaande klaargemaakt dat door mijn diensten verder wordt behandeld. Wij zullen alles in het werk stellen om dit statuut te behouden. Dit is zeer belangrijk omdat het de mogelijkheden biedt enerzijds aanspraak te maken op steun van de Vlaamse Executieve terwijl het anderzijds toegang verleent tot de middelen van het Europees Regionaal Fonds.

In dit kader werd aan investeringsprojecten in Limburg steeds prioriteit gegeven. Ik kan daarover nu geen verdere details geven. U weet dat zolang de beslissingen niet zijn genomen, het zeer delicaat is daarover in het openbaar uit te weiden. Een aantal belangrijke dossiers wordt thans voorbereid. Zij moeten vooral dienen als hefboom voor verdere investeringen en positieve beslissingen dienaangaande helpen tot stand brengen.

Wat de oprichting van andere begeleidingsmechanismen betreft, verwijs ik naar Alinvest waardoor nieuwe mogelijkheden van participatie worden geboden. Tevens, en dit lijkt mij zeer belangrijk in het licht van de recente beslissingen op het stuk van de reconversiepolitiek, heeft de Vlaamse Executieve er voor gepleit – en de nationale Regering heeft het ook aanvaard – dat de ontwikkelingsgebieden in Vlaanderen ook zouden worden beschouwd als reconversiegebieden. Met het oog op het op gang brengen van die projecten werden de nodige middelen uitgetrokken zowel door de nationale Regering langs het Fonds voor Industriële Vernieuwing dat voor het Vlaamse land voorziet in een bedrag van 2,1 miljard frank voor dit jaar, als op de Vlaamse begroting waar

Geens

met dit doel de helft van het nationale bedrag werd ingeschreven dus 1.050 miljoen frank. Met deze fondsen en met de mechanismen die in de reconversiewet zijn opgenomen, is het mogelijk in samenwerking met de privésector een aantal projecten – waarvan ik daarstraks reeds gewag heb gemaakt – op gang te brengen.

In het kader van de mogelijkheden tot opslorping van de werkloosheid en in het kader van het tewerkstellingsprogramma wordt in Limburg de regel toegepast dat deze programma's kunnen worden opgevuld rekening houdend met de werkloosheid in de Provincie in verhouding tot de totale werkloosheid. Dit is belangrijk omdat aldus rekening wordt gehouden met de relatief grotere werkloosheid in de Provincie Limburg. De toepassing van deze regel heeft er ook toe geleid dat door het derde arbeidscircuit, het bijzonder tijdelijk kader en projecten van tewerkgestelde werklozen op minder dan één jaar een aanzienlijke verbetering is ingetreden.

De heer J. Gabriels : Mijnheer de Minister, mag ik u vragen hoe het dan komt dat in Limburg proportioneel meer mensen van de werkloosheidsvergoeding worden uitgesloten dan elders in het land ? Die cijfers zijn de jongste jaren steeds gestegen en vorig jaar bedroeg dit 12 procent van de ingeschreven werklozen. Aangezien deze mensen verdwijnen uit de werkloosheidsstatistiek kan u wel gewagen van een verbetering maar het is geen feitelijke verbetering.

Minister G. Geens : Mijnheer Gabriels, u weet evengoed als ik dat de toepassing van de werkloosheidsreglementering een aangelegenheid is die behoort tot de bevoegdheid van de Minister van Arbeid en Tewerkstelling.

Inzake de tewerkstellingsprogramma's, waarover wij onvoldoende bevoegdheid hadden, – ik heb dat trouwens al meermaals onderstreept en wij hebben dat ook in de adviezen over de regionalisering van de nationale sectoren duidelijk vooropgesteld – hebben wij nu daarentegen, in afspraak met de Minister van Tewerkstelling en Arbeid bepaalde beslis-

singsbevoegdheden in een protocol vastgelegd. Dit heeft voor gevolg gehad dat, zowel inzake het derde arbeidscircuit als inzake het bijzonder tijdelijk kader, de verdeling van de beschikbare posten proportioneel is tot het aantal werklozen in de verschillende arrondissementen. Voor Limburg was dit een belangrijke stap voorwaarts. Dank zij initiatieven die ter plaatse werden ontwikkeld is dit quantum praktisch volledig opgevuld en op één jaar tijd is er een belangrijke vooruitgang geboekt ook ten opzichte van de andere Gewesten van het Vlaamse land.

Op het stuk van de huisvesting werden in Limburg prioritair inspanningen geleverd die tot resultaat hadden dat één derde van wat door de overheid aan investeringsprogramma's wordt op gang gebracht zich in Limburg situeert. De Vlaamse Executieve heeft in maart een beslissing genomen waardoor in Limburg een aantal toepassingen in het vooruitzicht worden gesteld tot ondersteuning van bedrijvencentra. Het is mogelijk dat op initiatief van de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij door de Vlaamse Executieve met inbreng van 20 miljoen frank per Provincie, in vier bedrijvencentra wordt geparticipeerd en op dit ogenblik zijn er ver gevorderde plannen om deze bedrijvencentra in Limburg op gang te brengen. Ik heb persoonlijk aangedrongen bij de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij opdat het kapitaal niet alleen zou worden ingebracht door openbare instanties maar dat ook privé-kapitalen zouden worden aangetrokken om de financiële structuur van deze bedrijvencentra te ondersteunen.

Op algemeen vlak hebben wij op 22 maart van dit jaar in de Vlaamse Executieve een inventaris opgesteld van de beleidsmaatregelen die elk lid van de Executieve kan nemen ten gunste van Limburg. Ik beklemtoon dat deze vraag gericht werd tot alle collega's en dat trouwens van verschillende zijden voorstellen werden gedaan. Deze maatregelen hebben betrekking zowel op de economie en de werkgelegenheid als op het cultureel beleid en vooral op het ontwikkelen van infrastructuur, de lokale besturen, de welzijnszorg, de ruimtelijke ordening, de

gezondheidszorg en het milieubeleid en de onderwijssector. Welnu, op basis van deze inventaris hebben wij een werkgroep opgericht om met de daarin vervatte opties, die vanzelfsprekend moeten worden gecoördineerd, een globale conceptie uit te werken en de prioriteiten aan te duiden. Op 6 juli van dit jaar is andermaal aangedrongen om deze inventaris te actualiseren en na te gaan of bijkomende initiatieven kunnen worden genomen.

Wanneer al deze gegevens in mijn bezit zullen zijn, zal in de Executieve een beslissing worden genomen over het globale concept. Inmiddels werden in belangrijke domeinen, en niet zonder succes, acties op gang gebracht om tegemoet te komen aan de moeilijke toestand in Limburg.

De heer Dhoore heeft gelijk wanneer hij erop wijst dat het dossier van de Kempische Steenkoolmijnen betere uitzichten vertoont dan men dikwijls vooropstelt. Het is van het allergrootste belang dat dit wordt onderstreept en dat de mogelijkheden om het dossier te verbeteren ook systematisch worden geëxploreerd.

Het is met het oog op de mogelijkheden inzake bevoegdheden van de Vlaamse beleidsinstanties vanzelfsprekend belangrijk dat wij het debat over de wijze waarop wij de staatshervorming willen voltooien en uitvoeren zo vlug mogelijk op gang brengen.

Op het ogenblik blijft de bevoegdheid voor de nationale sectoren bij de nationale Regering, evenals de verantwoordelijkheid voor de financiële middelen. Ik heb eergisteren reeds gezegd dat het nu niet anders kan. Wellicht had men dit van bij de aanvang nooit „nationale sectoren” mogen vooropstellen, maar dat is een andere geschiedenis, waarbij trouwens verschillende politieke partijen waren betrokken. Ik stel alleen vast dat het op dit ogenblik niet mogelijk is deze toestand juridisch anders te regelen. Ondertussen werd wel iets bereikt wat betreft de factuele herkomst van de financiële middelen.

In een ruimer perspectief moeten wij ongetwijfeld tot betere afspraken kunnen komen en tot een meer duidelijke verdeling van de verantwoordelijkheid

Geens

den.

Het blijft ook waar – ik heb dat bij herhaling hier in de Vlaamse Raad onderstreept – dat wij in Vlaanderen een gezamenlijke solidariteit moeten opbrengen voor de Gewesten die met de grootste moeilijkheden te kampen hebben. Wij hebben in de beleidslijnen van de Vlaamse Executieve, en materieel in het toepassen van een aantal wetgevingen, zoals bij voorbeeld de expansiewetgeving, duidelijk vooropgesteld dat prioriteiten worden gelegd en zelfs in het kader van de budgettaire beperkingen volgehouden dat daaraan niet kon worden getornd. Indien restrictief wordt opgetreden op het stuk van de expansiewetgeving bij voorbeeld, dan is het niet in de Gewesten die het statuut hebben van ontwikkelingszone, te meer omdat een aantal projecten in onderzoek zijn en ook omdat wij ons moeten wapenen tegen andere landen en Gewesten.

Mijnheer de Voorzitter, . . .

De Voorzitter : De heer Voorzitter is zoëven weggegaan.

Minister G. Geens : Mevrouw de Voorzitter, verontschuldig mij.

Mevrouw de Voorzitter, dames en heren, ik meen dat wij vanuit de Vlaamse Executieve, met de middelen waarover wij beschikken, het nodige hebben gedaan om enerzijds bepaalde zaken nu reeds op gang te brengen en, anderzijds, hebben wij wat betreft de verdere ontwikkeling de vereiste stappen ondernomen om efficiënt te kunnen optreden. Maar, ik ga met iedereen akkoord dat de huidige **opdeling** van bevoegdheden een aantal moeilijkheden creëert. Vandaar dat het noodzakelijk is zo vlug mogelijk tot duidelijke situaties te komen. (**Applaus bij de CVP en de PVV**)

De Voorzitter : Minister Schiltz heeft het woord.

Minister H. Schiltz (op de tribune) : Mevrouw de Voorzitter, dames en heren collega's, collega Vanvelthoven zal aanvaarden dat ik als Minister van Financiën niet in de eerste plaats economische en technische aspecten van

het dossier zal behandelen, zeker niet **vanop** deze tribune. Naar mijn mening kwam deze interpellatie nochtans ten gepaste tijde al was het maar om ons de mogelijkheid te bieden vanuit de Vlaamse Executieve een beetje te reageren tegen de verwarring die bewust of onbewust bij de grote massa wordt gecreëerd.

Uitspraken zoals : „De Vlamingen moeten het nu voortaan zelf weten wat...” of „De Vlaamse Regering moet nu maar de verantwoordelijkheid nemen voor...” en of „De Vlaamse Raad...” klinken natuurlijk allemaal zeer mooi **vanop** het podium van een vergaderzaal, maar zijn helaas een bron van verwarring en bovendien niet zeer eerlijk en leggen ten overstaan van de mensen, die zorgen hebben, de verantwoordelijkheid niet daar waar zij wezenlijk moet worden gelegd. In deze zin voel ik mij, als lid van de Vlaamse Executieve, vanzelfsprekend ook bij deze problematiek betrokken.

Wanneer men zegt dat de Vlamingen zelf de verantwoordelijkheid moeten dragen denkt men automatisch aan de financiële weerslag en wat dat voor ons budget kan betekenen. Daarom past het duidelijk te zeggen dat wij, zowel wat de beleidsbeslissingen in deze sector betreft, als wat de financiële gevolgen betreft, als Vlaamse Executieve en als Vlaamse Raad niet in het minst aansprakelijk kunnen worden gesteld.

Het is juist dat wij een **adviesbevoegdheid** en een **informatierecht** hebben. Wij hebben ter zake allemaal genoeg politieke ondervinding om te weten dat adviesbevoegdheid en **informatierecht** ophouden daar waar de werkelijke beslissingen moeten worden genomen.

Vanwege de centrale instanties – met opzet gebruik ik niet het woord Regering, het gaat veel verder – is de neiging om ons werkelijk te betrekken bij al deze zaken niet zeer groot. Het aantal adviezen van de Executieve dat werd ingevolg is niet zo groot. Trouwens, de vragen om advies komen meestal nadat de principiële beslissing reeds is genomen.

Dit is niet alleen voor onze situatie

het geval maar het geldt overal dat wie de macht heeft ze ook uitoefent. Informatie en advies worden er dan **bijgenomen**, goed wetende dat dit eigenlijk de macht niet werkelijk aantast.

Overigens voel ik mij hier nog comfortabeler dan u, mijnheer Dhoore, aangezien ik u in 1980 heb gewaarschuwd voor wat ik toen het onzalig procédé van de nationale sectoren noemde. toen was niet iedereen ervan overtuigd dat dit tot hybride en moeilijke situaties aanleiding zou geven.

Zowel bij de meerderheid als bij de leden van de huidige oppositie waren er – met de beste bedoelingen – die dachten dat de formules van de nationale sectoren nog altijd zin kon hebben. Misschien kan dat in theorie, maar in de Belgische realiteit van 1980 meende ik toen dat men kon voorzien dat dit tot uitermate gevaarlijke situaties zou leiden en tot het volkomen door mekaar mengen van verantwoordelijkheden en bovendien voor het publiek tot een onzindelijke onduidelijkheid wat betreft het onderkennen van de werkelijke verantwoordelijkheden. Ik had gelijk.

Dit wil niet zeggen dat er geen verband bestaat tussen de financiële situatie van de Vlaamse Gemeenschap enerzijds en de beslissingen die in de nationale sectoren, meer bepaald in de steenkoolsector, worden genomen.

Het treft mij, ik heb het ook in uw uiteenzetting gemerkt, mijnheer Dhoore, dat er nog steeds veel misverstanden bestaan nopens het juiste technisch mechanisme en zijn financiële en budgettaire implicaties.

De successierechten, die aan de risicotoringen worden onttrokken, worden een nationale belasting, maar met speciale affectatie.

Dit wil zeggen dat de opbrengst bij voorbaat is bestemd ten eerste voor het delgen van zekere lasten van de Gewesten en de Gemeenschappen uit het verleden die in het kader van het akkoord van 1983 als een soort compensatie voor de grote inspanningen die voor Cockerill-Sambre waren gedaan werden aanvaard door de centrale Regering en als een correctie voor de manier waarop men in 1980 het ba-

Na de tot hem gerichte interpellatie van de heer L. Vanvelthoven (SP) over de Kempense Steenkoolmijnen onderhoudt Executievevoorzitter G. Geens (CVP) zich nog even met CVP-Volksvertegenwoordiger L. Dhoore

sisbedrag van de dotaties heeft opgelegd.

De successierechten worden regionaal aangerekend, waarbij rekening wordt gehouden met de plaats waar zij ontstaan. Dit is een soort impliciete verdeelsleutel, ontstaan op basis van de lokalisatie, die wordt gerespecteerd voor de gedeeltelijke delging van de lasten uit het verleden van de Gemeenschappen en de Gewesten.

– De heer Pede, Voorzitter, treedt opnieuw als Voorzitter op.

Dit is vanzelfsprekend een uitdovende situatie, die normaal, wat de Vlaamse Gemeenschap betreft, een einde zou moeten nemen na 1988, het laatste jaar waarin een deel van de opbrengsten van de successierechten zal worden aangewend voor de delging van de lasten uit het verleden.

Van het overblijvend gedeelte wordt ten tweede een voorafname gedaan die moet dienen om onze thesaurieschulden, ontstaan tijdens de eerste

jaren van de Vlaamse Regering door de omvang waarmee wij de toegelaten debetmarge bij de thesaurie hadden overschreden, weg te werken. Het gaat hier eigenlijk om het delgen van een schuld van de Vlaamse Regering.

Ook dat systeem is natuurlijk degressief. Het valt stil na 1986. Dan zal onze „superschuld” – naar analogie met „supersaldo” – bij de thesaurie gedeeld zijn.

Wat dan overblijft van de opbrengst van de successierechten, is bestemd voor een afzonderlijke sectie „Economische Zaken” en wordt op een regionale rekening geboekt. Het kan worden gebruikt voor twee zaken. Indien er in de nationale sectoren waarvoor enveloppes bestaan – want niet voor alle nationale sectoren zijn er enveloppes vastgelegd, – een enveloppe wordt overschreden, wordt naargelang de lokalisatie van de uitgaven deze overschrijding gefinancierd door het saldo. Indien er geen overschrijding van enveloppes is, wordt het geld via het Fonds voor Industriële Ver-

nieuwing ter beschikking gesteld van de Gewesten.

Wanneer in de Vlaamse Gemeenschap de enveloppes in de nationale sectoren, in casu de steenkoolnijverheid, niet zijn opgebruikt, kan het overschot van de successierechten op die rekening worden geboekt, waarmee de nationale Regering het Fonds voor Industriële Vernieuwing spijst en waarop wij trekkingsrecht hebben ingevolge een juridisch ingewikkelde procedure. Hierdoor kunnen de Vlaamse instanties op één of andere manier geld halen bij een centrale instantie, rekening houdend natuurlijk met hun gewestelijk aandeel. Het is als het ware een soort van juridisch gemengd initiatief, niet tussen overheid en privé-sector, maar tussen de centrale Regering en de Gemeenschappen.

De successierechten worden dus in de eerste plaats gebruikt voor de delging van de lasten uit het verleden van de Gemeenschappen en de Gewesten, in de tweede plaats voor de afbetaling van de thesaurieschuld en in de derde plaats worden zij ter beschikking gesteld voor het financieren van de enveloppe-overschrijdingen in de nationale sectoren of voor industriële projecten via het Fonds voor Industriële Vernieuwing. Het is goed dit alles nog eens klaar en duidelijk te schetsen, want hierover bestaat ontzettend veel verwarring, zelfs bijna op het hoogste niveau.

In 1983 is men bij de onderhandelingen over het toenmalig staalakkoord, waarover u mijn houding kent, betrokken van bepaalde cijfers, die in het koninklijk besluit van 31 maart 1984 dan voorlopig werden vastgelegd. Men kan immers niet op voorhand met zekerheid weten hoeveel de successierechten zullen opbrengen. Deze cijfers vertonen wel een neiging tot dalen. Als Minister van Financiën zijn mij de redenen hiervoor, die u wellicht ook kent, zeer duidelijk. Dit is echter een ander debat. De successierechten dalen omdat de grijpbare fortuinen bij overlijden inkrimpen de jongste jaren.

De heer L. Tobback : U spreekt wel over grijpbare fortuinen. Zij werden ongrijpbaar door de maatregelen die

Tobback

werden getroffen.

Minister H. Schiltz : Tot 1988 zal een deel van de successierechten worden besteed aan de delging van de lasten uit het verleden. Tot 1989 gaat er bovendien een deel naar de aanzuivering van onze thesaurieschuld. Van 1986 af kan er in theorie en waarschijnlijk ook in praktijk, indien men rekening houdt met een constante opbrengst van de successierechten, die in het koninklijk besluit van 31 maart 1984 werd geraamd op 5 miljard 493 miljoen frank, een beschikbaar saldo zijn, dat zal worden gestort op die bijzondere rekening. In 1986 zou dit saldo 1 miljard 46 miljoen frank bedragen, in 1987 4 miljard 82 miljoen frank, in 1988 4 miljard 574 miljoen frank, om dan vanaf 1989 op 5.493 miljoen frank te stabiliseren in de veronderstelling dat de opbrengst van de successierechten constant blijft op 5.493 miljoen frank per jaar. Deze bedragen zullen dus variëren, hoewel de variaties tot een paar 100 miljoen frank zullen beperkt blijven.

De heer W. Claes : Ik stel vast dat sinds de heer Vanvelthoven van de tribune is er ongeveer 400 miljoen frank minder grijpbaar is.

Minister H. Schiltz : Natuurlijk. Hij heeft zich gebaseerd op de cijfers die in de negociatie van 1983 waren gebruikt en ook in de parlementaire documenten zijn geciteerd, maar met het voorbehoud van herberekening en correctie. Intussen zijn deze correcties uitgevoerd, zodat men in maart 1984 tot meer preciese cijfers is gekomen.

De heer L. Tobback : Het is geen probleem, de Amerikanen passen het verschil bij. De cheque is onderweg. **(Gelach)**

Minister H. Schiltz : Het financiële lot van KS heeft dus in die zin onrechtstreeks invloed op onze financiële situatie. Onze trekkingsrechten op het Fonds voor Industriële vernieuwing kunnen vermeerderen, verminderen of verdwijnen wanneer de uitbatingsverliezen van KS de enveloppe overschrijden, maar gezien deze enveloppe eindig is en op zeker ogenblik wegvalt, zal bijgevolg het saldo van de

successierechten van 5.394 miljoen frank volledig voor de financiering van KS moeten aangewend worden. Aldus zal er niets meer overblijven als supplementaire spijzing van het Fonds voor Industriële Vernieuwing, met als gevolg dat de Vlaamse Regering minder externe fondsen kan aantrekken dan anders het geval zou zijn. Dit is natuurlijk een budgettaire verlichting vermits wij bij het opstellen van onze begroting er rekening kunnen mee houden dat wij buiten onze eigen budgettaire middelen ook beroep kunnen doen op die trekkingsrechten die op het Fonds voor Industriële Vernieuwing kunnen uitgeoefend worden, zodat er een verschil bestaat tussen onze budgettaire werkmiddelen en onze totale werkmiddelen. Indien onze trekkingsrechten op het Fonds voor Industriële Vernieuwing volledig zouden geabsorbeerd worden door de noodzaak om de bedrijfsverliezen van KS via de successierechten te financieren, dan zou dat verschil wegvallen. Dit wil niet zeggen dat het Fonds voor Industriële Vernieuwing zal verdwijnen, gezien er ook andere middelen inzitten dan het saldo van de successierechten. Het is echter duidelijk dat er hier een band bestaat die niet kan geloofd worden. Vandaar dat de toekomst van KS vanzelfsprekend ook financieel de Vlaamse Gemeenschap onrechtstreeks aanbelangt. Dit kunnen wij alleen maar vaststellen in de wetenschap dat wij noch juridisch, noch politiek, noch financieel enige reële zeggenschap over deze processus hebben en alleen maar bij wijze van advies en overreding kunnen trachten ons daar mede voor in te spannen.

Wat het Departement Financiën betreft kan ik alleen maar onderschrijven wat de Voorzitter heeft verklaard, met name dat onze Administratie in verband met het verlenen van gewestwaarborg en dergelijke, instructies heeft om de Limburgse dossiers met een zekere prioriteit en met een zeker gunstig vooroordeel te beoordelen. U zal echter wel aannemen dat bijvoorbeeld voor het verlenen van financiële waarborgen de dossiers uiteindelijk ook financieel verdedigbaar moeten zijn, zelfs als ze uit Limburg komen. Dit neemt niet weg dat wij graag be-

reid zijn een paar procenten meer risico op ons te nemen als het een Limburgs dossier betreft, dan wanneer het om een gewoon routinedossier gaat. U kan zich natuurlijk afvragen wat Limburg daar aan heeft. Echter, wie doet wat hij kan, verdient daarvoor toch alle waardering. Men kan niemand vragen meer te doen dan in zijn mogelijkheden ligt.

Indien er in Limburg initiatieven genomen worden, zal men zeker niet kunnen klagen over het onthaal van deze dossiers bij de Vlaamse Executieve.

Tot daar wat ik over de preciese financiële aspecten van deze problematiek ten opzichte van de Vlaamse Regering te zeggen had. Niemand twijfelt eraan dat het wenselijk is dat ten spoedigste niet alleen onze formele bevoegdheden ter zake maar ook onze financiële middelen duidelijk worden gesteld want de Vlaamse bevolking heeft er niets bij te winnen dat men voortdurend een soort schimmengevecht laat opvoeren waarbij ze niet weet wie verantwoordelijk is voor de zaken die ze ziet gebeuren in eigen streek. **(Algemeen applaus)**

De Voorzitter : De heer Vanvelthoven heeft het woord.

De heer L. Vanvelthoven (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, ik kan zeer bondig zijn.

Mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, ik kan in mijn weerwoord verwijzen naar het antwoord van uw Minister van Financiën en Begroting, die in wezen een groot deel van mijn repliek heeft vertolkt. Hij heeft inzake de adviesbevoegdheid en het informatierecht van de Vlaamse Executieve precies de vinger op de wonde gelegd. Er is inderdaad adviesrecht, er is informatierecht, maar iedereen weet dat wanneer puntje bij paaltje komt hiervan niet veel te merken is. In ieder geval is er geen enkele vorm van medebeslissingsrecht. Trouwens, u heeft zelf toegegeven dat over de voorwaarden voor dergelijk overleg nog niet eens gediscussieerd werd, laat staan dat hierover iets zou zijn vastgelegd.

Inzake de financieringsmechanismen hebt u gezegd dat u gunstig advies

Vanvelthoven

heeft uitgebracht over de regeling van 26 juli 1983. Minister Claes heeft dit advies toen, en nu nog, moorddadig genoemd omdat in die financieringsmechanismen eigenlijk enkel maar duidelijk is dat de successierechten volkomen onvoldoende zullen zijn en dat, hoewel het inderdaad een meerjarige planning betreft, men op dat ogenblik over het hoofd heeft gezien, niet heeft willen zien, dat er na vier à vijf jaren geen frank meer zou zijn, tenzij aanrekenbaar op de regio Vlaanderen, bij overschrijdingen.

U hebt ook gezegd dat de huidige stand van zaken niet toelaat dat de Vlaamse Executieve initiatieven neemt. Bijzonder triestig ! Op het einde van uw uiteenzetting hebt u toegegeven dat de wet van 5 maart 1984 onvolmaakt en onvoldoende is.

Ten slotte treed ik de stellingen bij van de heer Dhoore die, zoals Minister Schiltz, klaarheid heeft gevraagd en verdere stappen inzake de hervorming van de Staat.

Ik zou nog kunnen verwijzen naar een aantal vragen waarop ik geenszins antwoord heb gekregen. Het betreft vragen in verband met bijvoorbeeld de 2,2 miljard frank voor de financiering van de stocks, al dan niet door de Regering opgenomen in de enveloppe van de verliezen. Ik meen dat wij er belang bij hebben zo vlug mogelijk te weten of dit het geval is, ja dan neen. Het is ook niet duidelijk of u al of niet de regionale aanrekenbaarheid in de huidige omstandigheden verder verteerbaar blijft achten, nu blijkt dat het Vlaamse Gewest geen enkele vat heeft op beleidsbeslissingen die dan toch een weerslag hebben zoals Minister Schiltz perfect heeft aangegevoeld, op de Vlaamse trekkingsrechten inzake het Fonds voor Industriële Vernieuwing.

Ik dank de collega's die zich in het debat hebben gemengd. Ik meen dat in elk geval inzake KS duidelijkheid werd geschapen over de verantwoordelijkheid van de Vlaamse Executieve en de Vlaamse Raad. **(Applaus bij de SP)**

De Voorzitter : De heer Gabriels heeft het woord.

De heer J. Gabriels (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, ik denk dat na het antwoord van de twee Ministers, dat technisch op een vrij hoog niveau stond, wij niet veel wijzer zijn geworden of toch veel wijzer zijn geworden. Zelden werd op zulk een duidelijke wijze de onmacht van de Vlaamse Regering aangetoond om iets aan de feiten te kunnen doen.

Dat staat in schril contrast met een CVP-pamflet dat voor de vakantie in mijn bus stak. Daarin werd de feitelijke regionalisering aangekondigd van de vijf nationale sectoren waardoor het wetsvoorstel Van den Brande niet meer nodig bleek. Alles was reeds geregeld. Er blijkt nu dat er niets geregeld is en dat wij bij de Vlaamse Regering enkel kunnen aankloppen inzake intentieverklaringen waar wij echter niets mee opschietsen.

De Voorzitter van de Vlaamse Executieve heeft in zijn antwoord gezegd dat wij een T-zone zijn en een noodgebied. Zelfs de Europese Commissie heeft ons als noodgebied erkend. Het is spijtig genoeg dat wij zo bekend staan. De Voorzitter zei ook dat de Vlaamse Regering alles in het werk stelt om binnen haar bevoegdheid alles te doen wat voor Limburg mogelijk is.

Ik wil toch even naar enkele punten verwijzen. Ik heb het reeds vroeger gezegd. Wanneer de vergelijking wordt gemaakt betreffende het aantal Limburgers in overheidsdienst, en na het herschikken van die diensten naar de Vlaamse Gemeenschap is daar blijkbaar weinig verbeterd, zien wij dat er in Limburg 1,38 procent te weinig tewerkstelling is in verhouding met onze bevolking, wat ongeveer 12.000 jobs betekent. Met andere woorden, 23 procent van de werkloze bevolking.

Wat betreft de rentetolagen, de kapitaalpremies, het aan te werven personeel, het Waarborgfonds en dergelijke meer komen wij verhoudingsgewijze slechts op de zevende of achtste plaats.

Wat de opslorplingsprogramma's betreft hebt u gezegd, mijnheer de Voorzitter, dat wij daar prioriteit krijgen. Wij stellen echter vast dat in de prak-

tijk 33 procent van de aanvragen BTK-projecten en DAC in 1983 werden geweigerd. Daarentegen, zoals ik reeds zei, wat betreft het uitsluiten van de werkloosheid zijn wij van 10 procent in 1980 gestegen tot bijna 13 procent in 1983.

Dat brengt ons allemaal in de huidige situatie namelijk dat er in 1980 3 1.000 werklozen waren. In 1983 waren dat er 50.000 en nu zijn het er reeds 53.000.

Mijnheer de Voorzitter en heren Ministers van de Vlaamse Executieve, u begrijpt dat het interessant kan zijn dat wij hier met alle Limburgse collega's één breed front vormen. Maar, u begrijpt ook dat het antwoord van onmacht niet aan de problemen tegemoetkomt en geen antwoord is aan de bevolking.

Ik doe beroep op al de collega's die hier met zoveel aandrang voor zulk een breed front hebben gepleit om eindelijk ook eens in Kamer en Senaat eenzelfde solidaire houding aan te nemen, anders schiet Limburg er niets mee op. **(Applaus bij de Wen bij de SP)**

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer T. Kelchtermans tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Waterbeleid en Onderwijs, over de bijdrage van de ondernemingen in de werkingskosten van de waterzuiveringsmaatschappijen

Interpellatie van de heer A. Denys tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Waterbeleid en Onderwijs, over de toepassing van de verplichte bijdragen die opgelegd worden aan de bedrijven ter financiering van de zuivering van de oppervlaktewateren en de gevolgen hiervan op de tewerkstelling

De Voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde interpellaties van de heer Theo Kelchtermans tot de heer Lenssens, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Waterbeleid en On-

Voorzitter

derwijs, over de bijdrage van de ondernemingen in de werkingskosten van de waterzuiveringsmaatschappijen en van de heer Denys tot Minister Lenssens over de toepassing van de verplichte bijdragen die opgelegd worden aan de bedrijven ter financiering van de zuivering van de oppervlaktewateren en de gevolgen hiervan op de tewerkstelling.

De heer Kelchtermans heeft het woord.

De heer T. Kelchtermans (op de tribune): Mijnheer de Voorzitter, de reden tot deze interpellatie is eenvoudig: enkele duizenden Vlaamse bedrijven ontvingen zopas, in vele gevallen toch wel een gepeperde factuur, zijnde hun bijdrage in de werkingskosten van de Waterzuivering in Vlaanderen.

Op het eerste zicht is dit de consequente toepassing van het principe: „de vervuiler betaalt”, maar de vraag blijft dan nog, waarom pas in 1984, terwijl de wet op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging toch dateert van 26 maart 1971.

Die wet van 1971 voorziet in drie op te richten waterzuiveringsmaatschappijen, namelijk één voor het Kustbekken, één voor het bekken van de Schelde en één voor het Maas-Seine-Rijnbekken. Enkel de Waterzuiveringsmaatschappij van het Kustbekken (WZK) kwam in 1975 tot stand. Een vraag zou trouwens kunnen zijn — maar niet hier te stellen — waarom het bij deze ene Waterzuiveringsmaatschappij voor het Kustbekken bleef. Dat communautaire betwistingen hiermede verband houden, zal de wel gebruikelijke verklaring zijn. In ieder geval bepaalde de wet van 26 maart 1971 dat de werkingsmiddelen van deze waterzuiveringsmaatschappijen dienden gedragen door én Provincie én ondernemingen die hun afvalwater laten behandelen in de openbare rioolwaterzuiveringsinstallaties van hun ambtsgebied.

Het is ons eveneens bekend dat ingevolge de regionalisering van de afvalwaterzuivering in 1981 een tweede waterzuiveringsmaatschappij werd

opgericht, de Vlaamse Waterzuiveringsmaatschappij (VWZ) en dat terzelfdertijd het ambtsgebied van de reeds bestaande maatschappij (WZK) werd uitgebreid.

En daarmee meen ik dat het volledige Vlaamse landsgedeelte, zonder onderscheid naargelang het ambtsgebied, rechtstreeks onder toepassing valt van de wet van 26 maart 1971.

In uw begrotingstoelichting van 1982 schetste u, mijnheer de Minister, uw beleidsopties voor leefmilieu en waterbeleid in Vlaanderen voor de volgende jaren en zegt u dat de beheerskosten van de waterzuivering op termijn ten laste zullen zijn van de bedrijven en provinciebesturen naargelang het ambtsgebied van de watermaatschappij waarin ze participeren via het lozen van afvalwaters.

De werkingskosten, zo lees ik, werden tot op dat ogenblik gedragen door de Provincies die aan de waterzuiveringsmaatschappij een bedrag verschuldigd waren dat berekend werd overeenkomstig hun aandeel in de globale vervuiling.

De Provincies konden trouwens volgens artikel 22 van de wet hun kosten verhalen op de individuele burger.

Maar aangezien zij de vrije keuze hebben ten aanzien van de toepassingsmodaliteiten, ontwikkelde iedere Provincie zowat haar eigen heffingssysteem. U drukte op dat ogenblik trouwens de wens uit dat zou gestreefd worden naar een uniform heffingssysteem, dat ook voor de bevolking meer rekening zou houden met de werkelijk geloosde vervuiling.

Mijn vraag is op welke wijze dit inmiddels is geëvolueerd en of de nodige initiatieven zijn genomen om de Provincies te overhalen tot dit uniform heffingssysteem te komen.

Maar terug naar de bedrijven.

In dezelfde nota lees ik dat de inning van de bijdragen der ondernemingen geschorst werd vanaf 1975, zulks in afwachting dat over het hele regionale grondgebied de inning kan geschieden. Ondertussen zouden de kosten van het industriële aandeel gedekt worden via terugvorderbare voor-

schotten van het Vlaamse Gewest. Ik meen ergens gelezen te hebben dat de som van al deze terugvorderbare voorschotten tijdens de periode 1976-1983 ongeveer 447 miljoen frank bedragen. Is dit zo? Zijn deze terugvorderbaar? Is de factuur die nu voor 1984 gepresenteerd wordt maar een voorbode en zal de grote factuur voor de periode 1976-1983 ook nog volgen?

Wat dan met de bedrijven die er niet meer zijn? Of intussen van eigenaar zijn veranderd?

U stelt toch in uw nota van 1982 dat het dringend noodzakelijk is de bedrijven hun aandeel in de werkingskosten te doen betalen, anders wordt het ganse waterzuiveringsbeleid opnieuw op de helling geplaatst. Maar u voegde er op dat ogenblik ook aan toe: „Weliswaar zal de toepassing hiervan voor de ondernemingen gebaseerd moeten worden in functie van de economische conjunctuur”.

Is dit nog uw visie? Zo ja, welke criteria worden gehanteerd om welke fase-ring voor te stellen? Geldt dit ook voor bedrijven afzonderlijk of is dit als algemene stelregel bedoeld?

Waarom staat er in de begroting van de Vlaamse Gemeenschap — ook dit jaar nog, zo meen ik — nog 20 miljoen frank ingeschreven met als toelichting dat het om een terugvorderbaar voorschot aan de VZW gaat?

Zijn er dan toch nog terugvorderbare voorschotten, ondanks de verstuurde facturen aan bedrijven? Van wie moeten die dan teruggevorderd worden en indien dat niet het geval is, waar moeten deze 20 miljoen frank dan voor dienen?

U rekent ook op een bijdrage vanwege de industrie binnen de VWZ van precies 257.379.357 frank. Een enorm bedrag. Bij de WZK is dit nauwelijks een vierde, iets meer dan 60 miljoen frank. Waarop is dit verschil gebaseerd? Zijn er meer bedrijven in het bedieningsgebied van VWZ aangesloten op waterzuiveringsstations dan in de WZK? Het mag toch niet zo zijn dat de bedrijven onderling in een verschillende situatie komen omdat in het bedieningsgebied van de ene maatschappij meer financiële inspanningen geleverd worden om waterzui-

T. Kelchtermans

veringsstations te bouwen, en dus bedrijven ook verplicht aangesloten moeten zijn op deze waterzuiveringsstations. Men zou dan in de contradictie komen dat sommige regio's en sommige industrieterreinen aantrekkelijker worden, juist omdat er in de buurt geen waterzuiveringsstation is en daardoor de lasten die het bedrijf moet betalen lichter worden.

Een andere vraag is : hoe komt men tot het eenheidstarief per inwoner/equivalent ? Dit is voor beide waterzuiveringsmaatschappijen gelijk ; ik meen dat dit voor 1984 op 107 frank per inwoner/equivalent gesteld wordt.

Nochtans, indien men de deling maakt van de totale som van de werkingskosten per maatschappij door het aantal inwoners/equivalent (industrie + inwoners) komt men tot een verschillende tariefenheid per maatschappij, namelijk 154 frank voor de Waterzuiveringsmaatschappij van het Kustbekken en 95 frank voor de Vlaamse Waterzuiveringsmaatschappij. Waar zit de logica en verantwoording voor deze uniformisering ? Is dit niet ten nadele van Provincie en bedrijven uit het ambtsgebied van de VWZ ? Betalen zij niet mee wat anderen vervuilen? Is dit met andere woorden de correcte toepassing van het principe „De vervuiler betaalt” ?

Deze bijdrage in de waterzuivering, hoe verantwoord ook, vanuit ecologisch standpunt, is een kostprijsbezwarende factor voor bedrijven. Aan dit argument moet minder belang worden gehecht als de bijdrage in deze waterzuivering ook in andere landen op dezelfde manier van toepassing is. Want zoals de terugvorderbare voorschotten juist als verantwoording hadden dat concurrentievervalsende situaties moeten worden vermeden in het Vlaamse landsgedeelte, zo meen ik dat deze verantwoording zou mogen verruimd worden tot ook het Waalse landsgedeelte en onze voornaamste handelspartners.

De vraag is dus : hoe passen onze buurlanden dit principe : „de vervuiler betaalt” toe ? En hoe ver staat het met de toepassing van de wet van 26

maart 1971 in Wallonië dat als onze naaste buur moet worden beschouwd.

Dit zijn een aantal vragen gesteld naar aanleiding van de heffing van deze waterzuiveringstaks. Er zijn er nog meerdere, maar dan val ik buiten het aangekondigde thema van deze interpellatie. Ik deed dit reeds waar ik ook de Provincies als partners vermeldde. Ik zou het eveneens nog over de gemeenten kunnen hebben die in 1983 ondanks overname van hun installaties door de VWZ, nog belangrijke werkingskosten hebben gedragen. Ik zou kunnen vragen of zij dit geld terugkrijgen en wanneer ? Of ik zou nog kunnen verwijzen naar andere mogelijke toepassingen van het principe „de vervuiler betaalt” waar u, net als bij de waterzuiveringsmaatschappijen, de werkingskosten van de OVAM door inkomsten uit milieuheffingen laat dekken. U dacht aan heffingen die ter compensatie moesten worden gevraagd van bepaalde milieubezwarende bedrijven. Hebben de bedrijven, althans sommige, hiervoor ook nog facturen te verwachten ?

Ik besluit met het citaat dat ik in één van de brochures over waterbeleid meen te hebben gelezen. Het is het citaat van de wijsgeer Aristoteles, van 300 jaar voor Christus. Hij schreef : „Men kan het staatsbestuur best oordelen naar de wijze waarop het zorg draagt voor de watervoorziening”.

Deze oude en nog steeds geldende wijsheid toepassend op uw beleid, als verantwoordelijk Minister voor Leefmilieu en Waterbeleid in Vlaanderen, durf ik uw grote inspanningen, die trouwens niemand betwist, kwalificeren als enorm belangrijk en in velerlei opzichten zeer innovierend en vooral getuigend van beslistheid, zoals het een goed beleidsman past.

Dat ik hier enkele vragen stel, mede namens mijn fractie houdt dan ook geen enkel voorbehoud in omtrent noodzaak en beslist verderzetten van dit beleid.

Het heeft enkel te maken met de modaliteiten van de toepassing van het principe „de vervuiler betaalt” dat niemand betwist. Wij wensen te vernemen op welke wijze men tot de aangerekende bedragen komt en hoe dit

in de ons omringende landen gebeurt.

De bedrijven verwachten meer informatie zonder dat zij het principe betwisten, over het aangerekend bedrag.

Tegelijk verwachten zij dat het beheer van de Waterzuiveringsmaatschappijen bedrijfsmatig verantwoord gebeurt en dat men de werkingskosten op een niet te gemakkelijke en lichtvaardige wijze afwentelt op bevolking en tegelijk ook nog de bedrijven.

Het is vanuit deze invalshoek, mijnheer de Minister, dat ik met belangstelling uw antwoorden zal vernemen. **(Applaus bij de CVP)**

De Voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, bij de voorbereiding van deze interpellatie heb ik naast de problematiek van de concrete toepassing van deze „waterzuiveringsbelasting” ook aandacht besteed aan het al of niet grondwettelijk karakter van deze retributievorm.

Ik ben tot de vaststelling gekomen, dat de uitvaardiging van deze retributievorm volledig in tegenstrijd is met de letter en de geest van de Grondwet. Dit besluit is uitgevaardigd zonder dat de berekeningsbasis ervan is vastgelegd door de Raad.

Ter zake lijk mij de commentaar van de grondwetspecialist, de heer Mast, in zijn boek „Overzicht van het Belgisch Grondwettelijk Recht”, onweerlegbaar.

In zijn toelichting op het op 29 juli 1980 gewijzigd artikel 110 van de Grondwet, geeft de heer Mast — verwijzend naar de paragraaf waarin duidelijk vermeld wordt „dat geen belasting ten behoeve van de Gemeenschap of het Gewest kan worden ingevoerd dan door een decreet” — de volgende commentaar :

„Welke term men ook gebruikt, hetzij „recht”, „retributie”, „taks”, of „vergelding”, men moet het als een belasting beschouwen, wanneer zij dienen tot betaling van een verleende dienst, waarop de particulier verplicht is een beroep te doen, omdat de openbare

Denys

overheid zich het monopolie ervan heeft voorbehouden”.

En professor Mast vervolgt verder : „Vanaf dat ogenblik is het optreden van de wetgever vereist”.

Deze retributie, die hier door de Vlaamse Waterzuiveringsmaatschappij en de Waterzuiveringsmaatschappij van het Kustbekken gevraagd wordt, moet als een belasting beschouwd worden, omdat zij dient tot de betaling van een dienst, verplicht opgelegd, via een **overheidsmonopolie**, aan de betrokken bedrijven. Hieraan kan naar mijn gevoel niet getwijfeld worden.

Door het feit dat de Vlaamse Volksvertegenwoordiging niet bij decreet deze belastingvorm heeft vastgelegd, is ze ongrondwettelijk en bijgevolg voor de rechtbanken voor discussie vatbaar.

Wanneer de Vlaamse Raad in deze ongrondwettelijke beslissing niet zou optreden, dan wordt hier een precedent veroorzaakt, dat vooral toekomstgericht de bevoegdheden van deze Vlaamse Wetgevende Macht zou aantasten. Het zou als het ware een supervolmacht zijn, en dit tegen de geest en tegen de letter van de Grondwet.

Destijds werd — en dit is reeds door de heer T. Kelchtermans aangehaald — een dergelijke retributie in 1977 reeds uitgevaardigd door de Waterzuiveringsmaatschappij van het **Kustbekken**. toen ook heeft men ingezien dat deze belastingvorm ongrondwettelijk was, want toen ook heeft men het genomen besluit geschorst en ingetrokken. Ik weet wel dat toen ook het element van concurrentievervalsing heeft meegespeeld, omdat deze retributievorm slechts quasi in één Provincie van toepassing was, met name West-Vlaanderen ; maar het **onggrondwettelijk** aspect zal wel het hoofdmotief geweest zijn, waarom de aanslagbiljetten werden ingetrokken.

Met het vragen van de schorsing van dit besluit wil ik niet het algemeen principe op de helling zetten, het principe waar de PW volledig achterstaat,

met name het principe dat „de veruiler betaalt”. Dat betekent hier dat de industriële vervuiler ook moet meebetalen in de zuivering van de oppervlaktewateren.

Wat ik echter wel beoog met het vragen dat dit besluit zou worden opgeschort, is dat men in deze Raad zou debatteren en vastleggen op welke wijze dit principe in de realiteit moet toegepast worden. Inderdaad, ik ben ervan overtuigd dat de toepassing ervan er anders gaat uitzien wanneer de vertegenwoordigers van het volk alle facetten van het probleem onder ogen zullen krijgen en afstand zullen nemen van een al te technocratische benadering, die meestal troef is wanneer dergelijke zaken beslist worden, binnen de besloten sfeer van de kabinetten. Daarom is het misschien goed geweest dat de bedrijven geconfronteerd werden met een concreet cijfer, zodat de gevolgen en de repercussies ervan duidelijker merkbaar en meetbaar zijn.

Daarom wens ik ook in het tweede gedeelte van mijn interpellatie, dieper in te gaan op de wijze van berekening die toegepast werd, en de eventuele gevolgen die een dergelijke belasting zou hebben op de evolutie van de tewerkstelling in deze bedrijven.

Mijn eerste kritiek gaat uit naar de voorbereiding tot vaststelling van de omvang van deze „waterzuiveringsfactuur”. De bedrijven kregen enkele maanden terug een enquêteformulier toegestuurd, waarbij gevraagd werd een aantal gegevens op te geven inzake produktie en waterlozing. Van deze inlichtingen heeft de Waterzuiveringsmaatschappij gebruik gemaakt om nadien de aanslagen te berekenen. bij de toelichting werd er wel verwezen naar de betrokken wet en het getroffen besluit, maar verder was er geen duidelijke mededeling hoe de aanslag zou berekend worden.

Ik geloof, dat u ook goed weet, mijnheer de Gemeenschapsminister, dat niet alle bedrijfsleiders of **KMO-leiders**, lezers zijn van de parlementaire handelingen of van het Staatsblad, zodat weinigen weten op welke wijze eigenlijk de bijdrage berekend werd.

Als u daarenboven nog weet dat de

ondernemingen om de haverklap gevraagd worden allerlei statistische en andere formulieren in te vullen, dan kunt u ook best begrijpen dat bij het invullen van de gevraagde gegevens men soms wel eens heeft afgerond naar onder of naar boven, zonder dat de ondernemingsleiders goed beseften op welke wijze deze gegevens zouden aangewend worden.

Volgens mijn inlichtingen zijn er zelfs een aantal kleine bedrijven die zelfs het enquêteformulier niet hebben teruggestuurd.

Ze zijn hiervoor wel beboet geweest, maar ik vraag me af op welke wijze dan hun bijdrage berekend wordt, aangezien men in feite over geen gegevens beschikte.

Ik wil deze slordigheden niet goedpraten, maar ik heb wel begrip voor deze tekortkomingen, gezien de voortdurende stijgende administratieve rompslomp, waarin de **enquêteformulieren** een steeds grotere plaats en aandeel innemen.

Ik ben geen specialist ter zake, maar uit ervaring heb ik vastgesteld dat de toelichting en de enquêteformulieren zeker geen voorbeelden van administratieve vereenvoudiging kunnen genoemd worden.

Mijnheer de Gemeenschapsminister, u weet dat er op het nationale vlak een commissie is opgericht ter vereenvoudiging van de administratieve formaliteiten, de zogenaamde Commissie Comform. Deze Commissie levert goed werk en is bevolkt met specialisten uit de diverse sectoren. Daarom lijkt het mij aangewezen dat u in de toekomst, wanneer uw Departement het bedrijfsleven nogmaals confronteert met inlichtingsformulieren, dat u vooraf deze Commissie zou raadplegen.

Maar goed, terugkomend op het eigentijdse probleem, aan de hand van deze gegevens, geput uit deze inlichtingsformulieren, heeft de **Waterzuiveringsmaatschappij** de aanslagen berekend, dit volgens de eenvoudige formule. Er waren twee formules : een meer ingewikkelde formule die later zal aangewend worden. Voor de eerste maal heeft men de eenvoudige **formu-**

Denys

le gebruikt, gebaseerd voor een aantal bedrijfstakken, op basis van het aantal werknemers en voor andere bedrijfstakken (de meeste) per ton uitgangsprодукt. Dit betekent in feite dat niet het debiet of niet de vervuilingsgraad van het afvalwater heeft gediend als basis voor de berekening, maar wel en hoofdzakelijk de produktiegebonden factor van het uitgangsprодукt.

Dit leidt uiteraard tot een aantal anomalieën : zelfs binnen een bepaalde bedrijfstak heeft men per bedrijf enorm veel variaties van werkmethode en werkwijzen. Deze hebben tot gevolg dat een zelfde gewicht van uitgangsprодукt bij het ene bedrijf veel meer water vervuult en verbruikt dan het andere, zodat deze produktiegebonden berekening zeker geen correcte basis is en ook voor een groot stuk voorbijgaat aan de oorspronkelijke bedoeling, namelijk de interne zuivering in het eigen bedrijf stimuleren.

Wat baat het voor het bedrijf om veel of weinig zelf te zuiveren ? Het is toch het aantal werknemers of het uitgangsprодукt dat van belang is en als basis dient van de berekening.

Mijnheer de Gemeenschapsminister, ik weet dat men deze vereenvoudigde methode heeft toegepast, omdat de diensten technisch niet bij machte zijn om in alle bedrijven bemonstering te doen en exacte metingen uit te voeren. Nochtans, iedereen weet dat slechts deze twee zaken de juiste graad van de vervuiling en de juiste hoeveelheid van het vervuild water kunnen aangeven. Daar is het hem ten slotte om te doen : de vervuiler doen betalen in verhouding met zijn exact aandeel in de vervuiling. In wezen, lijkt het dan ook niet billijk dat, zolang men technisch niet bij machte is om die metingen uit te voeren, men reeds deze omvangrijke bijdragen opeist.

Volgens mijn inlichtingen zal de Vlaamse Waterzuiveringsmaatschappij hier binnen 2 à 3 jaar wel voldoende op georganiseerd zijn, zodat het vragen voor uitstel of opschorting om technische redenen, niet als een middel moet beschouwd worden om de betaling eindelijk uit te stellen, maar wel uit de diepe bekommernis dat de

berekening van de betrokken belasting zo exact mogelijk zou zijn en niet gebaseerd, zoals nu, op een verkeerde uitgangsbasis.

Mijnheer de Voorzitter, naast het grondwettelijk bezwaar, naast het technisch bezwaar, is het derde element waarvoor ik de opschorting vraag van dit besluit, met name een bezwaar van sociaal-economische aard. Het grote gevaar van de plotse, bruuske invoering van deze belasting zal zware neveneffecten vertonen op de tewerkstelling in de watergebonden sectoren, vooral in de KMO's van deze sectoren.

Uit een vroeger interview van u, mijnheer de Gemeenschapsminister, herinner ik mij de woorden, dat slechts de allergrootsten tussen 1 à 2 miljoen aan bijdrage zouden betalen.

Ik kan best begrijpen dat u niet precies op de hoogte bent van de méér dan 8.000 dossiers, maar er zijn gevallen bekend van watergebonden bedrijven met slechts 20 werknemers, die méér dan anderhalf miljoen frank moeten betalen. Men kan dergelijke bedrijven toch moeilijk als grote bedrijven bestempelen. Uiteraard, zult u zeggen, dat de geraamde graad van vervuiling, uitgedrukt in de omzettingcoëfficiënt, hier een grote rol speelt.

Wij gaan daar volmondig mee akkoord, maar de KMO-bedrijven, die het meest getroffen zijn, zijn deze met een omzettingcoëfficiënt van 10 en meer. Welnu, als ik de bijlage van het besluit overloop, dan stel ik vast dat de volgende bedrijfstakken onderworpen zijn aan een omzettingcoëfficiënt van 10 en hoger :

- lak- en verffabrieken ;
- parfum- en cosmeticafabrieken ;
- veeteeltbedrijven ;
- zwembadinrichtingen ;
- de looierijen.

Uiteraard werden de chemische industrieën nog een tuk zwaarder aangepakt, met name met de eenheden 20 en 40.

Het is zeker de waarheid geweld aandoen, te beweren dat al deze vermelde bedrijfstakken uitsluitend zouden be-

staan uit grote bedrijven. In deze branches, iedereen weet dat, zijn ook vele KMO's betrokken die vandaag met de handen in het haar zitten, omdat de leefbaarheid en de concurrentiekracht op de helling gezet wordt.

Ter gelegenheid van de plechtigheid, die werd ingericht bij de overname van de rioolwaterzuiveringsinstallatie door de Vlaamse Waterzuiveringsmaatschappij te Gent/Ossemeersen, hebt u, mijnheer de Gemeenschapsminister gezegd dat het verlies aan concurrentiekracht door deze bijdrage, met een korreltje zout moet genomen worden. U verwees hiervoor naar de bijdrage die in het buitenland gevraagd wordt aan de bedrijven.

Mag ik u erop wijzen, dat de concurrentiekracht bepaald wordt door een optelsom te maken van diverse factoren, die deze concurrentie kunnen beïnvloeden.

Deze factoren zijn velerlei, met name de arbeidskosten, de kapitaalkosten, de fiscaliteit op de gerealiseerde winst, enzovoort. Als men spreekt over een concurrentievermogen mag men daar dus niet één factor, of niet één element uit isoleren, maar moet men nagaan in welke mate de globale optelsom hierdoor beïnvloed wordt.

Welnu, deze extra-belasting moet extra bijgevoegd worden aan de meest recente gegevens waarover wij beschikken inzake concurrentiekracht. Nu weet men dat er veel discussie bestaat over de wijze waarop onze concurrentiekracht evolueert binnen de internationale context. Over de volgende zaken zijn alle experts het eens : „de evolutie is gunstig maar er mag zeker niet gesproken worden van een overcapaciteit aan concurrentievermogen”.

Zolang onze handels- en betalingsbalans in onevenwicht zijn, zolang de werkloosheid dat hoog peil bereikt, zolang onze buitenlandse schuld stijgt, kunnen we zeker niet spreken over een overdreven concurrentiekracht.

Dat betekent automatisch ook dat bij een bruuske, plotse invoering van deze belastingvorm in diverse sectoren, de concurrentiepositie ondermijnd en

Denys

afgezwakt wordt. Dat betekent ongetwijfeld, als rechtstreeks gevolg ook het verlies aan arbeidsplaatsen. Niemand kan nog ontkennen dat er een sterke relatie bestaat tussen de concurrentiekracht en de tewerkstelling. De periode enerzijds tussen 1979 en 1981, en anderzijds tussen 1982 en 1984 heeft dit duidelijk bewezen.

Als u verwijst naar de reeds jarenlange toepassing in het buitenland, wens ik er toch op te wijzen dat ook daar destijds zware fouten werden gemaakt met de introductie van deze bijdrageverplichting, ook daar hebben zij geleid tot een groot verlies aan arbeidsplaatsen. Het zal u waarschijnlijk niet onbekend zijn dat bij voorbeeld in Nederland in de omgeving van Tilburg en Waalwijk, de textielsector en de looierijsector tot op één derde zijn teruggevallen van wat deze sectoren waren.

Dat is juist gebeurd in die periode na de invoering van de bijdrageverplichting. Hetzelfde gebeurde in de streek rond het Taunusgebergte in Duitsland.

Van oudsher was dit traditioneel een streek met veel kleine looierijen. Na de invoering van deze „waterbelasting” zijn 65 procent van deze kleinere, soms ambachtelijke bedrijven verdwenen. De rest, die overblijft laat in grote mate het looiproces in Italië uitvoeren, en beperkt zich tot de finale bewerkingen van het looien, waar geen watervervuiling meer bij te pas komt.

Uit deze buitenlandse voorbeelden moeten wij leren en besluiten dat een bruuske, onvoorbereide toepassing de watergebonden sectoren harde slagen zal toebrengen. Onze huidige tewerkstellingsmarkt kan dit niet verdragen. Daarom moet de toepassing ervan herzien worden in die zin, dat na een juiste vaststelling van de hoeveelheid en de graad van de vervuiling, men de juiste aanslagen bekend maakt aan de bedrijven, maar dat ze niet onmiddellijk aangeslagen worden. Dat men bij voorbeeld gespreid over een aantal jaren een jaarlijks percentage van dit bedrag zou eisen. Dit percentage zou dan jaar na jaar kunnen stijgen in ver-

houding, die toelaat dat na enkele jaren, de totaliteit van het vastgestelde bedrag kan gevraagd worden. Dit bedrag zou dan uiteraard kunnen verminderd worden voor die bedrijven die zelf inspanningen leveren om intern in het bedrijf te zuiveren. Deze wijze van toepassing heeft een dubbel voordeel :

— het bedrijf kan zich stelselmatig voorbereiden op deze extra-verplichting ;

— en het blijft gestimuleerd om zelf zoveel mogelijk intern te zuiveren.

Mijnheer de Gemeenschapsminister, in verschillende verklaringen hebt u gezegd dat de invoering van deze belasting, eindelijk een stok achter de deur is, om de bedrijven aan te porren, en te stimuleren zelf inspanningen te leveren tot het saneren binnen het bedrijf zelf. Deze stok achter de deur komt meer over als het wapen dat dient tot het geven van een fatale stokslag op het hoofd van de ondernemer, dan als een zweepslag, die opdrijft om naar een hogere versnelling te gaan.

Hoe kunnen die vooral kleinere, watergebonden bedrijven nog geld reserveren voor de bouw van eigen waterzuiveringsinstallaties, als ze van nu af aan, onvoorbereid, jaarlijks een dergelijke hoge aanslag moeten betalen ? Geloof me vrij, met een dergelijke plotse toepassing, verwekt men een schokeffect dat demotiverend werkt in plaats van stimulerend. Ik herhaal het, slechts via een geleidelijke en gespreide invoering van de aanslag, met verminderingsmogelijkheden van de interne zuivering, kan men echt stimulerend optreden.

Een dergelijke voorzichtige aanpak moet ook worden toegepast in verhouding tot de verdere uitbouw van de openbare waterzuiveringsstations. Het is onthutsend vast te stellen dat na méér dan 50 miljard investeringen ter zake, ons oppervlaktewater weinig of niets is verbeterd. Van al deze investeringen is na enkele jaren het rendement bijzonder laag. Moest een bedrijf, verhoudingsgewijze dan uiteraard, een dergelijke investering hebben gedaan voor interne waterzuivering, met een dergelijk resultaat als gevolg, dan was ofwel het bedrijf reeds lang failliet, of de bedrijfsleider

reeds lang gedwongen om ontslag te nemen. De bedrijven kan men dus niets verwijten. Zij hebben er goed aan gedaan behoedzaam en langzaam het terrein van de waterzuivering te verkennen. Temeer ook daar nu gebleken is dat men zich misrekend heeft : er is minder industrieel afvalwater dan verwacht. De huidige waterzuiveringsinstallaties zijn bijgevolg te groot gebouwd.

Ik weet, mijnheer de Minister, dat u de goede bedoeling hebt om daar verandering in te brengen via uw algemeen waterzuiveringsprogramma, en de coördinerende rol van de Vlaamse Waterzuiveringsmaatschappij. Maar u zult begrijpen dat vele burgers in Vlaanderen misnoegd zijn omdat zij vandaag zwaar moeten betalen voor een waterzuivering die in werkelijkheid nog niet betaalt. De burgers zijn niet meer zo goedgegelovig, omdat uw voorgangers op het departement in het verleden net hetzelfde hebben gezegd toen zij herhaaldelijk hierover werden ondervraagd.

Deze geschokte vertrouwensrelatie tussen de burger en de overheid in de materie van de waterzuivering, kan slechts worden hersteld wanneer vooraf, dit wil zeggen voor er nieuwe belastingen worden gevraagd, de verantwoordelijken bewijzen dat er iets gepresteerd wordt met het mooie geld dat in het verleden reeds in deze zaak werd gestopt.

Tot slot wens ik duidelijk te herhalen dat de PW volkomen achter het principe staat dat de industriële verbruiker een bijdrage betaalt in verhouding tot de graad van vervuiling.

Wij hebben vooral bezwaren tegen de bruuske toepassing door dit besluit. Daarom vragen wij een tijdelijke opschorting van de huidige toepassing omdat deze ongrondwettelijk is, technisch niet correct en sociaal-economisch onverantwoord is. **(Applaus bij de PVV)**

De Voorzitter : De heer Caudron heeft het woord.

De heer J. Caudron (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, voor alle duidelijkheid wil ik hier vooraf uit-

Caudron

drukkelijk verklaren dat de Volksunie principieel voorstander is van het principe : „de vervuiler betaalt”.

Als eerste politieke partij heeft de VU reeds in haar milieucongres van 1969 dit beginsel gelanceerd om het tijdens het congres over „Ecologie en Economie” in 1982 nogmaals te onderstrepen.

Tot onze verwondering moeten wij vaststellen dat dit principe op een ondemocratische, onoordeelkundige en ongrondwettelijke manier wordt toegepast door de bevoegde Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs.

Ondemocratisch omdat die belastingen niet werden bekrachtigd door een democratisch verkozen orgaan in casu de Vlaamse Raad.

Onoordeelkundig omdat bepaalde kleine ondernemingen abnormaal zwaar worden belast en zodoende in hun bestaan worden bedreigd. Ik ga volledig akkoord met wat de heer Denys dienaangaande heeft gezegd. Sommige kleine bedrijven moeten belastingen betalen van ver boven het miljoen en dan nog met terugwerkende kracht voor het jaar 1984 terwijl de nieuwe belasting voor 1985 reeds voor de deur staat.

De aanslagbiljetten vermelden wel de te betalen som en de mogelijkheid om bezwaar in te dienen maar nergens wordt de berekeningsmethode meegedeeld zodanig dat de betrokkene onmogelijk kan controleren of zijn belasting niet te hoog ligt.

Al deze problemen hadden zich vermoedelijk niet voorgedaan indien de Minister zo wijs was geweest het advies in te winnen van de bevoegde Commissie van de Vlaamse Raad en indien hij de heffingen na bespreking in de openbare vergadering door de Vlaamse Raad had laten bekrachtigen.

Bovendien vragen vele betrokkenen zich af of we niet gaan naar een systeem van dubbele belastingen die zowel door de Provincie als door het Vlaams Gewest kunnen worden geheven.

Een ander probleem dat door deze milieubelasting niet wordt opgelost is het concurrentievervalsend aspect. Met bezorgdheid stellen wij vast dat in het Waals Gewest de waterzuivering een dode letter blijft met het gevolg dat het vervuilde water door de Vlamingen moet worden gereinigd en dat de Waalse vervuiler rustig verder mag bezoedelen op kosten van de Vlaamse concurrenten.

Ofschoon we vanzelfsprekend de autonomie van onze Gemeenschap voorstaan zijn we toch van mening dat hierover onderhandelingen van Gemeenschap tot Gemeenschap moeten gevoerd worden en dat niet ook nog op dat stuk de Vlaamse solidariteit in een éénrichtingsverkeer mag ontfaan. Bovendien zullen er besprekingen met Frankrijk nodig zijn om zo vlug mogelijk een eind te maken aan de grensoverschrijdende vervuiling vanuit het Zuiden. Ik denk hier aan Maas, Schelde, Leie.

Tot slot stellen we vast dat de bevoegde Gemeenschapsminister zijn grondwettelijke bevoegdheid is te buiten gegaan door het arbitraire vaststellen van deze milieubelasting. Immers, artikel 110, § 2 van de Grondwet is zeer duidelijk en voor geen enkele interpretatie vatbaar. Uit de handelingen van de Vlaamse Raad van 2 juli 1981 citeer ik een passus uit de toespraak van collega Van Ooteghem : „In de Grondwet staat daarover wat volgt : „Geen belasting ten behoeve van de Gemeenschap of het Gewest kan worden ingevoerd dan door een decreet of een in artikel 26bis bedoelde regel”.

De Vlaamse Raad heeft in zijn vergadering van 2 juli 1981 unaniem dit standpunt gesteund naar aanleiding van de stemming over het ontwerp van decreet betreffende het beheer van de afvalstoffen. In dit ontwerpdecreet was voorzien dat de milieuheffing door de Vlaamse Executieve zou worden vastgelegd. Dit standpunt werd door de Raad verworpen door de goedkeuring van een amendement op artikel 47 voorgesteld door de heer Van Ooteghem en bijgetreden door Minister Galle die destijds voor deze materie bevoegd was.

Wanneer de Vlaamse Raad vandaag

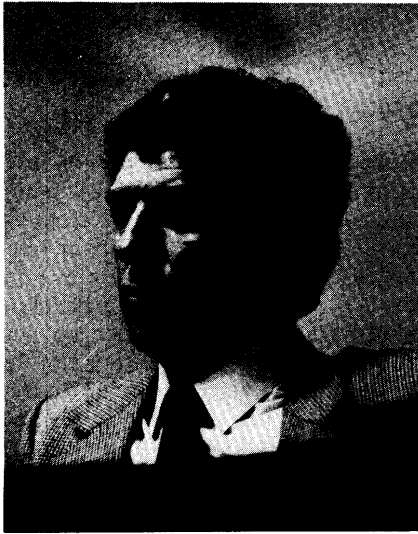
een ander standpunt zou innemen, zou deze zichzelf een brevet van onbekwaamheid toekennen. **(Applaus)**

De Voonitter : De heer Lenssens, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Waterbeleid en Onderwijs, heeft het woord.

Minister J. Lenssens (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, vooraf wil ik de heren Kelchtermans, Denys en Caudron danken omdat zij door hun interpellatie mij de kans geven de juiste dimensie naar voren te brengen van wat zich op het ogenblik afspeelt op het vlak van de inning van de bijdragen van de ondernemingen in het Vlaamse Gewest inzake de werkingskosten voor waterzuivering.

In de eerste plaats wens ik het even te hebben over de constitutionele kritiek van de heer Denys, ondersteund door de heer Caudron. Natuurlijk moet artikel 110 van de Grondwet worden geëerbiedigd. wij hebben trouwens als leden van het Parlement trouw gezwoeren aan de Grondwet. Ik meen dat er een misverstand in het spel is en dat collega's Denys en Caudron blijkbaar abstractie maken van wat in de wet van 26 maart 1971 staat geschreven, meer bepaald in de artikelen 19, 20 en 21 die vooral handelen over de bijdragen en over de werkingskosten van de waterzuiveringsmaatschappijen.

De wet van 26 maart 1971 werd door Kamer en Senaat goedgekeurd en werd ingevolge de bijzondere wet van 8 augustus 1980, voor wat de materie betreft, overgeheveld naar de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest. Deze wet werd nooit door een decreet opgeheven en behoudt haar volle rechtskracht. Ingevolge de wet van 26 maart 1971 heeft niet de Vlaamse Executieve, niet de Gemeenschapsminister van Leefmilieu, maar hebben de Algemene Vergadering en de Raden van Beheer van de twee waterzuiveringsmaatschappijen en hun verantwoordelijkheid opgenomen en de bijdragen vastgelegd. Laat dus daarover geen misverstand ontstaan. Ik meen dat er een perfecte juridische en wettelijke basis is onder de vorm van de geciteerde wet.

De heer T. Kelchtermans (CVP), die samen met de heer A. Denys (PVV) Minister J. Lenssens (CVP) interpelleerde over de bedrijfsbijdrage inzake waterzuivering

Wat betreft de tweede juridische opmerking van de heer Denys, gesteund door de heer Caudron, als zou de berekeningsbasis niet zijn vastgelegd door deze Raad, moet ik er op wijzen dat dit uitdrukkelijk de bevoegdheid van de nationale overheid is gebleven. Er bestaat ter zake een koninklijk besluit van 23 januari 1974 dat de eenheid van de verontreinigende belasting, met andere woorden 1 inwoner equivalent, omschrijft. Dit is de basis waarop de verschillende besluiten en beslissingen van de Raden van beheer van de VZK en de VWZ zijn gesteund. Tussen haakjes, collega Denys, het betreft hier geen belasting in de strikte zin van het woord. U hebt professor Mast geciteerd, maar een dergelijk debat is hier niet op zijn plaats.

Ik meen dat het hier gaat om een authentieke vorm van retributie, zeker naar de geest van de wet van 1971. De wetgever bepaalt hier dat een onderneming die niet zelf haar afvalwaters zuivert, maar gebruik maakt van de installaties, riolen, collectoren, van de

maatschappij, daarvoor dan een bijdrage is verschuldigd.

De heer A. Denys : Volgens professor Mast moet ook de eerste vorm van de retributie door de wetgever worden vastgelegd.

Minister J. Lenssens : Ik ben het daarmee eens. De wetgever heeft dat in 1971 gedaan. Die wet werd niet opgeheven door een decreet in het Vlaamse Gewest. Derhalve blijft ze van toepassing.

De heer A. Denys : In 1971 werd de berekeningsbasis ervan niet vastgelegd.

Minister J. Lenssens : De berekeningsbasis is een nationale materie gebleven. Dat is uitdrukkelijk bepaald in de bevoegdheidsomschrijving van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 van de Gemeenschappen en de Gewesten. Het koninklijk besluit van 23 januari 1974 bepaalt de eenheid van de verontreinigingsbelasting. Volgens onze interpretatie is de berekeningsbasis bedoeld in de bijzondere wet nationaal gebleven en daarop steunen wij.

Het besluit van de Vlaamse Executieve van 21 december 1983 tot vaststelling van de waarde van de omzettingscoëfficiënten in eenheden van verontreinigingsbelasting voor het afvalwater van de nijverheidsinrichtingen, ligt volledig binnen de bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap.

Thans wens ik te antwoorden op de kritieken van collega Kelchtermans, eveneens geuit door de heer Denys, en ook nog door de heer Caudron tot wie ik wens te zeggen dat hij nogal grof de genomen beslissingen betwist. De bewering van het ondemocratisch en ongrondwettelijk karakter heb ik reeds weerlegd. Uw mening daaromtrent is onjuist. De kritieken inzake de onoordeelkundigheid zal ik straks behandelen.

Wanneer u zegt, collega Caudron, dat de Minister een beetje handiger had kunnen optreden door de Commissie van het Parlement en van de Vlaamse Raad te raadplegen, wijs ik erop dat, gelet op de wettelijke competenties van de maatschappijen ter zake, men bezwaarlijk kan verwachten dat elke taak van beheer van parastatales,

zoals de waterzuiveringsmaatschappijen, telkens opnieuw in een wetgevend orgaan, zoals de Commissie van het Parlement, kan worden besproken. Trouwens, dit zou een aanfluiting zijn van het principe van het autonoom beheer van parastatales van het type B, die enkel een inhoudelijke, beleids- en financiële voorgedij kennen vanwege de voorgedij-overheid, in dit geval de Vlaamse Executieve.

Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, ik wil thans op de verschillende vragen antwoorden inzake de inhoud van artikel 20 van de wet van 16 maart 1971. In dit artikel wordt bepaald dat de maatschappij en zelf voor hun werkingskosten instaan. Deze werkingskosten worden gedekt, ten eerste door bijdragen van de provincies, die daartoe de mogelijkheid krijgen in artikel 23 van dezelfde wet; ten tweede door bijdragen van de ondernemingen die de zuivering van hun afvalwaters aan de maatschappijen opdragen. Dat is dus zeer duidelijk.

Mijnheer Kelchtermans, wat de provinciale bijdragen betreft, heeft u gevraagd naar het resultaat van het overleg tussen de Provincies, zoals dit in 1982 reeds in het vooruitzicht was gesteld. Er hebben contacten plaats gehad waaruit spoedig is gebleken dat de budgettaire mogelijkheden niet dezelfde waren in alle Provincies van het Vlaamse Gewest. Hierdoor zou ook het bedrag dat als heffing aan personen en gezinnen wordt aangerekend verschillend zijn.

De Provincie West-Vlaanderen vraagt 300 frank per persoon, terwijl Oost-Vlaanderen 200 frank per gezin vraagt, Antwerpen 500 frank en Limburg 600 frank per gezin. U ziet dat er een vrij grote verscheidenheid is die ook te maken heeft met de autonomie van de provinciale overheden die zoëven reeds werd vastgesteld.

Deze bijdragen voor de gezinnen worden reeds gegeven sinds 1983.

De heer Denys heeft gesproken over de terugvorderbare voorschotten die destijds werden opgeschort door de toenmalige verantwoordelijke Minister.

Lenssens

Mijnheer Denys, dat is juist. Het enige argument van de heer De Saeger die op 9 maart 1977 de reeds besliste heffing voor de Waterzuiveringsmaatschappij van het Kustbekken (WZK) heeft geschorst, argument aangehaald in zijn brief aan de Voorzitter van de WZK, is dat in afwachting van het vaststellen van het nationaal tarief...

De heer A. Denys : Dat is het officieel argument.

Minister J. Lenssens : Daar kan ik niet over oordelen. Ik beschik alleen over het officieel document, een brief van één van mijn voorgangers die daarbij was betrokken.

Ook de heer Kelchtermans stelde vragen over de voorschotten. Tussen 1976 en 1983 werden er 600 miljoen frank terugvorderbare voorschotten gegeven aan de twee maatschappijen uit de middelen van de Vlaamse begroting. De benaming „terugvorderbaar voorschot” duidt aan dat die toelagen in principe, zij het renteloos, moeten worden terugbetaald.

Op dit ogenblik is er geen terugbetalingschema opgemaakt. Dit moet worden bekeken samen met de beheerraden van de twee maatschappijen. De terugbetalingen zullen wellicht over een lange periode moeten worden gespreid, zoniet verplichten wij de maatschappij en grotere inspanningen te vragen aan de ondernemingen en aan de gezinnen. Dat is niet de bedoeling. Vandaar dat deze kredieten nog een tijdje kunnen blijven openstaan in de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

De heer T. Kelchtermans : Mijnheer de Minister, is het juist dat niet wordt betwist dat er zal worden teruggevorderd ?

Minister J. Lenssens : Ik heb gezegd dat in beginsel de terugvorderbare voorschotten moeten worden terugbetaald. Er is nog niet beslist of dit zal gebeuren en zo ja, binnen welke termijn.

Eén van de grote principes van de wet van 1971 is inderdaad : „De vervuiler betaalt”. Ik hoor de Volksuniewoordvoerder graag zeggen dat zijn partij

hiervan voorstander is. Alle fracties zeggen dit trouwens. Op het ogenblik dat men dit principe in de praktijk wil toepassen, vinden zij echter zoveel praktische bezwaren dat zij hun principe vergeten. Ook de heer Denys haalde een aantal argumenten aan om te bewijzen dat het nu nog niet de tijd is om dit principe toe te passen. Ik zal hem hierop straks antwoorden.

Ik zou aan de heer Kelchtermans willen vragen mij niet in technische details te moeten verdiepen met betrekking tot de berekening van de eenheidsbijdrage. Ik zal hem deze gegevens schriftelijk laten geworden. Zij zijn zo technisch dat het niet aangewezen is ze in openbare vergadering op te sommen. Op deze wijze besparen wij trouwens ook tijd.

De heer Denys heeft een aantal vragen gesteld met betrekking tot het vastleggen van de ondernemingsbijdragen. Door een besluit van de Vlaamse Executieve van 1982 kreeg elk bedrijf in Vlaanderen tot 31 oktober 1982 de kans om mede te delen aan de waterzuiveringsmaatschappij of het bedrijf al dan niet gebruik zou maken van de riolen, collectoren en andere installaties van de maatschappij. Alle bedrijven die niet hebben geantwoord, zijn nadien in het kadaster van de maatschappij opgenomen als bijdrageplichtig. Dit vloeit dus logisch voort uit de wet van 1971 en uit het feit dat zij geen gebruik hebben gemaakt van de termijn die wettelijk was vastgelegd om mede te delen of zij zelf voor de zuivering van hun afvalwater zouden instaan.

Alle bedrijven werden aangeschreven om de noodzakelijke elementen en gegevens te vragen. Op basis van deze gegevens heeft men dan de bijdragen vastgesteld volgens een vereenvoudigde berekeningsformule, die, naargelang van de industriële sector, steunt op produktiegegevens of op tewerkstellingsgegevens. U moet mij niet komen zeggen, collega Denys, dat deze berekening niet volledig juist is. Ik weet dat ook. Het enige alternatief is echter een meting volgens de wettelijk vastgelegde methode in alle Vlaamse bedrijven en dat zijn er ongeveer 8.500. Dit zou elk bedrijf minstens 50.000 frank kosten. Door de ge-

volgde methode heeft men tijd en geld willen besparen.

De heer Denys en de heer Caudron hebben het ook over de overhaast waarmee wij **tewerk** zijn gegaan. Laten wij toch niet overdrijven. Sinds 2 of 3 jaar heb ik bij elk begrotingsdebat in de Vlaamse Raad aangekondigd dat de bedrijven zullen moeten betalen. De wet dateert trouwens reeds van 1971. Ik begrijp wel dat vele bedrijven geloofden dat deze wet, die gedurende tien jaar nooit werd toegepast, wel nooit zou worden toegepast. Wij hebben bovendien sedert meer dan drie jaar bestendig overleg gepleegd met het Vlaams Economisch Verbond, dat krachtens een protocol met het Verbond van Belgische Ondernemingen voor de geregionaliseerde aspecten werd aangeduid als de vertegenwoordiger van het Vlaamse bedrijfsleven. U weet daarenboven misschien niet dat in de Raden van Beheer van de WZK en van de Vlaamse Waterzuiveringsmaatschappij niet alleen vertegenwoordigers werden opgenomen van de Provincie, maar ook van de grote ondernemingen en zelfs een vertegenwoordiger van de KMO. Aldus moet men mij niet vertellen dat dit op een bruuske wijze gebeurde en dat ze dit niet wisten. Ik heb u aangetoond dat via zoveel kanalen elke onderneming onbetwistbaar kennis had moeten hebben van het feit dat deze bijdrage zou worden geïnd.

Er werden dus 8.500 facturen verstuurd in gans Vlaanderen : 500 in de WZK en 8.000 in het ambtsgebied van de VWZ. Belangrijk hierbij is te citeren dat ongeveer 5 procent van het aantal ondernemingen voor meer dan 85 procent van de globale industriële bijdragen instaan. Voor het jaar 1984 hopen wij via deze globale bijdragen voor de industrie 320 miljoen frank te innen. Daarnaast betalen de gezinnen in Vlaanderen reeds sinds 1983, langs de Provincies om, 600 miljoen frank. De waarborg voor de gezinnen en voor de Provincies is juist het feit dat zij in het beheer van de maatschappij zeer nauw betrokken zijn. Zij zijn immers degenen die de werkingskosten mede opbrengen. Dit is dus de waarborg, mijnheer Kelchtermans, voor de zorg die u ter zake heeft geuit.

Ik meen niet dat ik verder moet uit-

Lenssens

weiden over de **betalingsmodaliteiten**. De heer Denys heeft dit op een correcte wijze toegelicht. Men kan dus een verzoekschrift om herziening indienen binnen bepaalde modaliteiten.

Dan kom ik tot de situatie in onze buurlanden en het aspect concurrentiepositie van het Vlaamse bedrijfsleven. Ten aanzien van het Brussels en het Waalse Gewest kan zich theoretisch een probleem van concurrentiekracht stellen, omdat er in het Waalse Gewest, niettegenstaande herhaalde contacten met mijn collega, heel weinig, **zoniet** geen interesse bestaat voor de problematiek van de waterzuivering. Hun rivieren en stromen hebben een ander karakter, en ander debiet en andere kwantitatieve elementen en gegevens. Er is weinig interesse voor de rivieren en stromen die in Wallonië of Frankrijk ontspringen omdat de hinder van de vervuiling het Waalse Gewest veel minder treft. Zij hebben dus ook geen **waterzuiveringsmaatschappij** opgericht zoals wij hebben gedaan. Derhalve speelt daar inderdaad de heffing niet.

Ten aanzien van Vlaanderen zelf zou ik even een argument willen hanteren dat mij belangrijk lijkt. Sinds het van kracht worden van deze wet hebben een groot aantal private ondernemingen in Vlaanderen een inspanning gedaan om een eigen installatie voor waterzuivering te construeren en uit te baten ten koste van hun eigen kostprijs van hun produkten. Tot op heden bestond er een discriminatie tussen die ondernemingen die vooruitziend waren en zelf de installatie hebben verwezenlijkt, betaald, onderhouden en uitgebaat en deze ondernemingen die ter zake lakser waren, waar men de kat uit de boom heeft gekeken en geen maatregelen heeft getroffen. Dit is een vorm van concurrentievervalsing die wij zouden in stand houden, indien wij niet de maatschappijen hadden aangezet hun wettelijke opdracht ter zake uit te voeren en de bijdrage daadwerkelijk te innen.

De heer A. Denys : Op basis van een produktiegebonden factor blijft de discriminatie bestaan, want het zijn niet deze bedrijven die gezuiverd heb-

ben die daardoor een voordeel krijgen. Men neemt als basis het aantal ton uitgangsprодукt, ongeacht of de bedrijven al dan niet reeds interne maatregelen hadden genomen.

Minister J. Lenssens : Elk bedrijf kan gebruik maken van recht op verhaal en verzoeken om monsternamen en metingen teneinde te betalen op grond van de werkelijk vervuilende vracht die geloosd wordt. Die mogelijkheid bestaat zodat dit argument niet kan gelden.

Hoe is de situatie in het buitenland ? In alle ons omringende lidstaten van de Europese Gemeenschap, die ook onze grootste concurrenten zijn, met name in de Duitse Bondsrepubliek, Nederland, Frankrijk, **Groot-Hertogdom Luxemburg**, Groot-Brittannië, betalen de bedrijven sinds 10 à 12 jaar gemiddelde heffingen voor de sector van de waterzuivering volgens **gelijkaardige**, maar niet identieke, formules dan deze die bij ons nu worden toegepast. Enkele voorbeelden. In België bedraagt in 1984 het gemiddelde tarief 107 frank per inwoner-equivalent. In Nederland daarentegen betaalt men gemiddeld 900 à 1260 frank. De laagste heffing per **inwoner-equivalent** is daar 380 frank, of driemaal zoveel als in Vlaanderen, en de hoogste **heffing** bedraagt 1.400 frank, of dertien maal zoveel als in Vlaanderen. In Duitsland bedraagt het gemiddelde 730 frank, in Frankrijk 200 frank, in Groot-Brittannië 380 frank, telkens per inwoner-equivalent. Bovendien worden deze heffingen daar al sedert jaren betaald. Dit toont duidelijk aan dat de concurrentiekracht van de Vlaamse bedrijven, die tot op heden nog geen inspanning hebben gedaan, niet in het gedrang zal komen door de toepassing van deze **heffing**.

Ik besluit met te stellen dat het innen van deze bedragen kadert in de politiek van preventie, die ik niet alleen predik maar die ik ook werkelijk toepas in Vlaanderen. Ik ben er namelijk van overtuigd dat, met het oog op het bedrag van deze heffing dat voor sommige vrij aanzienlijk is, de vervuilende bedrijven alles in het werk zullen stellen om zuiniger **produktieprocedures** qua waterverbruik te vinden. Zij zullen zich in ieder geval inspannen om de vervuilingsgraad te verminde-

ren en maximaal te verlagen. Zulks kan op macro-economisch vlak tot gevolg hebben dat meer milieuvriendelijke produktietechnieken en **-technologieën** worden ontwikkeld, die op hun beurt een gunstig gevolg kunnen hebben voor de economie en de tewerkstelling.

Trouwens, de gevraagde kostprijs voor de zuivering – 320 miljoen frank te betalen door het bedrijfsleven – is vrij goed gespreid over de vervuilende ondernemingen. De bedrijven, die tot op heden individueel geen inspanningen hebben gedaan, zullen niet langer bevoordeeld zijn in hun concurrentiepositie.

Mijnheer de Voorzitter, ik meen hiermee op de essentiële punten te hebben geantwoord. De heer Denys heeft nog het concreet voorbeeld van de leerlooierijen geciteerd. **In Nederland** betalen gelijkaardige bedrijven gemiddeld driemaal zoveel, hoewel ik erken dat de Waterschappen daar een belangrijke rol in vervullen en dat ook de geografische verschillen anders kunnen liggen.

Ik kan helaas niet ingaan op de suggestie van de heer Denys. Ik zie niet in hoe dit juridisch mogelijk zou zijn. Beleidsmatig zou het trouwens een aanfluiting zijn van de milieupolitiek die wij al drie jaar in Vlaanderen verdedigen.

Ik ben ervan overtuigd dat de beslissing van de maatschappijen, geïnspireerd door de Vlaamse Executieve die inderdaad geen terugvorderbare voorstellen heeft ingeschreven in de begroting 1984 maar ook niet in deze van 1985, een goede beslissing is die zowel ecologisch als economisch aanvaardbaar is, draaglijk voor het Vlaamse bedrijfsleven, en alleszins op termijn voor het Vlaamse milieu en de Vlaamse rivieren en waterlopen een stap vooruit zal betekenen. (**Applaus bij de CVP**)

De Voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, eerst en vooral wens ik duidelijk te zeggen dat, wanneer wij uitstel vragen of een minder stringente toepassing, dit in geen geval iets afdoet van het algemene

Denys

principe dat de vervuiler moet betalen. Dat wil ik duidelijk zeggen. Ik heb dat ook in mijn uiteenzetting geïllustreerd door een alternatief voorstel met name, dat men wel de aanslagen zou berekenen op de echte basis volgens metingen en dat de eigenlijke aanslag slechts na twee of drie jaar zou worden geïnd zodat de bedrijven de mogelijkheid hebben zich aan te passen. Ik heb er geen bezwaar tegen dat men reeds van in het begin hiervoor een bepaald percentage zou aanrekenen. Maar, zoals men hun nu stelt, met name dat men die volle bijdrage automatisch zou aanrekenen, welnu, dat werkt demotiverend inzake waterzuivering in plaats van stimulerend. Demotiverend omdat al de kleine KMO watergebonden bedrijven niet meer de nodige financiële middelen zullen hebben om ook nog een reserve aan te leggen van kapitaal om die eigen interne waterzuiveringsinstallatie te bouwen. Omdat nu reeds een bijdrage van dergelijke omvang moet worden betaald door die kleine KMO zal er geen reserve meer zijn om die installaties te bouwen.

Minister J. Lenssens : Ik wil hier even kort op inhaken. Ten eerste, men kan individueel verhaal aantekenen volgens de procedure die is vastgesteld. Dan komt men tot hetzelfde aantal bedrijven dat hiervan gebruik zal maken, als u vooropstelt.

Ten tweede, men mag ook niet vergeten dat de gezinnen via de Provincie reeds sedert 1983 betalen. Tweemaal 600 miljoen. Dat is het dubbele van wat de nijverheid moet betalen. Het kan toch niet dat de burgers tweemaal betalen. Wanneer wij dat geld nu niet innen dan moet de Vlaamse Gemeenschap, wanneer zij de financiële middelen zou vinden maar dat is nog een ander aspect, die post inschrijven als terugvorderbare voorschotten. Moeten wij opnieuw geld uit de massa van de fiscale ontvangsten binnen het Vlaams Gewest halen? De gezinnen zouden dan eenmaal betalen via de Provincie en nog eens via de Vlaamse Gemeenschap. Dat kan niet. Ik vind dat het perfect rechtvaardig is dat het bedrijfsleven nu ook zijn bijdrage betaalt. Deze is overigens zeer laag ver-

geleken bij wat in onze buurlanden wordt gevraagd. Ik heb u de cijfers gegeven.

De heer A. Denys : Ik wens aanstonds in te spelen op wat u zegt inzake de buurlanden. Ik heb er inderdaad ook op gewezen dat in Nederland, Duitsland en in een aantal andere landen dit systeem reeds wordt toegepast. Wanneer men één element uit de problematiek van de concurrentiekracht isoleert, dan staat men nergens. Wanneer men spreekt over de concurrentiekracht van het bedrijfsleven in een bepaald land moet men een optelsom maken van een aantal elementen als zijnde arbeidskosten, kapitaalkosten, de fiscaliteit in haar totaliteit. Alle ingewijden en **experten** zijn het er over eens dat in ons land de concurrentiekracht inderdaad is verbeterd. Maar, niet in die mate dat wij reeds een overcapaciteit zouden hebben aan concurrentiekracht. Onze situatie inzake de handelsbalans met het buitenland toont dit duidelijk aan.

Wat het grondwettelijk aspect betreft, ik heb gezegd, mijnheer de Voorzitter, dat ik geen jurist ben, ik zal daarop dan ook niet repliceren, maar het lijkt mij wel verdacht dat de **verrekenings**-basis haar oorsprong vindt in een koninklijk besluit dat betrekking heeft op een nationale materie. Mij lijkt het op het eerste gezicht een contradictie, namelijk dat, wanneer het een nationale materie betreft, het de Vlaamse Regering is die daaraan een besluit koppelt.

Ik kan vandaag geen uitsluitsel geven omdat ik ter zake te weinig juridische vorming heb. Ik vrees echter dat een en ander voor een rechtbank kunnen worden aangevochten. Ik pleit dus voor een meer wettige basis.

Ten slotte wil ik het nog even hebben over het overleg met het Vlaams Economisch Verbond. Als men op het terrein zou gaan controleren, zou men moeten vaststellen dat 95 procent van de bedrijven niet wisten, en vandaag zelfs niet weten, op welke wijze de berekening gebeurt.

Mijnheer de Voorzitter, na het antwoord van de Minister kan ik zeggen dat ik bij de standpunten aangehaald in mijn interpellatie, blijf.

De heer J. Caudron : Mijnheer de Voorzitter, Minister Lenssens heeft ongeveer alle partijen verweten met de lippen het principe „de vervuiler betaalt”, te belijden, maar als puntje bij paaltje komt praktische bezwaren aan te halen om niets te moeten doen. Ik wil daartegen protesteren. Mijn partij, de Volksunie, is daarin consequent met zichzelf. Wij vinden dat de retributie moet worden aangerekend op een rechtvaardige, oordeelkundige, grondwettelijke en democratische manier. In het geval dat de heer Denys citeert van het bedrijf dat slechts 20 personen tewerkstelt en 1,5 miljoen retributie betaalt moet toch iets niet in orde zijn. De belasting dient jaarlijks aangerekend te worden en jaarlijks in deze Raad goedgekeurd te worden.

Minister J. Lenssens : Het bedrijf dat de heer Denys citeert loost niet minder dan 15.000 **inwoners-equivalent**-vervuilende vracht, met andere woorden de vervuiling die 15.000 mensen in 24 uur veroorzaken. Als men het beginsel „de vervuiler betaalt” aanvaardt, dan is het logisch dat betaald wordt voor het gebruik van de **overheidsinstallaties** om het afvalwater te zuiveren.

De heer A. Denys : De vraag is echter op welke manier die 15.000 werden berekend. Er zijn hier een aantal anomalieën in het spel, waarover ik thans niet wil uitweiden, maar die eens duidelijk moeten worden herbekeken.

De heer J. Caudron : Wij vinden dat de aanslagbiljetten niet alleen het bedrag maar ook de berekeningswijze moeten vermelden. De **retributieplichtige** moet kunnen berekenen in welke mate hij te veel of te weinig heeft betaald. Dat is thans **onmogelijk**.

Indiening van moties

De Voorzitter : Door de heren Van Grembergen en De Mol werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie ingediend die luidt als volgt :

„De Vlaamse Raad,

– gehoord de interpellatie van de heren Kelchtermans en Denys tot de

Voorzitter

Gemeenschapsminister voor Leefmilieu, Waterbeleid en Onderwijs, over de bijdrage van de ondernemingen in de werkingskosten van de waterzuiveringsmaatschappijen ;

— gehoord het antwoord van de Minister ;

— is van mening dat de heffing van de milieubelastingen niet tot de bevoegdheid van de Vlaamse Executieve behoort en dat krachtens de Grondwet elke belasting aan de Vlaamse Raad ter goedkeuring moet worden voorgelegd.”

De Voorzitter : Door de heren Verhaegen en Beysen werd tot besluit van deze interpellatie een eenvoudige motie ingediend die luidt als volgt :

„De Vlaamse Raad,

— gehoord de interpellatie van de heren T. Kelchtermans en A. Denys tot de heer J. Lenssens, **Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Waterbeleid en Onderwijs**, over de bijdrage van de ondernemingen in de werkingskosten van de waterzuiveringsmaatschappijen ;

— gehoord het daarop door de Minister verstrekt antwoord ;

— gaat over tot de orde van de dag.”

Overeenkomstig artikel 5 1, punt 7 van ons reglement zal de Raad zich daarover tijdens een volgende openbare vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer F. Van Steenkiste tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Cultuur, over het theaterbeleid en meer bepaald de aan een aantal bedreigde theaters gerichte brief

De Voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Franz Van Steenkiste tot de heer Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over het theaterbeleid en meer be-

paald de aan een aantal bedreigde theaters gerichte brief.

De heer Van Steenkiste heeft het woord.

De heer F. Van Steenkiste (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, van uw theaterbeleid, mijnheer de Minister, kan toch moeilijk gezegd worden dat het niet evolutief is en dat er ten aanzien van uw beslissingen een gebrek aan dynamiek of beweging zou zijn.

Het ene document is inderdaad nog niet goed en wel aan de betrokkenen medegedeeld, of het wordt reeds gevolgd door een ander dat het vorige vervangt en vernietigt.

Dergelijk document is datgene, wat vermeld staat onder de referentie : Vlaamse Executieve 1984 — 04.07 document 427 dat het document Vlaamse Executieve 1984 27.06 nr. 409 vernietigt en vervangt.

In dit document stelt u aan uw collega's in de Vlaamse Executieve voor, hoe en op welke criteria, de subsidiëringen ter uitvoeringen van het theaterdecreet kunnen gebeuren.

U beroept zich daarbij op het advies uitgebracht door de leden van de Raad van Advies voor Toneelkunst, wat uiteraard niet als negatief kan aangezien worden.

Niettemin meen ik daarover volgende bedenkingen te mogen maken : dat in dit advies — en het lijkt mij een geheel nieuw criterium te zijn — de artistieke appreciatie blijkbaar van doorslaggevende aard is. Ook dit is op zichzelf niet verkeerd. Als er aan het theaterlandschap in Vlaanderen iets moet gewijzigd, verbeterd worden — en persoonlijk ben ik ervan overtuigd dat een kwaliteitsverbetering een dringende noodzaak is — dan komt de artistieke appreciatie van ieder gezelschap wel op de eerste plaats.

U steekt verder de loftrumpet over de Raad van Advies voor Toneelkunst en zijn werking waarachter u zich zonder enige restrictie schaaft ; ik had bijna gezegd : verstopt.

De omschrijving van het begrip „artistieke appreciatie” is verre van duidelijk. De bepaling ervan is een aaneenschakeling van woorden waarin, buiten een paar algemeenheden en zeer vage begrippen, alleen gezegd wordt dat „de intersubjectieve vorm van objectiviteit de enige haalbare en verantwoorde benadering is, los van alle vooringenomenheid”. Punt. In uw brief van 4 juli 1984 aan de ongunstig geklasseerde theaterdirecties — brief die overigens al evenzeer uitmunt door vaagheid en wazige opmerkingen — wordt hen alleen gezegd dat zij ongunstig beoordeeld worden en dat uit deze ongunstige beoordeling de vraag rijst in verband met de bestemming van gemeenschapsgelden.

Feit is dat deze brief — gestencild of gefotocopieerd, weet ik veel, maar in elk geval zeer onpersoonlijk — wel voor de nodige deinig, verwarring, ja zelfs ergernis heeft gezorgd.

U kon, mijnheer de Minister, geen grotere bron van permanente onzekerheid aanboren.

En het zijn niet alleen de VZW's — juridische vorm waaronder de meeste gezelschappen ressorteren — en ook niet de theaterdirecties, maar in de eerste plaats en vooral de personeelsleden, de zogezegde ambten, artistieke en technische, die uw ijzige greep in hun nek voelen.

Waar de vraag naar het efficiënt gebruik van gemeenschapsgelden zeer terecht gesteld wordt en waarop overigens iedereen een consequent en rechtvaardig antwoord verwacht, tasten de theaterdirecties volslagen in het duister wat de hen aangeweven tekortkomingen op artistiek vlak betreft.

Mij lijken de in deze brief neergeschreven aanbevelingen en opmerkingen bedenkzels in de zin van : wie het schoentje past, trekt het aan. Wat verplicht mij om de vraag te stellen hoe precies de indeling in de vier categorieën : gunstig, ongunstig, ongunstig met alarmsignaal en ongunstig met stopzetting van subsidies, is gebeurd. Dit is, mijnheer de Minister, van het hoogste belang vermits het voor de gezelschappen een kwestie is van „to be or not to be.”

Van S teenkiste

In uw document 427 wordt een beoordeling van de „artistieke appreciatie” overwogen. Er is de relatie tussen de geprogrammeerde beleidslijn en de feitelijke programmatorische invulling ervan. Er is de communis opinio welke stoelt op persoonlijke ervaringen en/of op informatie door toneelcritici en het publiek verspreid. Dit veronderstelt enerzijds dat de leden van de Raad van Advies voor Toneelkunst geregeld, na kennisname van het jaarprogramma, de produkties van de toneelgezelschappen volgen en dat zij, anderzijds voldoende contact hebben met het publiek en toneelrecencenten, bij voorkeur dan ernstige, bekwame en nietvooringenomen recencenten.

Misschien zal de Minister mij tegen spreken, maar ik acht het niet mogelijk dat in het kort tijdsbestek dat de nieuwe Raad van Advies voor Toneelkunst actief was, hij niet alle nuttige en noodzakelijke gegevens — gaande van persoonlijke ervaring, contacten met publiek en critici en lezing van theaterbeoordelingen, — heeft kunnen verzamelen.

Ook rijst de vraag of de theaterdirecteurs tijdig werden ingelicht over de nieuwe beoordelingscriteria. Werden de theaterdirecties op de hoogte gebracht van bedoelde beoordelingscriteria voor het opstellen van de programmatie voor het theaterseizoen 1984 - 1985 ?

Zo neen, hoe konden zij dan met de nieuwe beoordelingscriteria rekening houden ? Het komt mij voor dat verschillende directies voor een voldongen feit werden geplaatst, wat hic et nunc het voortbestaan van hun theatergezelschap in de toekomst in gevaar kan brengen.

Het is een laakbare praktijk nieuwe instructies te formuleren en er zich naar te gedragen wanneer ze laattijdig of niet betekend werden. Betreurenswaardiger nog is die instructies meteen toe te passen, en daarvan het al of niet verder subsidiëren van de toneelgezelschappen afhankelijk te maken.

Wie heeft deze nieuwe klassificatienormen en de daaraan verbonden

subsiëring opgesteld ?

Heeft de Minister daartoe de opdracht gegeven aan de RAT en de grote krachtlijnen hiervoor vastgelegd, of heeft de RAT zelf de nieuwe krachtlijnen opgesteld en deze dan aan de Minister ter goedkeuring voorgelegd ? In dit laatste geval zou het erop neerkomen dat de RAT zich in de plaats van de Minister, van de Executieve en uiteindelijk in de plaats van de Vlaamse Raad zelf stelt.

In het eerste geval lijkt het dat de Minister, zwaaiend met het zwaard van Damocles, zijn liberale visie — cultuurhandel in plaats van cultuurbeleid wil doordrukken, om zonder protest en met de huidige RAT als mededader deze politiek verder te zetten tot er geen „ongunstigen” en misschien ook geen „neutralen” meer zullen zijn.

Dat de Minister daarbij nog wel wat medewerking zal krijgen van de theatergezelschappen zelf zal nog een meepakktje zijn. Er komt inderdaad vanuit de gezelschappen weinig reactie los. In het theaterwereldje is solidariteit een haast onbestaand begrip. De „gunstigen” laten zich niet gelegen aan degenen die bij de „ongunstigen” worden geteld en de „neutralen” houden zich voorlopig op de vlakte. Allen samen, dus de vier categorieën, hebben ze de Cultuurminister een wapen in de hand gegeven. Ze zijn ongeveer allemaal bij de Minister gaan pleiten voor hun eigen winkel, zonder bekommernis om de andere collega's, waardoor de Minister de ene tegen de andere heeft kunnen uitspelen.

In de brief van 4 juli 1984 wordt aan de als ongunstig beoordeelde gezelschappen een tweede kans gegeven, nieuwe beoordeling die betrekking heeft op voorstellingen gebracht in de eerste helft van dit theaterseizoen. Vertrekend vanuit de beoordeling van het „opnieuw ter tafel leggen”, zou dan een nieuw, maar ditmaal definitief advies tot subsidiëring voor het speeljaar 1985-1986 worden uitgebracht, of als u dit liever hoort, „tot schrapping” van subsidiëring. Die beoordeling moet plaatsvinden op 15 januari 1985. Vindt de Minister dit geen eigenaardige werkwijze ? Inderdaad, de programmatie van de betrok-

ken theaters ligt sinds maanden vast. alle inspanningen ten spijt, is het niet mogelijk de programmatie nog te wijzigen eens het theaterseizoen van start is gegaan. Deze handelwijze werkt in de theaternmiddens de indruk dat het tweede advies de gouden pil is om de doodsteek minder pijnlijk te maken.

Indien nadien het bijna onvermijdelijk negatieve advies zal worden uitgebracht, ligt dit in de lijn der verwachtingen en zullen de betrokken theaters zich meteen goedschiks of kwaadschiks bij het onvermijdelijke moeten neerleggen.

Dit ontlokt mij de bittere oprisping dat alle middelen goed lijken om in de theatergezelschappen, die toch al niet te talrijk over het Vlaamse land liggen verspreid, de hakbijl te zetten.

Ik vraag hier en meteen ook uw bijzondere aandacht voor de tewerkstellingsproblemen die door bedoelde maatregelen ontstaan. De dertien toneelgezelschappen die de quotering „ongunstig” hebben meegekregen en waarvan de subsidiëring wellicht zal wegvallen, vertegenwoordigen meer dan 200 ambten. Reken daarbij nog de zes gezelschappen, gequoteerd als „neutraal” goed voor 100 ambten, dan zouden in totaal rond de 300 functies, zowel artistieke als technische, uit de Vlaamse theaterwereld kunnen verdwijnen.

Als gedeelte behorend tot mijn interpellatie, moet ik u om begrip vragen voor de situatie van het Westvlaamse theater Antigone, Kortrijk, wat mij uiteraard nog nauwer aan het hart ligt en dat van de Raad van Advies de beoordeling „ongunstig met alarmsignaal” meekreeg.

De Raad van Advies adviseerde een ingreep in het beleid op het artistieke niveau in de programmatie en in de financiële situatie. Moet het nogmaals gezegd worden, dat dit andermaal gebeurde in zo vage, nietszeggende, onbeduidende woorden, zodat men eenvoudigweg niet weet waar men aan toe is. Nergens is gespecificeerd wat in concreto op de betrokken domeinen dient te gebeuren. Niettemin heeft de Raad van B eheer van bedoeld gezelschap een ernstige inspanning

Van Steenkiste

gedaan om aan de opmerkingen van de Raad van Advies tegemoet te komen en dit zonder de zekerheid te hebben dat de omwerking in een positieve beoordeling zal resulteren. Het blijft voor de Raad van B eheer van het Westvlaamse theater Antigone zoeken in een slecht verlichte kelder.

Theater Antigone heeft voor het na-jaar nog drie werken op het programma staan. Vindt de Minister een beoordeling door de Raad van Advies, uitgesproken over drie produkties en een nieuwe beleidsnota, een voldoende objectieve basis om over verdere subsidiëring van dit totale gezelschap een ernstig oordeel te vellen ?

Bovendien zou ik de aandacht van de Minister ook willen vestigen op het feit dat het mandaat van de huidige directeur en stichter, de heer Bert De Wildeman, einde van dit toneelseizoen verstrykt. De heer De Wildeman heeft inderdaad de pensioengerechtigde leeftijd bereikt. De onzekere toestand van het gezelschap en de hypothek die daarmee op de toekomst van theater Antigone wordt gelegd, zijn beslist niet van aard dat ernstige en bewaamde kandidaat-directeurs zich voor deze functie zullen melden.

Op de schouders van de nieuwe directeur rust een zware verantwoordelijkheid en alleszins de ondankbare taak om meteen de toekomst van het gezelschap veilig te stellen.

Ik zou, mijnheer de Minister, besluiten met volgende bedenking : zou het niet logischer zijn te wachten tot het nieuwe theaterdecreet klaar is en daarin precies te bepalen welke de beoordelingscriteria zijn en hoe zij zullen worden toegepast, alvorens door financiële drooglegging een aantal gezelschappen tot verdwijning te veroordelen.

Ik ben er mij van bewust dat de herziening van het theaterdecreet — wat de eerstvolgende stap moet zijn — een moeilijke opgave en een zware taak is. Nu al konden de leden van de Raad ervaren dat het weliswaar heel lofwaaardig is om kwaliteit te vragen, maar hoe dit in wetteksten om te buigen is een andere vraag.

Kunst is bij uitstek het rijk van de vrijheid en de subjectiviteit. Totalitaire toestanden in de naam van een efficiënt beleid kan niemand wensen, laat staan eisen.

Bij dit alles moeten twee grote principes voorzitten :

— dat de vroeger zo hoog geprezen Vlaamse theaterkunst terug aan kwaliteit moet winnen en zeker niet in naam van een soms kwalijk gekleurde „efficiëntie” mag teloorgaan ;

— en dat de grote verdienste van het huidige theaterdecreet, dat voor het eerst de acteurs een behoorlijk sociaal statuut gaf, moet behouden blijven. **(Applaus bij de leden van de VU)**

De Voorzitter : Minister Poma heeft het woord.

— **Mevrouw G. Devos, Eerste Ondervoorzitter, treedt als Voorzitter op.**

Minister K. Poma (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, waarde collega's, ik dank de interpellant voor zijn betoog inzake het theaterbeleid, meer bepaald betreffende mijn brief gericht aan een aantal theaters die een ongunstige beoordeling hebben gekregen.

Deze interpellatie geeft me inderdaad de gelegenheid om dit punt mijn beleid voor de Vlaamse Raad toe te lichten.

Waarde collega's, toen ik in december 1981 Cultuur onder mijn bevoegdheid kreeg en dus ook het theaterbeleid, werd ik geconfronteerd met een Raad van Advies voor het Toneel, die mij tijdens de jaren 1982 en 1983 weinig heeft geholpen.

Wellicht kent u allen de theaterproblematiek in dit land : er bestond zoiets als een club van gesubsidieerde toneelgezelschappen. Dit betekent dat het moeilijk, zo niet onmogelijk was om in die gesloten club binnen te dringen, om een nieuw gezelschap op te richten dat ook gesubsidieerd zou worden. Men was ook zeker van de jaarlijkse subsidies als men lid was van die club, omdat men nooit uit die club gezet zou worden.

Wel hadden, binnen de Raad van Advies, jaarlijks enkele schermutselin-

gen plaats in verband met enkele miljoenen minder of meer die aan de ene of aan de andere club zou worden gegeven. De schermutselingen gingen echter niet verder dan enkele miljoenen, want iedereen die tot de club behoorde, was zeker een subsidie te krijgen. Er werd wel eens gediscussieerd over de subsidie zelf die wat hoger of wat lager kon zijn, maar men was zeker van zijn subsidie.

De heer F. Van Steenkiste : Het stond ook in het theaterdecreet.

Minister K. Poma : Het decreet, zoals u zelf hebt gezegd op het einde van uw uiteenzetting, is eigenlijk een sociaal en geen cultureel decreet.

De heer F. Van Steenkiste : Dat is mijn fout niet !

Minister K. Poma : Maar ik ben verantwoordelijk voor een cultureel beleid.

Ik ga verder in de historiek. Ik heb dus gewacht tot de termijn voor de Raad van Advies was verstreken en heb dan een nieuwe Raad van Advies samengesteld die tevens volledig beantwoordt aan het cultuurpact en waarin ik heb getracht alle geledingen die in de theaterwereld aanwezig zijn, te laten vertegenwoordigen. Men mag immers ook niet vergeten dat in de vorige Raad van Advies ongeveer de helft van de directeurs aanwezig waren, wat ook een zeer ongezonde toestand was.

Ik heb aan de nieuwe Raad van Advies twee opdrachten gegeven. In de eerste plaats heb ik gevraagd dat men het toneeldecreet zou herdenken. Iedereen zei mij dat het toneeldecreet niet correct was, maar niemand kon mij precies zeggen hoe het diende te worden verbeterd. Ik zal het anders zeggen. Ik kreeg zoveel tegenstrijdige adviezen dat, wanneer ik die adviezen met elkaar vergeleek, het ene het andere tegensprak.

Wat ik met u beaam is dat het zeker niet aan de overheid is — want wij leven niet in een dicatoriale staat van rechts noch van links — te bepalen wat mooi of niet mooi is, wat artistieker is. Daarom is er een Raad van Advies. Deze is pluralistisch en uit dertien leden samengesteld. Zo kan men aannemen dat die Raad van Advies een

Poma

bepaald oordeel formuleert dat niet het oordeel is van één persoon of van één enkele strekking. Ik denk dat dit belangrijk is.

Wanneer ik mij baseer op Raden van Advies dan is het precies omdat zij pluralistisch zijn samengesteld en ook alle geledingen vertegenwoordigen onder andere hier van de toneelsector.

Ik heb ook aan die Raad van Advies opdracht gegeven om dringend een evaluatie te maken inzake de theatergezelschappen en dit met het oog op een rationele verdeling van de beschikbare subsidies.

Ik moet hier dus stellen, wat men mij ook van alle kanten heeft verklaard, dat er, ten eerste, teveel theaters zijn in ons land; ten tweede, de goede en de slechte op gelijke voet worden behandeld inzake de subsidies die door de overheid worden toegestaan. Of men nu goed of slecht speelt, voor volle of voor lege zalen, of men speelt zelfs niet, dit heeft allemaal geen belang, men is toch zeker de subsidie te ontvangen.

Ik heb dus aan de Raad van Advies voor toneelkunst de opdracht gegeven dringend een evaluatie te maken.

De Raad van Advies heeft deze opdracht stipt uitgevoerd. De Raad van Advies heeft, zoals uzelf hebt aangestipt, over de toneelgezelschappen een advies uitgebracht dat steunde op drie criteria.

1. Relatie tussen geprogrammeerde beleidslijn van een gezelschap en de feitelijke programmatorische invulling daarvan.
2. De „communis opinio” over het gezelschap los van vooringenomenheid. (persoonlijke ervaringen, informatie verspreid door critici, publiek en de pers).
3. Evaluatie van het management.

Aan de hand van deze criteria, na een uitgebreide bespreking gevolgd door een stemming binnen de Raad van Advies voor Toneelkunst, werd dan geen klassificering doorgevoerd, maar werden de gezelschappen wel boven

of onder de „minimumlijn” geplaatst met evenwel de mogelijkheid tot gesprek — dat inmiddels reeds gevoerd wordt met elk betrokken gezelschap afzonderlijk — en aanpassingsmogelijkheid van de zwakke punten voor het komend speelseizoen.

In tegenstelling met wat het geachte lid beweert, hebben de betrokken theatergezelschappen die reeds gehoord werden, positief gereageerd op deze werkwijze. Ze hebben weer hoop op de toekomst.

De reden waarom ik dit soort beleid heb willen voeren is: aan de ene kant worden de kredieten voor cultuur steeds als eerste aangevochten en bedreigd. Ik wens dus dat de beschikbare toelagen een kwalitatief hoogstaand toneel zouden stimuleren. Dit stimuleren kan alleen door een beoordeling op zoveel mogelijk herkenbare gegevens te laten steunen terwijl een maximum aan objectiviteit dient waarborgd.

Dat we daarbij pogen eigen dramaturgie en eigen auteurs te stimuleren zal wellicht niemand ons euvel duiden.

Ik heb de indruk, ik zou bijna zeggen dat ik ervan overtuigd ben, dat de brief die wij verstuurd hebben een stimulant is voor de bedreigde gezelschappen om, bewust van de gevaren die hen bedreigen, een inspanning te doen om dit seizoen beter te presteren dan de vorige jaren. Zoals ik reeds heb gezegd waren zij vroeger zeker van hun subsidie, ongeacht wat zij presteerden. Nu hebben wij een achttal gezelschappen verwittigd dat in januari een nieuwe evaluatie zal plaatsvinden en dat zij een beter resultaat zullen moeten behalen dan vorige jaren.

Iedereen die met het theater te maken heeft, zal niet anders kunnen dan een beleid, dat gericht is op het verbeteren van de kwaliteit van het theater, toejuichen. Indien wij subsidiëren dan moet dat ook verantwoord zijn. Dit is het geval wanneer kwalitatief hoogstaand theater wordt gebracht. Indien de Muntchouwburg — en nu treed ik even buiten de bevoegdheid van de Vlaamse Raad — wordt gesubsidieerd, is dat verantwoord omdat wat de Muntchouwburg presteert

van behoorlijke kwaliteit is. Indien eenzelfde bedrag zou worden besteed aan een theatergezelschap dat kwalitatief niet behoorlijk presteert, is die subsidie niet verantwoord. Wij willen stilaan een theaterbeleid op gang brengen dat gericht is op de verbetering van de kwaliteit van het theater. Niemand zal ons dit kwalijk nemen.

U is de spreekbuis van één of meerdere theatergezelschappen die een slechte kwotering hebben gekregen. Ik raad u aan hen aan te sporen in de toekomst beter te presteren om uit de moeilijkheden te geraken. Het gaat niet op de slechte theatergezelschappen te blijven verdedigen opdat zij nogmaals een overlevingskans zouden krijgen. Daar komt nooit een eind aan. Indien zij er niet worden toe aangezet beter te presteren, zullen zij nooit uit de rode cijfers geraken.

Ik heb mij ook achter de Raad voor Advies geschaard omdat het de eerste keer is dat ik ter zake een echt advies en een appreciatie heb gekregen, en omdat ik weet dat de Raad op objectieve en ernstige wijze werkt. Ik heb geen enkele aanwijzing om te vermoeden dat er aan vriendjespolitiek zou worden gedaan, wat in het verleden wel eens werd beweerd van vorige Raad.

De Voonitter : De heer Desaeeyere heeft het woord.

De heer W. Desaeeyere (op de tribune) : Mevrouw de Voorzitter, mijnheer de Minister, waarde collega's, verontschuldigd mij dat ik in dit debat nu nog het woord neem. Ik was echter weerhouden in de Commissie van begroting waar de Rijksmiddelenbegroting wordt behandeld. Toch zou ik even de aandacht van de Minister willen vragen voor de dramatische situatie waarin het Kroontheater in Limburg zich bevindt. De Minister is op de hoogte van deze problematiek maar eens te meer stel ik vast dat onze Provincie op dit vlak zeer stiefmoederlijk wordt behandeld.

Mijnheer de Minister, de situatie is op dit ogenblik zo dat het Kroontheater helaas failliet is maar dat u er zich wel toe verbonden heeft de sociale gevolgen van dit faillissement inzake wedden zo goed mogelijk op te vangen. Ik

Desaeyere

apprecieer dit maar wens dat u iets verder zou gaan. Ik meen dat het in Limburg mogelijk moet zijn in de toekomst nog professioneel theater te brengen. Dat zou volgend jaar met een zeer lage budgettaire kost kunnen, zij het dan in een experimenteel kader, omdat in het kader van deze likwidering van het theater — wat een zeer dramatisch gegeven is — er nog altijd wedden zullen moeten uitbetaald worden gedurende het eerste semester van volgend jaar. Aangezien deze wedden toch zullen uitbetaald worden denk ik dat het mogelijk moet zijn met een kleine supplementaire inspanning, qua werkingskosten, toch nog één of twee producties te brengen, wat de aanzet zou kunnen zijn tot een nieuw theater voor volgend jaar.

Mijnheer de Minister, ik zou wensen dat u deze zaak van zeer nabij volgt. Trouwens stelt de vereffening van dit theater bepaalde budgettaire problemen. (**Applaus**)

De Voorzitter : De heer Van Steenkiste heeft het woord.

De heer F. Van Steenkiste (op de tribune) : Mevrouw de Voorzitter, mijnheer de Minister, ik dank u voor uw uiteenzetting waarin u blijk heeft gegeven van een ernstige bekommernis voor de kwaliteitsverbetering en neem aan dat daarover geen discussie kan bestaan. Ook heeft u duidelijk gemaakt dat het theaterdecreet eigenlijk alleen een sociaal decreet is, en dat er spijtig genoeg, nog geen andere wettelijke regeling is. Subsidiërend wordt in het theaterdecreet bepaald dat men zal betalen alle wedden en rijksmaatschappelijke bijdragen die inherent zijn aan die wedden plus een percentage aan werkingskosten. Maar, waar u beweert dat, ter verbetering van de kwaliteit, men via de subsidiëring een onderscheid dient te maken tussen goed en slecht toneel, dan komt men op het vlak van de subjectiviteit.

Ik ken de samenstelling van de nieuwe Raad van Advies en ben er mij ten zeerste van bewust dat deze personen bekwaam zijn. Sommigen onder hen werden door een politieke partij aangewezen op basis van hun literaire bekwaamheid zonder direct veel van

het theater af te weten, terwijl anderen meer kennis hebben over voordrachtskunst. Ik kan deze heden aanvaarden, wetende dat zij hun taak serieus opvatten. Tevens telt de Raad van Advies een paar theaterdirecteurs die echter niet deelnemen aan het debat wanneer het over hun gezelschap gaat. Zo heb ik omtrent de objectiviteit van die Raad van Advies geen twijfels. Ik heb wel twijfels over de efficiëntie van het advies wat u gedurende een half seizoen wenst te meten. Immers, het programma voor het komend seizoen ligt vast, de acteurs en de regisseurs zijn voor één jaar aangekomen. Men kan dus op 15 januari niet zeggen dat zij zullen moeten opstappen.

Minister K. Poma : Ik heb gezegd dat het zou gaan om het nieuwe seizoen 1985-1986 en niet om het lopende seizoen ; dat kan niet.

De heer F. Van Steenkiste : Maar u zult de Raad van Advies laten beslissen op 15 januari. Ik vraag mij echter af of het mogelijk is, wanneer een theaterdirectie wordt verwittigd van de ongunstige beoordeling, het jaarprogramma alsnog kan worden gewijzigd. Een programma ligt vast, producties werden aangekocht, acteurs en regisseurs aangeduid.

U hebt ook gezegd, mijnheer de Minister, dat het aanbeveling zou verdienen een origineel Nederlandstalig stuk op het programma te plaatsen. Maar de programma's voor het komende seizoen lagen toen al vast. Ik kan mij niet voorstellen dat er één enkele theaterdirecteur is, die zijn hele vastgelegde programma zal wijzigen om er één Nederlandstalige productie in te schakelen. Dit is slechts een voorbeeld.

Er zou — dit is zeer belangrijk — een nieuwe beleidsnota moeten worden opgemaakt. U weet zeer goed, mijnheer de Minister, hoe het vroeger was. Het Ministerie vroeg toen aan de theaterdirectie alle cijfertjes omtrent het theatergezelschap op een rijtje te zetten. Er hoefde helemaal geen commentaar bij te zijn ; hoe minder commentaar hoe beter. Nu wil de Raad van Advies een uitgebreide beleidsnota en de visie van de directie. Vroeger zou dit allemaal in de scheurmand

zijn beland. Ik heb dit vernomen via een privégesprek met de Voorzitter van de Raad van Advies en ik heb daarover een compleet verslag. Men wenst ellenlange beleidsnota's ten behoeve van de Raad van Advies.

Er is nog een tweede punt : het oordeel naar goed en kwaad. Ik citeer wat een grote krant in dat verband heeft geschreven : „Het feit dat zowel artistieke als organisatorische elementen meespelen, levert een soms eigenaardig beeld op. Dat bij voorbeeld voor de Mannen van den Dam het oordeel „ongunstig” uitvalt, heeft te maken met factoren als het aantal voorstellingen, het theaterprodukt mag er immers zijn. Ook Het Trojaanse Paard, hoe controversieel ook, kan men geen creatieve inzet ontzeggen : Jan Decorte geldt als een van onze toonaangevende regisseurs. Dat bij voorbeeld voor het MMT het verdict „gunstig” luidt, is duidelijk te verklaren door het feit dat dit gezelschap zijn opzet — volkgericht toneel brengen — voor volle zalen realiseert. Grote artistieke impulsen gaan er niet van uit, maar de eis van „kwaliteit” mag populaire initiatieven waar een groot aantal belastingbetalers met goed humeur verstrooiing vinden, niet onmogelijk maken. Met dit afwegen van pro en contra zit je uiteraard op glad ijs.”

Wat moet er gebeuren ? Moet men traditioneel theater van hoog gehalte brengen voor lege zalen, of, zoals het MMT — dat ik overigens een warm hart toedraag — volkstoneel dat een niet zeer hoog cultureel peil bereikt ?

Dat zou u in het volgend theaterdecreet moeten opnemen, en nadien kan u sanctioneren. Nu sanctioneert u vooraf op basis van onbekende criteria. Ik herinner nogmaals aan het voorbeeld van het verplicht brengen van een Nederlandstalige originele theaterproductie. Wat de kwaliteit van het Nederlandstalig toneel ook moge wezen — en veel Nederlandstalige auteurs hebben wij niet — het gebrachte stuk zal origineel moeten blijven, want men kan geen producties overnemen die een ander gezelschap één of twee jaar voordien heeft opgevoerd.

Hoe lovenswaardig de pogingen van de Raad van Advies ook zijn moet ik

Van Steenkiste

eerlijk zeggen dat zij niet volstaan om tabula rasa te maken met inferieur theater in Vlaanderen.

Het theater Antigone is een spreidingsgezelschap en dit gezelschap wordt dikwijls verweten dat zij te weinig kilometers hebben afgelegd. Dit wil zeggen dat zij te weinig gastvertoningen hebben gegeven buiten de onmiddellijke periferie van Kortrijk, van West-Vlaanderen.

Er is echter een ander fenomeen. Wanneer vroeger een vereniging zoals de KAV, de Bond van Grote en Jonge Gezinnen, de Socialistische Vooruitziende Vrouwen, enzovoort een theateravond wensten in te richten dan bedroeg hun bijdrage daartoe 5.000 frank of iets meer. Dat is sinds jaren gegroeid, tot ongeveer 20.000 frank. Dat bedrag dienen zij thans in te brengen om een spreidingsgezelschap te bekomen. Daarenboven hebben zij toch ook nog de publiciteitskosten, het drukken van de kaarten, het maken van de affiches en dergelijke ten laste, en dan wordt er gespeeld voor hooguit 50, 60 of 70 aanwezigen.

Hoe kunnen dergelijke socio-culturele organisaties nog toneelavonden inrichten? Het gevolg is dat de spreidingsgezelschappen uiteraard niet meer worden gevraagd en minder produkties per jaar hebben.

In geval de subsidiëringsinbreng van degenen die een theateropvoering wensen in te richten opnieuw op 5.000 frank zou worden bepaald zullen er opnieuw meer produkties komen. Het gaat niet op dat in een dorp waar één of tweemaal per jaar een theateravond wordt ingericht daarvoor per vertoning 500 frank per persoon te vragen.

Ook met deze problematiek zal in het nieuwe theaterdecreet rekening moeten worden gehouden.

De Voorzitter : Minister Poma heeft het woord.

Minister K. Poma (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, ik zal eerst een antwoord verstrekken in verband met het Kroontheater in Limburg.

Reeds vanaf de eerste weken, bijna vanaf de eerste dag, dat ik op het Departement van Cultuur ben gekomen, werd ik geconfronteerd met dit probleem. Wij hebben getracht een oplossing te vinden, maar dit theater zat diep in de rode cijfers. De subsidies die wij aan dit theater gaven gingen rechtstreeks naar de BTW, naar de belastingen, naar de schuldenaars, en kwamen praktisch nooit in het theater terecht.

Omtrent dit probleem heb ik delegaties ontvangen van de vier partijen uit Limburg. Ik heb alles gedaan wat financieel mogelijk was om dit theater te redden, maar ik moest natuurlijk rekening houden met de wettelijke mogelijkheden, met het theaterdecreet en met de inspectie van financiën.

Het gaat niet op zomaar 5 miljoen ter beschikking te stellen. Dan zouden er de volgende dag misschien wel 10 andere theatergroepen komen aankloppen.

Met de beste wil van de wereld bleek het niet mogelijk het theater te redden, niettegenstaande het 2 jaar sparren om boven water te blijven.

U weet ook dat het mijn bekommernis is om de acteurs, en al diegenen die te maken hebben met een theater dat niet meer wordt gesubsidieerd en daarom de activiteiten moet stop zetten, zoveel mogelijk de vergoedingen te geven waarop zij recht hebben. Ik heb getracht die gedragslijn altijd te volgen.

Nu vraagt u mij opnieuw dit theater in leven te houden.

De heer W. Desaeyere : Dat klopt niet helemaal. Mijn vraag is de volgende. Vermits de acteurs volgend jaar nog gedurende 6 maanden een opzegvergoeding krijgen vraag ik of het niet mogelijk is, mits een kleine budgettaire inspanning, één of twee produkties te financieren zonder dat het veel kost aan de gemeenschap. Anders gaan de opzegvergoedingen volledig verloren, en worden de acteurs 6 maanden betaald, zonder er iets voor te presteren.

Dat is mijn voorstel.

Minister K. Poma : Ik zal uw vraag laten onderzoeken. Ik kan daar zo niet op antwoorden.

De heer W. Desaeyere : Ik dank u hiervoor, mijnheer de Minister.

Minister K. Poma : Het is juist mijn bedoeling het theaterdecreet door de Raad van Advies te laten herzien. Op het ogenblik is echter het oude decreet nog van kracht en dit zal zo blijven zolang het niet gewijzigd wordt. Ik heb dus het oude decreet toegepast.

Wij trachten de kwaliteit te verhogen. U zegt dat men door het decreet alleen maar het volktheater subsidieert. Dat is niet waar. Wij kunnen ook het experimentele theater subsidiëren. Men moet echter niet zeggen dat theater dat noch volks noch experimenteel is en waarnaar geen volk komt kijken, moet worden gesubsidieerd. Ik beschouw deze brief als een noodzakelijke prikkel. Men moet weten dat wij niet zullen blijven subsidiëren omdat men enkele jaren geleden tot de club van gesubsidieerden is toegetreden. Dit moet gedaan zijn en ik hoop dat men dit begrepen heeft. Ik ben ervan overtuigd dat een aantal theaters die een rode of gele kaart gekregen hebben, ervoor zullen zorgen dat zij nu een gunstige evaluatie krijgen. Als dit zo is, dan heeft deze brief een zeer heilzaam effect gehad.

De Voorzitter : De heer Van Steenkiste heeft het woord.

De heer F. Van Steenkiste : Mijnheer de Minister, u hebt twee rode kaarten uitgedeeld en een aantal gele. Ik heb aan de theatergezelschappen gezegd dat deze gele kaart een gele kaart zou blijven indien de Minister verstandig is. U zult deze gezelschappen niet opdoeken volgend seizoen. Deze gezelschappen moeten echter wijze lessen trekken uit de gebeurtenissen en dat zou zeer heilzaam zijn. Indien u daarin slaagt, hebt u heelwat teweeggebracht.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

De heer E. Beysen, die de heer L. De Grève als P W-fractievoorzitter heeft opgevolgd, en mevrouw M. Van den Poel-Welkenhuysen (PVV)

Interpellatie van de heer J. De Mol tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Waterbeleid en Onderwijs, over de door de vetsmelterij Coverella te Lebbeke begane lozingsovertredingen en de door dat bedrijf veroorzaakte lawaai- en reukhinder

De Voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer De Mol tot de heer Lenssens, Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs, over de door de vetsmelterij Coverella te Lebbeke begane lozingsovertredingen en de door dat bedrijf veroorzaakte lawaai- en reukhinder.

De heer De Mol heeft het woord.

De heer J. De Mol (op de tribune) : Mevrouw de Voorzitter, heren Ministers, collega's, deze interpellatie lijkt van louter lokaal belang en men zou zich wel de vraag kunnen stellen waarom we er hier, in de Vlaamse Raad, over interpellieren. Twee belangrijke redenen maken dat deze interpellatie hier op zijn plaats is. In eerste instantie onthult de historiek de lijdensweg van een individu tegen een onwillige

overheid, die het vertikt om de eigen reglementering toe te passen ; het illustreert op een schrijnende wijze de bijna hopeloze strijd van een enkeling voor de bescherming van zijn eigen leefomgeving. Ten tweede is deze interpellatie hier op zijn plaats, omdat het de politieke zwakheid van u, mijnheer de Minister, blootlegt. Het is uiteraard gemakkelijk algemene principes en vage beleidsbeloften af te leggen ; het is gemakkelijk om op de sterke beweging tot het herwaarderen van de leefomgeving in te spelen, het is gemakkelijk om via de media de mensen een rad voor de ogen te draaien, het is zelfs niet zo moeilijk om in deze omgeving, zijnde de Vlaamse Raad, zich duidelijk groen te profileren, maar het wordt heel wat moeilijker wanneer men deze beleidsintenties, deze politieke „reclameboodschappen” moet toetsen aan de realiteit. Dan blijkt dat er nogal snel geopteerd wordt voor andere belangen dan deze die zo openlijk verkondigd worden. Mijnheer de Minister, het is niet de bedoeling hier een polemieek te openen, maar we hebben het reeds te veel meegemaakt dat interpellanten met

een kluitje in het riet gestuurd worden. We willen u met deze verwittigen dat we deze gang van zaken en dit dossier niet zullen aanvaarden en dat we op een toepassing van uw beleidsopties aansturen. In deze zin is deze interpellatie ook een bewijs van het hemelsbreed verschil tussen het met veel tam-tam aangekondigde beleidsvoornemen en de genomen beleidsbeslissingen.

Op 6 maart 1984 stelden we een mondelinge vraag over de door de vetsmelterij Coverella veroorzaakte hinder. In al onze naïviteit dachten we dat op een duidelijke vraag een duidelijk antwoord hoorde. Blijkbaar lijkt dit in dit midden niet altijd mogelijk, want op drie van de vier vragen werd geen antwoord verstrekt. Door middel van deze mondelinge vraag boden we u de kans om aan deze reeds jarenlange overtredingen een einde te maken. Edoch, de zogenaamde tewerkstelling en vooral Tessenderlo Chemie waren onoverkomelijke hindernissen.

Om dit kwalijkriekend zaakje — een vetsmelteij veroorzaakt een niet te houden stank- te verduidelijken past het hier in 't kort een historisch overzicht te geven. Op deze wijze is het niet nodig dat u in uw antwoord dit toelicht of opnieuw overneemt ; u kan zich beperken tot de grond van de zaak.

Op 15 juli 1955 verleende de Bestendige Deputatie van de Provincie Oost-Vlaanderen een vergunning voor 30 jaar voor de uitbating van een „vetsmelterij ingericht met machines, aangedreven door elektromotoren van 1 tot 10 kw” ; tevens werd toegestaan om 1000 kg vet te stapelen. Deze eerste vergunning werd constant overtreden ; zo werden onder meer als uitbatingvoorwaarden gesteld :

— De vetdampen dienen mechanisch opgezogen te worden daar waar ze ontstaan en derwijze dat de buurt noch de werklieden gehinderd worden — dit is hier duidelijk het geval.

— De geburen zullen niet gehinderd worden door gerucht, gedreun, schokken of roetuitwerpingen- dit is onder meer het voorwerp van deze interpellatie.

De Mol

— Het afvalwater moet afdoende gezuiverd en van vet ontdaan worden, alvorens de inrichting te verlaten — u weet dat dit gewoon rechtstreeks in de beken geloosd wordt.

In 1959 en 1967 werden bijkomende vergunningen voor stoomketels afgeleverd ; in 1963 werden compressoren vergund.

— De heer J. Pede, Voorzitter, treedt op nieuw als Voorzitter op.

Vanaf 3 februari 1968 vinden we de eerste schriftelijke klachten ; de lijdensweg begint echter in de jaren 1970. Vanaf 1979 antwoordt de administratie van de Provincie op de gekende wijze ; buiten een **ontvangs-**melding gebeurt er weinig concreets. Ook het gerechtelijk apparaat maalt sinds 1980 erg langzaam ; **bouwover-**treddingen worden afgedaan met te verwijzen naar een niet optredende burgemeester. In 1980 en 1981 werden een aantal klachten, zowel mondeling als schriftelijk — en wel aangekend — overgemaakt. Intussen wordt eindelijk door de Bestendige Deputatie opgetreden ; deze legt bij besluit van 30 april 1981 bijkomende voorwaarden op. Elke activiteit van het bedrijf wordt verboden op werkdagen tussen 22.00 en 07.00 uur en op zon- en feestdagen. Het bedrijf- toen nog vetsmelterij Cooreman genaamd — gaat tegen het besluit. van de Bestendige Deputatie in beroep. Tijdens dit beroep gaat het bedrijf ongestoord — volledig in strijd met het besluit — **verde** met 's nachts te werken. Op 4 november 1982 wordt het beroep voor een deel aanvaard ; het nachtwerk mag plaatsvinden maar strenge exploitatievoorwaarden worden opgelegd.

— De gedeeltelijk overdekte koer die de inrichting scheidt van de openbare weg wordt omgebouwd tot een gesloten lokaal dat voldoende akoestisch geïsoleerd is.

— De voormelde voorwaarde 5 moet nageleefd zijn binnen een termijn van zes maanden te rekenen vanaf de datum van betekening.

Tevens moet nog herinnerd worden

aan de strenge, niet-vervangen bepalingen van het besluit van de Bestendige Deputatie : „Het equivalent geluidsniveau van het **achtergrondge-**luid, gemeten over minstens één uur, mag niet meer dan 10 dB (A) overdag en 5dB (A) 's avonds en 's nachts overtreffen.”

Samengevat betekende het, dat u de volgende voorwaarden oplegde : er mag 's nachts gewerkt worden maar het geproduceerde lawaai mag niet hoger zijn dan het normale **omge-**vingslawaai verhoogd met 5 dB (10 dB overdag). Het is echter duidelijk dat deze voorwaarden voor het bedrijf moeilijk, bij na onmogelijk haalbaar zijn. Het lossen van de vaten, het reinigen met hogedrukklans, produceert lawaai dat 30 tot 40 dB hoger is. Tevens werd het bedrijf verplicht om „de gedeeltelijk overdekte koer die de inrichting scheidt van de openbare weg, volledig om te bouwen dat een lokaal dat voldoende akoestisch geïsoleerd is”. Deze voorwaarde moest „**nage-**leefd zijn binnen een termijn van 6 maanden te rekenen vanaf de datum van de betekening van onderhavig besluit”. Op 7 februari 1983 werd het besluit van 4 november 1982 overgemaakt aan Cooreman. Ten laatste in augustus 1983 moesten deze werken uitgevoerd zijn. Nu, meer dan een jaar later, is aan deze voorwaarde nog niet voldaan.

Het bedrijf, dat failliet werd verklaard, hiertegen in beroep ging en intussen onder curatorschap werkt, overtreedt zowel wat het **niet-uitvoe-**ren van de werken betreft als het geproduceerde lawaai, reukhinder en lozingen, alle uitbatingsvoorwaarden. Het bedrijf — dit is wel een pikant detail — wordt verhuurd aan **Tessender-**10 Chimie. Hierdoor zou het volgens u, mijnheer de Minister, moeilijk zijn om de exploitatievoorwaarden te doen aanpassen. Hoe men het draait of keert, het eerbiedigen van de exploitatievoorwaarden is niet afhankelijk van het juridisch statuut of de toestand van het bedrijf. Het zou al te gemakkelijk zijn om aan bepaalde — en, zoals hier het geval is, aan alle — voorwaarden te ontsnappen. Men kan de vraag stellen of dit niet de bedoeling is geweest van de oorspronkelijke eigenaar ; immers de PVBA Coverella

werd kort voor het failliet verklaren, **opgeicht**. Staat men hier niet voor se spreekwoordelijke doorgestoken kaart ? Het feit dat men kort na het uitspreken van dit faillissement, dit bedrijf kan verhuren aan Tessenderlo Chemie, is hier wel sprekend. De firma Coverella ging wel in beroep tegen dit faillissement.

Het niet-nakomen van de exploitatievoorwaarden wordt nu verklaard door het feit dat Tessenderlo Chemie geen kosten in het bedrijf wil maken tot ze zeker is dat de nieuwe **exploitatiever-**gunning voor 30 jaar wordt verleend. Dit is nu de grond van de zaak : een nieuwe vergunning moet verleend worden omdat de huidige vervalt in 1985. We weten dat u de exploitatievergunning niet verleent, maar enkel bij beroep tussenbeide komt, maar is deze werkwijze niet wat te doorzichtig ? Het bedrijf blijft de exploitatievoorwaarden aan zijn laars lappen ; in 1985, bij het verlenen van de nieuwe exploitatievergunning, zien we wel verder. **Eénmaal** deze nieuwe exploitatievergunning in handen kan de lijdensweg opnieuw weer beginnen. Is het niet hemeltergend, dit gebrek aan politieke moed ? Er is slechts één verdedigbaar beleidsoptreden : het sluiten van het bedrijf tot het de **exploita-**tievoorwaarden nakomt.

Maar, neen hoor, na het opstellen van tientallen processen-verbaal waarin de overtreding van de bij komende **ex-**ploitatievoorwaarden werd vastgesteld, verleent u een nieuw ministerieel besluit op 17 juli 1984. Men zou in alle redelijkheid mogen verwachten dat strikt de hand zou worden gehouden aan de voorwaarden en dat men — zoals in het besluit van de Bestendige Deputatie stond — elke nachtarbeid zou verbieden. Al deze redelijkheid blijkt echter zoek wanneer u de exploitatievoorwaarden in feite verzacht ; in het besluit wordt immers in artikel 1 het volgende gesteld : „De voormelde voorwaarde — hiermee wordt bedoeld : het overdekken van de koer — moet nageleefd zijn indien in de inrichting werkzaamheden uitgevoerd worden tussen 22 uur en 7 uur, alsook 's zaterdags, 's zondags en op feestdagen. Zolang de voormelde voorwaarde 5 niet nageleefd is, zijn alle werkzaamheden en

De Mol

iedere werking van machines in de inrichting verboden tussen 22 uur en 7 uur alsook 's zaterdags, 's zondags en op feestdagen."

In het vroegere ministrieel besluit werd de overdekking en het akoestisch isoleren verplicht voor de volledige activiteit van het bedrijf ; of dit bedrijf nu al dan niet 's nachts werkte, speelde niet de minste rol. Zowel bij dagarbeid als bij nachtarbeid moest aan die voorwaarde worden voldaan. Volgens artikel 2 van dit besluit gaat de beslissing in op de datum van de betekening. Tot op heden komt de eigenaar noch de curator dit besluit op de gemeente ophalen.

Mijnheer de Minister, indien u wil weten hoe uw verzachtend bij komend besluit wordt nageleefd, ga dan eens kijken. Dan zal u vaststellen hoe alle reglementeringen worden genegeerd. U weet toch dat dit bedrijf bij u gepleit heeft om 's nachts te mogen werken, u weet toch dat u de exploitatievoorwaarden van de Bestendige Deputatie — waarin nachtwerk verboden was — wijzigde, u was het toch die het verbouwen en het akoestisch isoleren van het gebouw oplegde om zowel nacht- als dagarbeid, toe te staan. Mijnheer de Minister, door dit bijkomend besluit verzacht u de exploitatievoorwaarden ; ten eerste leeft het bedrijf de vroegere voorwaarden- die dit ook bepaalden- niet na, ten tweede moet enkel bij nachtarbeid de ruimte overbouwd worden alsof overdag niet dezelfde lawaaihinder aanwezig zou zijn, ten derde is het vaststellen van nachtarbeid vanuit menselijk administratief standpunt heel wat moeilijker, ten vierde werkt het bedrijf niettegenstaande dit besluit, opnieuw 's nachts, ten vijfde, ook nu eist u geen naleving van uw verzachtende exploitatievoorwaarden.

Deze feiten werden reeds in verschillende processen-verbaal vastgesteld en zijn u bekend.

Mijnheer de Minister, u weigert de naleving van uw eigen besluiten te eisen ; we kunnen enkel vaststellen dat u de politieke moed mist. Het hoeft gezegd dat u ons ontgoochelt ; wanneer ik ons gebruik, bedoel ik de men-

sen uit de buurt, die niet alleen de lawaaihinder voor lief moeten nemen, maar ook de enorme stankhinder moeten aanvaarden. U aanvaardt dat het bedrijf rechtstreeks loost in beken ; u aanvaardt dat uw besluiten worden miskend. Mijnheer de Minister, politieke moed is niet altijd gemakkelijk ; de lobbying is daarvoor waarschijnlijk in dit geval te sterk. We zouden u enkel aanraden, wanneer u de politieke moed mist om op te treden, dat u ook zou nalaten om via de media, de kordate, beginselvaste milieuminister te spelen. Geloof ons, deze ballon wordt stilaan doorgeprikt. **(Applaus bij de W)**

De Voorzitter : Minister Lenssens heeft het woord.

Minister J. Lenssens (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, de heer De Mol heeft zelfs de vraag gesteld of een interpellatie over een casuïstiek klein bedrijfje dat amper een paar mensen tewerk stelt, wel op zijn plaats is in de openbare vergadering. Ik laat u zelf oordelen. Naar mijn smaak zal dit gebruik van het interpellatierecht de interesse voor de activiteiten van de Vlaamse Raad niet vergroten.

Ten tweede, de toon van de interpellatie van de heer De Mol ruikt gevaarlijk sterk naar lokaal electoralisme. Tien keer heeft hij over politieke moed gesproken. Mijnheer De Mol, uw zedepreken kan ik best missen. Ik dacht dat ik van u geen lessen te ontvangen heb in politieke moed want ik heb niet op u gewacht, u was trouwens nog niet in het Parlement, om blijk te geven van datgene wat u vindt dat ik zoveel mis.

Wat nu concreet de PVBA Coverella in Lebbeke betreft kan ik het volgende zeggen. U hebt mij ontslagen van de schets van de historische groei. Dat maakt het voor mij gemakkelijk. Ik wil toch enkele accenten leggen. Het is juist dat de eerste vergunning werd afgeleverd op 15 juli 1955, op een ogenblik dat in die buurt geen enkele woning stond. Het is pas jaren later dat de eerste buur in de omgeving van het bedrijfje is gaan wonen. Inderdaad, op 30 april 1981 heeft de Bestendige Deputatie het besluit van 1955 gewijzigd en de nachtarbeid verboden na klachten over burenhinder. Het is ook juist

dat op 4 november 1982 ikzelf bij ministerieel besluit, het beroep ingesteld door het bedrijf, ten dele heb ingevolg, echter met de strenge voorwaarden die u hebt geciteerd. U vergist zich als u stelt dat wij niets hebben gedaan om de voorwaarden die wij zelf hebben opgelegd, te doen naleven.

U weet beter, mijnheer De Mol. U weet ook dat wij regelmatig een inspectie ter plaatse hebben gedaan. U hebt zelf gezegd dat er tientallen processen-verbaal werden opgemaakt die aan de arbeidsauditeur werden overgemaakt. Het is niet mijn bevoegdheid om een oordeel te vellen over het gevolg dat aan die processen-verbaal wordt gegeven. Wanneer u dat wenst te doen, dan staat u dat vrij. U zal mij daar echter niet op betrappen.

Er werden voorwaarden opgelegd om nachtwerk toe te laten, die binnen de zes maanden moesten vervuld zijn. Het leek er inderdaad op dat het bedrijf geen aanstalten maakte om die voorwaarden na te leven. Daar zijn contacten geweest voor de vervaldatum van 4 mei 1983. Intussen weet u zo goed als ik dat het bedrijf een concordat had aangevraagd dat niet werd toegestaan en dat er een grote kans tot falings van het bedrijf was zodat het probleem zou opgelost zijn. De falings werd inderdaad door de Rechtbank van Koophandel uitgesproken op 2 juli 1983. Dat is nu minder dan 1 maand na de vervaldatum in verband met de uitbatingvoorwaarden die u hebt geciteerd. Nadien is de activiteit overgenomen door de NV Tessenderlo Chemie. U hebt daar heel geheimzinnig over gedaan. Onthoud dat ik, evenmin als u dit bedrijf niet slechts bij naam ken. Uw insinuaties missen elke grond en zijn derhalve grof, misplaatst en zelfs beledigend. Het is goed dat u dat weet en er in de toekomst rekening mee wil houden.

Aan Tessenderlo Chemie die de activiteit overnam heb ik onmiddellijk opdracht gegeven de voorwaarden te vervullen. Zoniet zou de dwangprocedure zoals bepaald in de reglementering, worden ingezet.

Mijnheer De Mol, uw redenering is soms nogal simplistisch en u schijnt te

Lenssens

te vergeten dat men in een rechtsstaat niet onmiddellijk tot de uiterste maatregelen, in casu de sluiting van het bedrijf, kan overgaan. Ook dat zou sociale gevolgen hebben voor de werknemers, maar ook voor de exploitant, de zelfstandige, de KMO'er waarvoor een ander lid van uw fractie daarstraks pleitte. Een beetje rechtlijnigheid in de pleidooien zou niet misstaan. In een rechtsstaat wordt eerst de rechtsmacht op de hoogte gesteld van de inbreuk. Dat is een oud gebruik dat hier werd gehandhaafd en toegepast. De ambtenaar van AROL heeft bijvoorbeeld nog op 19 januari laatstleden proces-verbaal opgesteld. De arbeidsauditeur heeft, zoals gezegd, tot op heden na al de processen-verbaal de strafvervolging nog niet ingespannen. Daar en oordeel over vellen ligt buiten de bevoegdheid van de Vlaamse Executieve. Intussen werd verder onderhandeld tussen de nieuwe exploitant en de administratie. Op 17 juli 1984 heb ik verboden arbeid te verrichten tussen 22 uur en 7 uur, alsook op zaterdagen, zondagen en feestdagen. En hier begrijp ik u helemaal niet meer als u zegt dat ik de voorwaarden heb versoepeld. Wanneer dit formeel verbod voor nachtwerk wordt nageleefd dan moet de hinder die bestond, dat wil ik niet ontkennen, verdwenen zijn. Ik kan in ieder geval zeggen dat de bevoegde inspectie opdracht heeft gekregen om de naleving van de voorwaarden bestendig te controleren en elke overtreding te signaleren, zodanig dat ik binnen de mogelijkheden van het algemeen reglement voor arbeidsbescherming tot dwangmaatregelen als schorsing of intrekking van de vergunning, kan overgaan.

Mijnheer De Mol, u hebt ook nog gezegd dat ik niet geantwoord heb op uw vragen van 6 maart 1983. Collega's die de parlementaire handelingen van 6 maart 1983 zullen nalezen zullen wel degelijk vaststellen dat ik een antwoord heb gegeven. Als u dat betwist dan hebben wij een andere interpretatie over wat een antwoord is. Ik verwijs dus naar de handelingen.

In verband met de lozing van afvalwater door het betrokken bedrijf werd op 6 maart jongstleden geantwoord dat

de Vlaamse Waterzuiveringsmaatschappij opdracht kreeg het geval te onderzoeken. Uit en negociatie met het bedrijf blijkt het mogelijk de vervuiling te neutraliseren door de twee afvalwaterstromen van het bedrijf te laten samenvloeien. Deze oplossing blijkt perfect mogelijk te zijn, maar wordt nog verder onderzocht.

Verder signaleert de inspectie mij dat er weinig sprake is van geurhinder. Die blijkt uitermate beperkt te zijn.

Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, tot besluit zou ik willen stellen dat het in dit geval, zoals in alle andere, geen kwestie is van een gebrek aan politieke moed, maar van evenwicht, van zin voor de realiteit van de dingen, voor een middenweg die zowel de belangen van de omwonenden als die van de bedrijven in het algemeen veilig kan stellen.

Ik ga niet vooruitlopen op de hernieuwing of verlenging van de vergunning die in de loop van 1985 moet gebeuren en die, zoals u terecht hebt gezegd, mijnheer De Mol, inderdaad volgens de geijkte procedure moet verlopen via de Bestendige Deputatie met beroepsmogelijkheid bij de Vlaamse Executieve.

Wel kan ik u zeggen dat, als tegen de beslissing van de Bestendige Deputatie van 1985 beroep zou worden ingesteld, ongeacht door wie, dit beroep wellicht niet meer binnen deze legislatuur behandeld zou kunnen worden, zodanig dat de insinuaties ter zake aan mijn adres minstens misplaatst waren.

De Voonitter : De heer De Mol heeft het woord.

De heer J. De Mol (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, zeer kort enkele opmerkingen.

Wie het verslag leest van die mondelinge vraag, zal duidelijk vaststellen dat slechts één van de vier punten beantwoord werd, met name waar het gaat over de lozing van afvalwaters.

Wat de grond van de zaak betreft heb ik duidelijk gesteld dat dit een lokaal probleem was, maar ik heb dat ook opengetrokken naar een ruimere con-

text.

Ik heb willen wijzen op de enorme kloof tussen uw beleidsopties of hetgeen u verklaart en het toepassen van dit beleid. Ik geloof dat mijn betoog in die zin toch duidelijk te begrijpen was.

U zegt, mijnheer de Minister, dat ik de lokale electoralistische toer wil opgaan door u te beschuldigen van een gebrek aan politieke moed. Ik meen dat een beleidsverantwoordelijk ke die beleidsopties neemt, ten minste als taak heeft zijn beleidsopties uit te voeren.

Minister J. Lenssens : Dat doe ik al drie jaar. Er zijn tussenkomsten van uw partij, mijnheer De Mol, om andere beslissingen te nemen. Ik ken daar verschillende voorbeelden van. Laat ons zwijgen over politieke moed. Ik heb die lessen van u niet nodig.

De heer J. De Mol : Ik beschik eveneens over voorbeelden, maar ik ga me niet laten verleiden die hier naar voren te brengen. Het door mij gegeven voorbeeld is sprekend genoeg en daar wil ik het bij houden.

Dat er geen enkele woning stond is in feite niet helemaal juist, maar er stonden er in elk geval zeer weinig. Maar de uitbating van het bedrijf in 1955 is op verre na niet meer te vergelijken met de uitbating van nu. Dat moet hier toch gezegd worden, omdat het bedrijf dermate gegroeid is zonder zelfs vergunningen aan te vragen, dat weet u ook. Zelfs op het vlak van stedenbouw zijn daar enorme overtredingen geweest.

Nu is het zo dat de Bestendige Deputatie de nachtarbeid heeft verboden. U zegt, mijnheer de Minister, dat nachtarbeid van u wel mag, maar dan moet voor het lokaal een overbouwning worden voorzien. In uw besluit voorziet u nu dat het lokaal enkel moet overbouwd worden wanneer er nachtarbeid zou zijn. Wanneer er nu nachtarbeid is en het lokaal is niet overbouwd, dan zegt u dat de exploitatievoorwaarden in feite niet nageleefd worden. Welnu, dat maken wij sinds verschillende jaren met dit bedrijf mee. Men heeft inderdaad tientallen processen-verbaal opgesteld, dat

De Mol

heb ik duidelijk gesteld. De vraag is echter wie met die processen-verbaal gebaat is en waarom u eigenlijk niet optreedt.

Minister J. Lenssens : Daarover moet u dan de Minister van Justitie interpellieren.

De heer J. De Mol : Ik heb het over de toepassing van de **exploitatievoorwaarden**. Het ging om de **opschorten**de voorwaarde die was ingebouwd. Is er niet binnen de zes maanden **over**bouwd, dan mag gewoonweg geen arbeid worden uitgevoerd. Zo staat het in de exploitatievoorwaarden en daarvan vraag ik de toepassing.

Minister J. Lenssens : Dit bedrijf had een concordaat aangevraagd en de **faling** was uitgesproken op 2 juli 1983 zodat een aanvaardbare interpretatie is dat de voorwaarden niet binnen zes maanden konden worden vervuld. Het lijkt mij volkomen logisch dat wanneer een nieuwe exploitant, zijnde de NV Tessenderlo Chimie, dit bedrijfje overneemt, het de kans wordt gelaten na te gaan of de aan de voorgaande exploitant opgelegde investeringen, overdekking enzovoort, konden opwegen tegen de voordelen van hun investering.

De heer J. De Mol : Ik heb dan gesteld dat u over dertig jaar nog altijd hetzelfde zal vaststellen. Wij willen voorkomen dat opnieuw een vergunning wordt afgeleverd en wij opnieuw die lijdensweg meemaken. Ik vrees daar erg voor.

Mijnheer de Minister, u hebt mij verweten dat ik bepaalde insinuaties heb gemaakt in verband met NV **Tessenderlo Chimie**. Ik zal herhalen wat ik daarstraks heb gezegd. Als dat insinuaties zijn, dan begrijp ik u niet meer. Ik heb gezegd : „Het bedrijfje wordt verhuurd aan Tessenderlo **Chimie**. Hierdoor zal het volgens u, mijnheer de Minister, moeilijk zijn om de exploitatievoorwaarden te doen toepassen.”

U hebt gezegd dat in een rechtsstaat bepaalde principes moeten worden gevolgd. Ik meen dat, wanneer een bedrijf onwettig handelt, er allereerst

moet worden geeïst dat de wet wordt nageleefd. Dat is het principe van een rechtsstaat.

Minister J. Lenssens : In Vlaanderen zijn meer dan 60.000 vergunningen afgeleverd.

De heer J. De Mol : Dat interesseert mij niet, mijnheer de Minister. Ik vraag alleen de toepassing van de wet in dit geval.

Minister J. Lenssens : Er zijn twee ambtenaren per Provincie voor 60.000 vergunningsplichtige ondernemingen, die toezicht moeten uitoefenen.

De heer J. De Mol : Mijnheer de Minister, ik stel alleen de kloof vast tussen uw beleid en dit probleem.

Ik wil nogmaals allusie maken op het feit dat u de voorwaarden verzacht. Wanneer u nogmaals met tientallen processen-verbaal moet vaststellen dat het probleem nog niet is opgelost, dan gaat u allicht nogmaals de **exploitatievoorwaarden** verzachten. Wanneer gaat u dan eindelijk optreden ten voordele van de mensen die hinder ondervinden van die bedrijven ?

Minister J. Lenssens : Mijnheer de Mol, u vergist zich ofwel zijt u te kwader trouw. De jongste **vergunningswijziging** van 17 juni 1984 stelt een verbod van nachtarbeid in. Daarmee was de NV Tessenderlo Chimie het eens. De produktie zal op een andere manier geschieden.

De heer J. De Mol : Ik zal de tekst in dit verband even voorlezen. De vermelde voorwaarde moet nageleefd zijn indien in de inrichting werkzaamheden worden uitgevoerd tussen 22 uur 's avonds en 7 uur 's morgens alsook op zaterdag, zondag en wettige feestdagen. Zolang die voorwaarde niet is nageleefd, is alle werk verboden ; het gaat hier om het **overbouwen**. Nu is het werk verboden overdag zowel als 's **nachts** indien de verbouwing en het akoestisch maken van het lokaal niet is nagekomen. (**Applaus bij de VU**)

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer J. De Mol tot de heer P. Akkermans, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening, Landinrichting en Natuurbehoud, over de gemeentelijke bouwverordening en inzonderheid de beplantingsverordening

De Voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer De Mol tot de heer Akkermans, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening, Landinrichting en Natuurbehoud, over de gemeentelijke bouwverordening en inzonderheid de **beplantingsverordening**.

De heer De Mol heeft het woord.

De heer J. De Mol (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, op 27 september 1983 stelden we u een schriftelijke vraag over de toepassing van de **gemeentelijk** ke bouwverordening namelijk het vellen van hoogstammige bomen. Buiten het klassiek geworden antwoord dat „de gevraagde gegevens aan de administratie zullen opgevraagd worden”, werd de gestelde vraag niet beantwoord.

Daarover bestaat geen betwisting. Meer dan één jaar na het indienen van deze vraag zou men toch mogen verwachten dat een antwoord voorhanden is. Het lijkt ons onvoldoende dat u, als beleidsverantwoordelijk ke, zou antwoorden dat de administratie u deze gegevens niet ter hand zou stellen. Ik maak niet het proces van de administratie, ik maak het proces van de beleidsverantwoordelijke.

Eén vraag peilde zelfs naar uw **beleidsintenties** ten aanzien van een **beplantingsverordening** ; hier kan de schuld niet bij de administratie worden gelegd. De vraag luidde als volgt — en ik zal mij tot de voornaamste zaken beperken — : De gemeentelijke bouwverordeningen werden bij **koninklijk** besluit goedgekeurd. Thans gebeurt dit bij besluit van de bevoegde Gemeenschapsminister. Een paar honderd gemeenten van voor de fusie zouden beschikken over een bouwverordening over het vellen van hoogstammige bomen. In Vlaanderen zouden er bovendien ongeveer tachtig **gemeentelijk** ke bouwverordeningen van kracht zijn betreffende andere materies. Vanaf 1980 werden tientallen **be-**

De Mol

plantingsverordeningen aan de koninklijke goedkeuring en nadien aan de bevoegde Gemeenschapsminister voorgelegd via de Bestendige Deputatie.

Wij vragen het volgende.

1. Een lijst per gemeente en per Provincie van alle nog van kracht zijnde gemeentelijke bouwverordeningen sinds de stedenbouwwijzigingen van 1970, met daarbij telkens de vermelding van de datum van het koninklijk besluit of het besluit van de Gemeenschapsminister en de materie waarover het gaat.

2. Een identieke lijst van de verkavelingsverordeningen.

3. Hoeveel beplantingsverordeningen zijn er nog in behandeling op de Administratie van de Ruimtelijke Ordening en het Leefmilieu ? Hoe komt het dat er sinds 1980 misschien wel zestig bouwverordeningen met de goedkeuring van de Bestendige Deputatie aan het hoofdbestuur van de ruimtelijke ordening voorgelegd werden, zonder dat daar enig gevolg aan gegeven werd ?

4. Wordt niet overwogen een beplantingsverordening voor Vlaanderen te maken die ook een synthese zou inhouden van de bestaande verordeningen op het vellen van hoogstammige bomen ?

Het is niet de bedoeling van deze interpellatie dat u een opsomming zou geven van alle gemeentelijke bouwverordeningen met de datum van het besluit, maar wel klagen we het feit aan dat de vragen niet worden beantwoord.

Terzelfdertijd willen we uw beleidsintenties ten aanzien van de beplantingsverordening – waarover in punt 4 van de vraag naar gepeild werd – kennen. Door Minister Galle werd eertijds een modelverordening aan de gemeenten voorgelegd. Een aantal gemeenten nam deze verordening over, terwijl een aantal andere gemeenten hun specifieke bouwverordening behielden.

Wat er ook van zij, deze verordenin-

gen dienden bij koninklijk besluit en later bij besluit van de Gemeenschapsminister te worden goedgekeurd. Blijkbaar heeft men in sommige kringen dit als erg vervelend ervaren en is men een juridische argumentatie gaan bedenken. Plots „ontdekte” men dat de artikelen 60 en 61 in relatie met artikel 59, een goedkeuring en zelfs een algemene verordening onmogelijk zouden maken. Volgens ons is deze juridische klieverij niet ter zake en kan zowel de Koning – lees de bevoegde Gemeenschapsminister – als de gemeente een bouwverordening opstellen. In geval een algemene verordening wordt opgelegd, geldt deze voor alle gemeenten ofgroepen van gemeenten. Wanneer dit zou gebeuren is het duidelijk dat artikel 60 onverminderd geldt.

„De gemeenteraad kan bouwverordeningen vaststellen. Hij kan insgelijks de voorschriften van de algemene verordeningen aanvullen. Is er een algemene verordening bekendgemaakt, dan brengt de gemeenteraad, uit eigen beweging of binnen de hem door de Koning te stellen termijn, de bestaande gemeentelijke verordening in overeenstemming met de voorschriften van de algemene bouwverordening.” Wet van 22 december 1970, artikel 18 – BS van 5 februari 1971.

Het is terzelfdertijd eigenaardig dat men deze juridische spitsvondigheid ontdekt, terwijl er sindsdien verschillende beplantingsverordeningen goedgekeurd werden. Zo werden er in het Staatsblad van 24 maart 1984 een negental gepubliceerd ; deze goedgekeurde gemeentelijke beplantingsverordeningen dateerden van 1978, 1980, 1982 en 1983. Ondertussen werd met uw Kabinet op diverse vlakken en met verschillende organisaties besprekingen gevoerd ; de bedoeling was te komen tot één beplantingsverordening voor Vlaanderen. Men wilde met dit ontwerp de administratieve rompslomp van de modelverordening van Minister Galle vereenvoudigen. De beplantingsverordening is nodig omdat de bepalingen van het Veldwetboek niet voldoende zijn voor een efficiënte bescherming van de groene zones en het behoud van het streekeigen karakter van het landschap. De bedoeling van deze beplantingsveror-

dening is aan de gemeente een bruikbaar instrument te geven om het kappen van waardevolle groenpartijen en het onaangepast beplanten tegen te gaan. Deze modelverordening werd op uw kabinet besproken met het BNVR (Belgisch Natuur- en Vogelreservaat) ; andere vergaderingen hadden plaats met de WOG (Vereniging van Openbaar Groen). Steeds werd de modelverordening als uitgangspunt genomen. Uit het verslag van de algemene vergadering van WOG blijkt ondermeer dat uw kabinetschef op 24 april verklaarde dat één beplantings- of kapverordening voor Vlaanderen niet mogelijk was. De argumentatie die zulke beweringen zou ondersteunen werd niet meegegeeld ; het zou dan ook nuttig zijn te weten of u deze beweringen onderschrijft en welke argumenten hiervoor kunnen aangevoerd worden. Tijdens de besprekingen met de WOG en in het verslag van de algemene vergadering werd ook gesteld dat u in juni 1984 een schrijven naar de gemeenten zou richten, waarin de toepassing van de kapverordening zou worden bepaald. Voor zover we konden controleren hebben de gemeenten tot de dag van vandaag nog niets ontvangen. Het lijkt dan ook maar normaal dat men stilaan weet waar men aan toe is. Een beleidsvisie en beleidsbeslissing dringt zich op ; een kapreglement vormt, volgens ons, slechts de eerste stap om te komen tot een echte beplantingsverordening. Een echte beplantingsverordening moet een actief beplantingsbeleid mogelijk maken. Het voorkomen van kappingen en het tegengaan van ongeordende en streekvreemde beplantingen, vertrekt van een te enge, defensieve politiek. Ons erg troosteloos en in vele gevallen totaal verschaald landschapsbeleid kan enkel gediend zijn met een actief beplantingsbeleid.

Mijnheer de Minister, het lijkt ons meer dan verantwoord een antwoord op de gestelde schriftelijke vraag te ontvangen ; we hopen dat u zich niet verschuilt achter administratieve onwil. In eerste instantie bent u de beleidsverantwoordelijke en ten tweede is het toch zeer mogelijk om na meer dan een jaar een schriftelijke vraag te beantwoorden. Tevens zouden we graag uw beleidsvisie kennen ten aan-

De Mol

zien van de kapverordening ; we zouden graag vernemen in welke mate de modelverordening al dan niet zal aanvaard worden. Deze modelverordening werd, naar we vernomen hebben, opgesteld door BBL.

Tevens mag worden gesteld dat het niet ongepast is om aan te dringen op een zo snel mogelijk nemen van een beleidsbeslissing ; welke datum stelt u voorop voor het goedkeuren van deze, of een andere modelverordening voor Vlaanderen ?

De Voorzitter : Minister Akkermans heeft het woord.

Minister P. Akkermans (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, de heer De Mol weet zeer goed dat de zeer uitvoerige gegevens die werden gevraagd over de bouwverordeningen in alle gemeenten niet zomaar beschikbaar zijn op mijn Kabinet. Ze werden opgevraagd aan de Administratie voor Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu en hieraan werd ook nog herhaalde malen herinnerd. Er weze echter opgemerkt dat het bijeenbrengen van al de gevraagde gegevens heel wat opzoekingswerk vraagt vermits het betrekking heeft op de mogelijke verordeningen van de 308 gemeenten die Vlaanderen telt.

De aandacht kan worden gevestigd op het feit dat, naast het opzoeken van allerlei gegevens, het bestuur toch ook nog andere taken te vervullen heeft zoals de behandeling van de dagelijkse dossiers, de afhandeling van de beroepen, de plannen van aanleg, het structuurplan voor Vlaanderen, en andere taken, mijnheer De Mol, die door u zeer goed gekend zijn.

De Administratie heeft mij echter meegedeeld dat het opzoekingswerk nagenoeg voltooid was en dat het mij vermoedelijk mogelijk zal zijn in de loop van de komende week de gevraagde inlichtingen te bezorgen. Ik vestig er echter uw aandacht op dat het een heel boekdeel is.

Een beplantingsverordening voor Vlaanderen werd overwogen. Er werd echter niet geopteerd voor een eenvormige Vlaamse verordening omdat

Gevolgd door SP-Senator E. Coppens treedt Minister P. Akkermans (CVP) de vergaderzaal binnen, waar de heer J. De Mol (VU) hem over de gemeentelijke bouwverordeningen zal interpellieren

de verscheidenheid van natuur en landschap en de basisoptie om de bevoegdheid binnen deze streek- of plaatsgebonden materie aan de plaatselijke overheid te laten niet tot uiting kunnen komen in een uniforme Vlaamse verordening. De reglementering op het vellen van bomen is

slechts een deelaspect van een groen- of beplantingsbeleid en zal als beleidsinstrument van de plaatselijke overheid moeten kaderen in een aangepaste en streekeigen groenplanning. Momenteel wordt de laatste hand gelegd aan een model van een gemeentelijke beplantingsverorde-

Akkermans

ning. Dit model zal voor elke gemeente als stramien kunnen dienen en naar eigen plaatselijke behoefte en karakter kunnen worden aangepast en aangevuld.

Het voorstel van de gemeentelijke beplantingsverordening stelde oorspronkelijk zowel de open ruimte als het bebouwde gedeelte van een gemeente als toepassingsgebied voorop. Deze ruime toepassingsfeer werd vroeger herhaaldelijk in gemeentelijke kapverordeningen aanvaard. Omdat een bouwverordening in deze materie niet verder kan gaan dan in het artikel 59 van de wet van 29 maart 1962 vastgestelde toepassingsgebied heb ik in de voorbije maanden een nieuw aangepast ontwerp van beplantingsverordening uitgewerkt. Dit ontwerp kwam tot stand in samenspraak met de Vereniging van Belgische Steden en Gemeenten, de Vereniging voor Openbaar Groen, de Vlaamse Bosbouwvereniging, het Centrum voor Natuurbeschermingseducatie, de Belgische Natuur- en Volgelreservaten, de Koning Boudewijnstichting, Campagne Natuur in de Buurt, de provinciale besturen en de Administratie voor Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu.

De teksten worden momenteel onderzocht en gecoördineerd. Dit zal mij de mogelijkheid bieden eerlang een voorstel van gemeentelijke modelverordening aan de Vlaamse Executieve voor te stellen. De bedoeling is een model aan de gemeenten voor te stellen die ze als basis kunnen nemen voor hun gemeentelijke verordening op de beplanting. (*Applaus bij de CVP en de PVV*)

De Voorzitter : De heer De Mol heeft het woord.

De heer J. De Mol (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, ik heb voldoende beseft dat het om een enorm werk gaat maar ik meende dat vraag 4 toch onmiddellijk kon worden beantwoord, los van het opzoekingswerk ten opzichte van die inventaris. U zegt dat een eenvormige beplantingsverordening voor Vlaanderen volgens u niet mogelijk is, dat er een enorme verscheidenheid bestaat

in de verschillende streken en dat in feite een kapverordening slechts een deel van een groenbeleid is. Volgens mij is hetgeen hier ter sprake kwam noch min noch meer een kapverordening en is dit ten opzichte van het groenbeleid inderdaad maar een klein facet, met name het defensieve aspect ervan. In dat defensieve aspect is het mijns inziens zeer goed mogelijk één verordening voor gans Vlaanderen te voorzien. Wanneer men aan elke gemeente de keuze laat om zijn verordening aan te passen aan de plaatselijke toestand dan stelt zich uiteraard de vraag wat eventueel kan uitgesloten worden van kapverordening en wat er eventueel zal in voorzien zijn. Indien zij op dat terrein volledige autonomie hebben dan vrees ik dat dit inderdaad geen goede zaak is en meen ik dat men moet blijven pleiten voor één kapverordening voor Vlaanderen. Ik wacht af wat uw modelreglement inhoudt om desnoods daarover een interpellatie te houden, teneinde het probleem verder uit te diepen. Ik meen vooraf te mogen stellen dat dit inderdaad slechts een defensief aspect is en de verscheidenheid van de streek daarin veel minder een rol speelt. Het gaat niet op in een kapreglement te vermelden welke bomen onderhevig zijn aan een kapverordening. Men zou beter een opsomming geven van de boomsoorten die beschermd zijn. Indien deze niet voorkomen in het landschap, is er geen probleem. Indien zij daar wel voorkomen moet men zich afvragen of zij al dan niet in dat landschap thuishoren. Op deze vraag kan geen antwoord worden gegeven in een kapreglement. Dit maakt deel uit van een actief en streekgebonden beplantingsbeleid.

De Voorzitter : Minister Akkermans heeft het woord.

Minister P. Akkermans : Mag ik er wel op wijzen dat mijn interpretatie steunt op een advies van de Raad van State. De Executieve heeft de gewoonte om de adviezen van de Raad van State te volgen. Zoals u zelf heeft voorgesteld is het inderdaad beter de verordening af te wachten. U zal dan nog de gelegenheid hebben uw mening daarover mede te delen. Ik heb echter wel, in tegenstelling tot u, vertrouwen in de gemeenten om op een

ordentelijke manier een kap- en beplantingsverordening op te stellen. De Executieve geeft een model met algemene richtlijnen. Indien zij zich daaraan reeds houden hebben wij al een grote stap voorwaarts gezet.

De heer J. De Mol : Dit zou inderdaad juist zijn indien de gemeenten over voldoende gekwalificeerd personeel zouden beschikken op dit terrein. U weet zo goed als ik dat dit in de meeste gemeenten niet het geval is.

Minister P. Akkermans : Zij kunnen een beroep doen op mensen die ter zake bevoegd zijn.

De heer J. De Mol : Indien de technische mogelijkheden niet aanwezig zijn blijft de vraag of het niet beter zou gaan louter retorisch.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

INTERPELLATIE (R.v.O. art. 67)

Indiening

De Voorzitter : De volgende interpellatie werd ingediend :

— Interpellatie van de heer J. Gabriëls tot de heer P. Akkermans, **Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening, Landinrichting en Natuurbehoud**, over de ecologisch-ruimtelijke aspecten bij het aanleggen van A 24.

BEGROTING

Indiening en verwijzing

De Voorzitter : Het volgende ontwerp van decreet werd ingediend :

— Ontwerp van decreet houdende eerste aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984
— 11 (1983-1984) — Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor

Voorzitter

Financiën en Begroting en de verschillende ter zake **bevoegde Commissies**.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De Voorzitter : Hiermede zijn wij aan

het einde gekomen van onze werkzaamheden.

Onze volgende openbare vergadering heeft plaats op dinsdag 30 oktober eerstkomende.

Aan de orde zullen onder meer zijn :

— het ontwerp van decreet houdende wijziging en aanvulling van de Huisvestingscode en de stemmingen over de moties tot besluit van de interpellaties van de heren Van Elewyck, Kelchtermans en Denys.

Ik stel voor het verder bepalen van agenda en uur voor die vergadering aan het Bureau en uw Voorzitter over te laten.

Geen bezwaar ? (**Instemming**)

De vergadering is gesloten.

— De vergadering wordt gesloten om 18.45 uur.
